

СТАН СПРАВ

1.1. Стан справ у сфері державної промислової політики

Промисловість традиційно є ваговою частиною економіки України. Починаючи з 2016 року у промисловому комплексі спостерігається зростання індексу промислової продукції. Так, цей показник відповідно до попереднього періоду становив: у 2016 році – 102,8 %, у 2017 році – 100,4 %, у 2018 році – 101,6 %. У добувній та переробній промисловості 102,9 %, 101,6 %, 101,5 % відповідно.

За підсумками 2018 року доля промисловості у структурі ВВП становила 20,6 %, було забезпечено 24,8 % валової доданої вартості.

Загалом промисловість включає майже 40 тис. підприємств різних форм власності та забезпечує зайнятість у суміжних сферах, передусім це транспорт і торгівля. За даними Європейської Комісії, одне робоче місце в переробній промисловості сприяє створенню до 2 робочих місць в інших секторах.

Крім того, на промисловість припадає понад 70 % товарного експорту. В 2017 році валютні надходження від промислового експорту склали 28,4 млрд. дол. США, що сприяло стабілізації економічної ситуації в країні. Прослідковується позитивна динаміка у зростанні частки експорту промислових товарів у ВВП: у 2017 році вона складала 34,5 % - проти 29,4 % у 2016 році.

За період 2016 – 2018 роки збільшено обсяг реалізованої промислової продукції майже на 741,5 млрд. грн., у тому числі продукції добувної та переробної промисловості – на 650,0 млрд. грн.

За межі країни у 2018 році реалізовано промислової продукції на 215,3 млрд. грн. більше, ніж у 2016 році, у тому числі продукції добувної та переробної промисловості – на 213,8 млрд. грн.

У січні-липні 2019 року індекс промислового виробництва становив 100,4 % відносно такого ж періоду 2018 року, зокрема обсяги виробництва продукції добувної та переробної промисловості зросли на 0,7 %.

Позитивна динаміка спостерігалася у промислових секторах: виробництво фармацевтичної продукції – 111,3 %, виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 103,1 %, металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування – 101,0 %, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 100,9 %, виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування – 100,5 % та виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 100,1 %.

Реалізовані інструменти промислової політики:

щодо вивільнення обігових коштів промислових підприємств: для 42 суб'єктів літакобудування запроваджено тимчасові заходи державної підтримки до 1 січня 2025 року, зокрема звільнення від оподаткування прибутку підприємства; податку на додану вартість; сплати земельного податку; сплати ввізного мита за умови дотримання вимог щодо обсягів ввезення та цільового використання на митну територію України товарів суб'єктами літакобудування для виробництва, ремонту, переобладнання, модифікації, технічного обслуговування авіаційної техніки та авіаційних двигунів (*постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 349*);

щодо стимулювання попиту: реалізація програми часткової компенсації вартості придбаної вітчизняної сільськогосподарської техніки та обладнання. На сьогодні до переліку української с/г техніки включено понад 180 вітчизняних підприємств та 12 тис. одиниць техніки. Українським аграріям спрямовано 261,1 млн. грн. часткової компенсації вартості за купівлю сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва.

щодо розширення ринків збуту, і в першу чергу в країнах ЄС:

підтримка інтеграції до європейської та міжнародної кластерної спільноти. На Європейській платформі співпраці кластерів зареєстровано 19 українських кластерів, які працюють в різних регіонах країни та у різних сферах економічної діяльності, зокрема, в авіакосмічному та агропромисловому секторі;

Діалог високого рівня “Україна-ЄС” щодо горизонтальних питань та окремих секторів промисловості, що започатковано в 2016 році за ініціативи Першого віце-прем’єр-міністра Кубіва С.І. У рамках цього формату в Україні розгорнуто проекти EU Industry Day та UA Industry Week, які створюють площадки для комунікації представників промислового бізнесу, R&D, громадськості, експертного середовища, влади з їх європейськими колегами як на центральному, так і на регіональному рівнях.

щодо визначення пріоритетів промислового розвитку, інновацій в промисловості та залученню регіоні:

у 2018 році Україна спільно з Єврокомісією почала запровадження європейської методики смарт-спеціалізації. Це передбачає визначення пріоритетів кожного регіону на основі глибокого дослідження їхнього економічного, інноваційного та наукового потенціалу, а також діалогу між представниками місцевої влади, бізнесу, наукової спільноти та громадськості. В подальшому за визначеними пріоритетами регіони можуть отримати різноманітну фінансову підтримку як з боку інституцій Євросоюзу так і українських фондів;

щодо підвищення конкурентоздатності вітчизняної промисловості, зокрема за рахунок ресурсоефективності:

промисловість є основним споживачем кінцевої енергії (30 % від загальної). На металургію приходиться щонайменше половина цього обсягу. Високе відносне споживання енергії у перерахунки на 1000 дол. США ВВП, що у 3-5 разів перевищує показник усіх західноєвропейських країн-сусідів. Мінекономрозвитку спільно з організацією GIZ (Німеччина) розпочато комплексний проект енергомодернізації промислових підприємств України. Проведено енергоаудит на 65 промислових підприємствах, за результатами якого для 20 відібраних підприємств буде розроблено техніко-економічні обґрунтування для впровадження відповідних інновацій. До проекту на пілотному етапі залучено компанії з хлібопекарської та молочної промисловості, а також машинобудування та виробництва будівельних матеріалів.

В рамках реалізації проекту UNIDO за підтримки Мінекономрозвитку розпочато створення Гарантійного револьверного фонду з капіталом 2 млн. дол. США для надання кредитів українським підприємствам на заходи з енергоефективності, енергоменеджменту та оптимізації систем споживання енергії.

1.2. Стан справ у сфері створення і функціонування індустріальних парків

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року створення регіональної мережі індустріальних парків і надання державної підтримки суб’єктам, які створюють такі парки, визначено одним із пріоритетних напрямів розвитку регіонів.

Аналіз даних свідчить про збереження позитивної динаміки щодо створення мережі індустріальних парків в Україні.

Так, ініціаторами створення ІП було прийнято рішення щодо створення 5 індустріальних парків у 2016 році, 8 індустріальних парків у 2017 році, 12 індустріальних парків у 2018 році (*у I півріччі 2019 року ініційовано створення 1 індустріального парку – індустріальний парк “Бізнес Прайм”, матеріали якого щодо включення до Реєстру ІП розглядаються в Мінекономрозвитку*).

Переважно ініціюють створення індустріальних парків органи місцевого самоврядування – 26 індустріальних парків, решта – юридичні особи (9 індустріальних парків), громадяни (2 індустріальні парки – iPark, Мироцьке), місцеві органи виконавчої влади (1 індустріальний парк – Павлоград) та 1 індустріальний парк ініційований органом місцевого самоврядування спільно з юридичною особою (Вінницький кластер холодильного машинобудування).

Станом на 27.08.2019 до Реєстру індустріальних (промислових) парків (далі – Реєстр) включено 40 індустріальних парків (з них у 2019 році – 4 (*ще 1 парк перебуває на розгляді у Мінекономрозвитку*), у 2018 – 9, у 2017 – 13, у 2016 – 3).

У 16 індустріальних парках вибрано керуючі компанії, у 6 індустріальних парках є учасники (всього 10 учасників).

У 2018 році 1 індустріальний парк рішенням ініціатора ліквідовано (*“Центральний” у м. Кременчук Полтавської обл.*) та виключено з Реєстру.

Разом із цим, ще до прийняття Закону України “Про індустріальні парки” було створено 4 індустріальні парки (“Запоріжжкран” (Запорізька обл.), “Патріот” (Сумська обл.), “Чексіл” (Чернігівська обл.), “Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс” (Київська обл.), які функціонують і сьогодні. Зазначені індустріальні парки не включені до Реєстру.

Індустріальні парки можуть створюватись і на незадіяних майданчиках (земельних ділянках) державних підприємств і установ. Наприклад, індустріальний парк, що фактично створений на базі філії державної установи “Державний науково-дослідний і проектний інститут основної хімії” (ДУ “НІОХІМ”, м. Харків) “Хіміко-металургійний завод” у с. Донське Донецької області. Майно філії було передано на баланс ДУ “НІОХІМ” згідно зі спільним наказом Фонду державного майна України та Мінекономрозвитку від 30.12.2015 № 2033/1820. Площа ділянки становить 270 га. Роль керуючої компанії покладено на адміністрацію філії. Забезпечення господарської діяльності в інтересах інвесторів здійснюється адміністрацією філії у межах парку на умовах аутсорсингу.

З метою реалізації державної політики щодо створення і функціонування індустріальних парків Мінекономрозвитку, як уповноваженим органом, здійснюються наступні заходи:

забезпечується ведення Реєстру індустріальних (промислових) парків і моніторинг функціонування індустріальних парків, включених до Реєстру;

забезпечується функціонування постійно діючої міжвідомчої комісії з підготовки рекомендацій щодо включення індустріальних (промислових) парків до Реєстру індустріальних (промислових) парків (у 2016 році відбулося 4 засідання комісії, у 2017 – 12 засідань, у 2018 – 6 засідань, у I півріччі 2019 – 2 засідання);

надсилаються за ініціативою ініціаторів створення індустріальних парків і суб’єктів індустріальних парків звернення до органів державної влади, підприємств, установ та організацій щодо вирішення питань, пов’язаних із створенням та функціонуванням індустріальних парків;

забезпечується інформаційна та консультаційна підтримка ініціаторів створення і керуючих компаній, у тому числі у взаємодії з ДУ “Офіс із залучення та підтримки інвестицій”, ТПП України.

Актуальна інформація про індустріальні парки в Україні розміщена на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку в рубриці “Інвестиційно-інноваційна політика” розділу “Діяльність”.

2. Стан справ у сфері державної військово-промислової політики

Відповідно до Закону “Про національну безпеку України” та Положення про Мінекономрозвитку (в новій редакції) Міністерство визначає разом з іншими органами сектору безпеки і оборони: пріоритетні напрями розвитку оборонно-промислового комплексу; забезпечує нормативно-правове регулювання у зазначеній сфері; аналізує стан та тенденції розвитку оборонно-промислового комплексу України; розробляє та організовує виконання державних програм розвитку оборонно-промислового комплексу.

Також Міністерство проводить в установленому законодавством порядку огляд оборонно-промислового комплексу, розробляє Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України. Урядом прийнято постанову від 22.05.2019 № 490, якою затверджено Порядок проведення огляду оборонно-промислового комплексу. Зазначений Порядок визначає організаційні засади проведення огляду оборонно-промислового комплексу та нормативно врегульовує процедуру його проведення Мінекономрозвитку, як органу, що відповідає за формування та реалізацію державної військово-промислової політики. На даний час Мінекономрозвитку проводяться підготовчі заходи з організації проведення огляду оборонно-промислового комплексу.

На даний час Мінекономрозвитку спільно з державними органами сектору оборони та безпеки, а також Державним концерном “Укроборонпром” та приватним сегментом українського оборонно-промислового комплексу вже здійснюються заходи щодо реалізації цілей, визначених Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2028 року (далі – Стратегією ОПК).

Протягом 2018 року та першої половини 2019 року в рамках реалізації Державної цільової програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2021 року Мінекономрозвитку разом з іншими виконавцями Програми виконано наступні завдання та заходи, зокрема:

- забезпечено прийняття та координацію виконання державного оборонного замовлення на 2018-2020 роки, а також на 2019-2021 роки;
- розпочаті роботи зі створення моделі єдиної інформаційної системи планування, моніторингу, звітності та експертного супроводження діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу. Державним науково-дослідним інститутом інформатизації та моделювання економіки в рамках державного оборонного замовлення за контрактом від 20.08.2018 № 23 надаються послуги щодо створення зазначеної інформаційної системи (шифр “Патрон”);

- з метою впровадження цілей, завдань та пріоритетів державної політики у сфері науково-технічного розвитку держави Урядом затверджено Перелік критичних технологій у сфері виробництва озброєння та військової техніки та План заходів щодо забезпечення державної підтримки їх розвитку.

Реалізовано заходи, пов’язані із розробленням і впровадженням механізму фінансової підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу, а саме:

- в цілому врегульовано питання формування ціни на продукцію оборонного призначення;
- створено нормативне підґрунтя для реалізації проектів із отримання підприємствами кредитів під державні гарантії;
- забезпечено розроблення законопроекту “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” щодо перегляду переліку об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації. З метою забезпечення підвищення ефективності управління підприємствами оборонно-промислового комплексу законопроектом передбачається врегулювання питань можливості подальшої корпоратизації таких об’єктів;

- з метою дотримання послідовності формування організаційно збалансованої структури оборонно-промислового комплексу розроблення нормативно-правового акта щодо створення та забезпечення функціонування незалежних наглядових рад на підприємствах оборонно-промислового комплексу державної форми власності доцільно здійснити після прийняття проекту Закону “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації”;

- проведено роботу із впровадження механізмів, які визначатимуть особливості реалізації проектів із державно-приватного партнерства у сфері оборонно-промислового комплексу. Розроблено проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо

забезпечення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій в оборонно-промисловий комплекс”, яким передбачається усунення для суб’єктів господарювання, що є об’єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, обмежень, стосовно можливості бути засновниками підприємств будь-яких організаційних форм та видів (проект Закону внесено до Верховної Ради України реєстраційний № 9401 від 13.12.218).

3.1. Стан справ державної політики у сфері інвестиційної діяльності

За даними Держстату надходження прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну у січні-березні 2019 року склали 587,6 млн. дол. США.

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.04.2019 року становив 32918,2 млн. дол. США¹.

У I кварталі 2019 року приріст іноземних інвестицій в економіку України склав 45,5 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу).

Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності.

Станом на 01.04.2019 найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до підприємств промисловості – 33,2 % та установ та організацій, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 16,7 %.

До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 29,0 %, Нідерланди – 21,8 %, Велика Британія – 6,4 %, Німеччина – 5,2 %, Австрія – 3,6 %, Швейцарія – 4,9 % і Віргінські Острови (Брит.) - 3,1 %.

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у I півріччі 2019 року складають 233,9 млрд. грн, що на 12,3 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2018 року.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у I півріччі 2019 року освоєно 73,3 відсотка капіталовкладень. Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень становила 7,7 відсотка. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 9,0 відсотка капітальних інвестицій. Частка коштів іноземних інвесторів становила 0,8 відсотка усіх капіталовкладень, частка коштів населення на будівництво житла – 6,6 відсотка. Інші джерела фінансування становлять 2,6 відсотка. Отже, Україна залишається потенційно привабливою для інвестицій, водночас вона не знаходиться осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованою у світове господарство і порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос в Україні.

Для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

¹ **Примітка.* Дані про прямі інвестиції на 01.01–01.04.2019 розраховані з урахуванням адміністративних даних Національного банку України, які, на відміну від попередніх років, включають обсяги реінвестованих доходів банків України (обчислені Національним банком України на основі даних про нерозподілені прибутки/збитки відповідно до частки участі прямого інвестора в їх капіталі).

Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014 рік – I квартал 2019 року – також без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

В Україні створене правове поле для інвестування та розвитку. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні. Основними нормативно-правовими актами сфери регулювання інвестування є: Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами); Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.1996 № 93/96-ВР (із змінами); Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 № 1560-XII та інші нормативно-правові акти.

На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

Для підвищення захисту іноземних інвестицій Законом України від 16.03.2000 № 1547 ратифікована Вашингтонська Конвенція 1965 року про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами. Підписано та ратифіковано Верховною Радою України міжурядові угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій з більше ніж 70 країнами світу.

Для комфортного ведення бізнесу Урядом України впроваджуються заходи щодо розвитку інституційних механізмів захисту прав інвесторів, зокрема утворено Раду бізнес-омбудсмена.

Також утворено державну установу “Офіс із залучення та підтримки інвестицій”, основними завданнями якої, у тому числі є: узгодження дій іноземних інвесторів з органами виконавчої влади, їх посадовими та службовими особами з метою вирішення проблемних питань, що можуть виникати в іноземних інвесторів під час діяльності останніх в Україні через об’єкти їх інвестування; підвищення ефективності діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, тимчасових консультативно-дорадчих органів, що утворені Кабінетом Міністрів України, органів місцевого самоврядування, державних установ та організацій щодо взаємодії з інвесторами.

З метою спрощення порядку залучення іноземних інвестицій та унеможливлення прояв ознак корупції при їх державній реєстрації прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов’язковості державної реєстрації іноземних інвестицій”.

Підписано Угоду (у формі обміну листами) між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – Декларація).

З приєднанням України до Декларації та набуття членства в Комітеті з інвестицій ОЕСР впроваджуються прогресивні стандарти ведення бізнесу, що, безперечно, вплине на підвищення інвестиційної привабливості нашої держави та сприятиме залученню прямих іноземних інвестицій через забезпечення національного режиму для транснаціональних корпорацій відповідно до системи розвитку міжнародних стандартів у регулюванні відносин таких корпорацій із країнами, що приймають інвестиції. В рамках приєднання до Декларації забезпечено роботу Національного контактного пункту, здійснюються заходи щодо популяризації основних стандартів та принципів відповідального ведення бізнесу, а також заходи щодо впровадження державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу (розроблено проект Концепції реалізації державної політики у цій сфері).

Одним із шляхів забезпечення інтеграції України в міжнародний інвестиційний простір є популяризація її інвестиційного потенціалу в світі з метою його реалізації, що передбачає підготовку та здійснення відповідних інформаційно-комунікаційних заходів, які мають привернути увагу потенційних інвесторів і формувати позитивне сприйняття чинними інвесторами можливостей української економіки та

бізнес-середовища в Україні. Мінекономрозвитку в ініціативному порядку за узгодженням із співвиконавцями було підготовлено відповідний проект плану заходів та визначено, що він буде реалізовуватися до 2025 року².

Водночас Україна не залишається осторонь щодо викликів та загроз, які несе збільшення частки іноземного капіталу, насамперед китайського, в економіках країн ЄС та США, що може потенційно вплинути на національні інтереси та безпеку.

Так, Європейським парламентом та Радою Європи був прийнятий Регламент (ЄС) 2019/452, що встановлює рамковий механізм скринінгу прямих іноземних інвестицій у ЄС (регламент набере чинності 10.04.2019 та буде застосовуватись, починаючи з 11.10.2020).

Наразі наказом Мінекономрозвитку від 06.06.2019 № 963 затверджено положення та склад міжвідомчої робочої групи з питань оцінки прямих іноземних інвестицій *(до складу даної міжвідомчої робочої групи входять представники Мінекономрозвитку, АМКУ, СБУ, Національного банку України, Нацкомфінпослуг, Служби зовнішньої розвідки)*. Основною метою створення такої робочої групи є пошук шляхів запровадження нормативно-правового механізму скринінгу прямих іноземних інвестицій в аспекті національної безпеки.

Мінекономрозвитку, як орган державної влади, до основних завдань якого належить питання формування державної політики у сфері інвестиційної політики, керуючись принципом захисту прав іноземних інвесторів відповідно до укладених дво- та багатосторонніх міжнародних договорів України у сфері сприяння та взаємного захисту інвестицій, здійснює узагальнення інформації про наявність проблемних питань діяльності іноземних інвесторів на території України та пошук можливих шляхів їх вирішення.

За 2017 – I півріччя 2019 року надійшло 78 звернень, з яких у 2017 році - 21; у 2018 році - 30; у I півріччі 2019 року - 27.

У I півріччі 2019 року податкові питання (ДФС) складають 22 % скарг, поданих іноземними інвесторами у звітному періоді; питання захисту прав власності (рейдарські захоплення) та порушення прав інвесторів правоохоронними органами – 33 %; питання, пов'язані з неправомірними діями місцевих органів влади – 7 % та інші питання (порушення антимонопольного законодавства, ліцензування зовнішньоекономічної діяльності тощо) – 37 %.

У I півріччі 2019 року збільшилась на 20 % частка проблемних питань, пов'язаних з порушенням прав інвесторів, у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року. В цілому за 2017 – I півріччя 2019 року податкові питання (ДФС) складають 38 % скарг, поданих іноземними інвесторами, та питання захисту прав власності та порушення прав інвесторів правоохоронними органами – 34 %.

Крім того, існують системні проблеми, які стосуються різних сфер економічної діяльності – від дублювання процедур оцінки відповідності для медичних виробів з функцією вимірювання до розвитку інфраструктури для прийому безготівкових платежів.

Що стосується розвитку державно-приватного партнерства (ДПП), то в Україні станом на 01.07.2019 на засадах ДПП було укладено 186 договорів, з яких реалізується 52 договори (35 – договорів концесії, 15 – договорів про спільну діяльність, 2 – інші договори), 134 договори не реалізується (4 договори – закінчено термін дії, 17 договорів – розірвано, 113 договорів – не виконується).

У 2019 році оголошено конкурси на державному рівні з визначення приватного партнера щодо проектів:

- “Енергетичний міст “Україна – ЄС”;
- “Реконструкція існуючого та створення нового вантажного терміналу в аеропорту “Бориспіль”.

Також на державному рівні готується конкурсна документація та очікується оголошення конкурсів по проектах:

- “Стивідорна компанія “Ольвія”;

² Зважаючи на те, що всі заходи будуть реалізовуватися в межах наявних повноважень його виконавців, прийняття Урядом окремого рішення щодо затвердження плану заходів є недоцільним. Ініціювання виконання плану заходів буде забезпечено відповідним дорученням Уряду

- “Херсонський морський торговельний порт”.

На місцевому рівні Мінекономрозвитку з метою підготовки якісних проектів у різних секторах для їх подальшої мультиплікації в інших регіонах України та підвищення інституційної спроможності фахівців у сфері ДПП у регіонах співпрацює з програмою “U-LEAD з Європою”. Так, органами місцевого самоврядування готуються проекти за підтримки програми “U-LEAD з Європою” та за сприяння Мінекономрозвитку, зокрема:

- проект “Створення Центру малоінвазивної хірургії (малоінвазивні оперативні втручання в хірургії, урології, гінекології та проктології) по вул. Данилишиних, 62 у м. Трускавці” (було проведено конкурс з вибору приватного партнера для реалізації даного проекту та визначено переможця ТОВ “Медичний центр консиліум”. Наразі триває переговорний процес з переможцем щодо укладення договору);
- проект розміщення об’єктів торгівлі та будівництво вхідної групи до міського парку ім. П. І. Чайковського в м. Тростянець (25.06.2019 Тростянецькою міською радою було прийняте рішення про здійснення ДПП);
- проект створення громадської пральні на базі комунального підприємства “Гагарінське” Житомирської міської ради (підготовлено ТЕО);
- проект розширення кластерної мережі теплозабезпечення об’єктів бюджетної сфери у м. Долині (підготовлено ТЕО).

З метою підготовки до реалізації в Україні якісних та інвестиційно-привабливих проектів ДПП у транспортній, комунальній, енергетичній, соціальній та інших сферах була утворена державна організація “Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства” (далі – Агенція ДПП).

Основними функціями Агенції ДПП є: забезпечення ідентифікації проектів ДПП; підготовка та сприяння в підготовці концептуальних записок та техніко-економічного обґрунтування для державних партнерів; допомога в підготовці та підготовка конкурсної документації для ініціаторів; організація та проведення тренінгів, навчання та конференцій з питань ДПП.

Мінекономрозвитку з метою ефективного функціонування Агенції ДПП 20.06.2019 було підписано Меморандум з Міжнародною фінансовою корпорацією стосовно надання нею консультаційної допомоги у становленні Агенції ДПП.

В той же час, за результатами домовленостей, досягнутих у ході офіційного візиту Президента Турецької Республіки Р.Т. Ердогана в Україну 20.03.2015, створена україно-турецька робоча група, основною метою якої є обмін досвідом у сфері ДПП та імплементація кращих практик реалізації проектів ДПП у Туреччині, залучення турецького бізнесу до реалізації таких проектів в Україні.

Перше засідання україно-турецької групи проведено з 11-12.07.2017 в м. Києві.

Друге засідання проведено 23.05.2019 в м. Анкарі Турецької Республіки, в рамках якої було представлено турецькому бізнесу потенціал України у сфері ДПП, де представники Турецької Республіки висловили свою зацікавленість у реалізації проектів ДПП в Україні.

3.2. Стан справ з управління державними інвестиціями

У 2019 році здійснено організаційне, інформаційне та матеріально – технічне забезпечення 3 засідань Міжвідомчої комісії з питань державних інвестиційних проектів щодо моніторингу зазначених проектів за 2018 рік, за I квартал та за 5 місяців 2019 року (Протоколи від 26.02.2019, 22.04.2019, 18.06.2019 розміщено на сайті Мінекономрозвитку), а також 4 засідань щодо відбору державних інвестиційних проектів (Протоколи від 28.05.2019, 29.05.2019, 06.06.2019, 09.07.2019 розміщено на сайті Мінекономрозвитку).

З метою забезпечення ефективного виконання Державного бюджету України на 2019 рік щодо реалізації державних інвестиційних проектів, відповідно до частин восьмої та п’ятнадцятої статті 23 Бюджетного кодексу України на підставі рішення Міжвідомчої комісії з

питань державних інвестиційних проектів (Протокол від 18.06.2019) Мінекономрозвитку розроблено та прийнято Урядом розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 580 “Про передачу частини бюджетних призначень та перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених для реалізації державних інвестиційних проектів у 2019 році”.

У 2019 році розглянуто та надано методологічну допомогу для розроблення 62 державних інвестиційних проектів, які подано до участі у відборі на наступні 3 роки до 01.03.2019 (пункти 18, 19 Порядку відбору державних інвестиційних проектів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571).

До участі у відборі Комісією допущено 54 проекти, з них 39 проектів – перехідні (реалізуються з 2016-2018 рр.), 15 проектів – нових.

У 2019 році з метою врегулювання положень Закону України від 6 грудня 2018 року № 2646-VIII “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування” та удосконалення якості державного інвестування, шляхом зміцнювання експертної спроможності інституцій для отримання кращої якості інвестування та ефективності використання публічних коштів Мінекономрозвитку розроблено та Урядом прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 463 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2015 р. № 571”.

У 2019 році Мінекономрозвитку підготовлено та внесено зміни до нормативно-правових актів, якими:

враховано зміни, внесені до Бюджетного кодексу України, в частині питань підготовки Бюджетної декларації та положень щодо заборгованості суб’єктів господарювання;

виключена норма щодо підтвердження банком правильності розрахунків інвестиційного проекту;

уточнені підстави для надання позитивного або негативного висновку державної експертизи інвестиційних проектів;

удосконалено процедуру проведення державної експертизи.

Мінекономрозвитку на постійній основі забезпечувалась участь України у засіданні Ради керуючих та Ради директорів ЧБТР, зокрема, в частині:

- представлення інтересів України у ЧБТР;

- здійснення належного контролю з боку Уряду України за операціями ЧБТР, що сприяє використанню інвестиційних можливостей Банку для розвитку економіки України;

- розгляду, обговорення та затвердження Середньострокової стратегії та бізнес-плану ЧБТР на кожні 4 роки;

- участі в обговоренні стратегії Банку щодо залучення капіталу, схвалення річних звітів Банку.

Станом на 30 червня 2019 року, сукупна сума позик, випланих за всі роки (з 1999 року активної діяльності Банку) на проекти ЧБТР в Україні становить 528,7 млн. євро за 37 проектами.

3.3. Стан справ у сфері державної політики з питань залучення міжнародної технічної допомоги

У 2019 році продовжується активна робота для мобілізації та спрямування ресурсів країн-донорів, міжнародних організацій та ЄС для вирішення пріоритетних завдань розвитку держави.

З цією метою укладено:

3 договори з Урядом КНР щодо:

надання медичного обладнання для лікарень України, що включає понад 230 одиниць сучасного медичного обладнання для лікарень Херсонської, Івано-Франківської, Вінницької, Запорізької та Дніпропетровської областей (у т.ч. томографи, лінійні прискорювачі, мультифункціональні монітори, рентгенівське обладнання, системи серцевої/інтервенційної ангіографії, мікроскопи та інші);

надання спеціальних аварійно-рятувальних машин та обладнання ДСНС (понад 50 одиниць техніки);

техніко-економічного співробітництва на суму 200 млн. китайських юанів (29,7 млн. дол. США) для реалізації проектів з надання спеціального обладнання для ДСНС; обладнання для Мінекономрозвитку для синхронного перекладу та конференц-системи, а також інших проектів, погоджених урядами двох держав.

4 договори з Урядом США, зокрема:

Додаткову угоду № 5 до Угоди про виконання завдання у сфері розвитку між Урядом України та Урядом США для сприяння більш прозорим та підзвітним процесам врядування за широкої участі громадян для продовження терміну дії Угоди, вчиненої 17.09.2014 до 30.09.2025 та узгодження нових напрямів допомоги на цей період, зокрема, реформування сектору правосуддя, децентралізація, громадянське суспільство та ЗМІ, боротьба з торгівлею людьми, захист прав людини, допомога східній Україні, політичні процеси, антикорупційна діяльність;

Додаткову угоду № 5 до Угоди про виконання завдання у сфері розвитку між Урядом України та Урядом США для сприяння стійкому економічному розвитку на широкій суспільній основі як засобу забезпечення сталої демократії в Україні, з метою продовження терміну дії Угоди до 30.09.2025 та узгодження нових напрямів допомоги на цей період, зокрема антикорупційна діяльність, енергетична безпека, підвищення стійкості економіки Східної України, кібернетична безпека, розвиток сільського господарства, реформування фінансового сектору, розвиток конкурентної економіки;

Додаткову угоду № 6 до Угоди про виконання завдання у сфері розвитку між Урядом України та Урядом США, що дозволить залучити додатково кошти у розмірі 61,1 млн. дол. США для досягнення у рамках Угоди результатів щодо зниження корупції у визначених секторах, пом'якшення впливу російської агресії, забезпечення сталого, ринково орієнтованого зростання економіки із залученням широких верств населення;

Додаткову угоду № 6 до Угоди про виконання завдання у сфері розвитку між Урядом України та Урядом США для сприяння більш прозорим та підзвітним процесам врядування за широкої участі громадян, що дозволить залучити додаткову МТД з боку Уряду США у розмірі 26,9 млн. дол. США для досягнення у рамках Угоди результатів щодо зміцнення механізмів демократичного врядування, зниження корупції у визначених секторах, пом'якшення впливу російської агресії.

5 угод з Європейською Комісією про фінансування програм:

“Програма технічного співробітництва 2019” (44 млн. євро) з метою підтримки України в реалізації ключових реформ та імплементації положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;

“Підтримка громадянського суспільства та культури” (10 млн. євро) з метою підвищення життєздатності та спроможності організацій громадянського суспільства (ОГС) і закладів культури;

“U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку - друга фаза” (40 млн. євро) з метою удосконалення процесу формування політики та розширення спроможностей для ефективного управління та реалізації реформи децентралізації;

“Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні – друга фаза” (22,9 млн. євро) з метою фінансування заходів для зменшення рівня корупції в Україні на національному та місцевому рівнях;

“Підтримка ЄС для Сходу України” (додаткове фінансування – 10 млн. євро) для розширення діяльності за Угодою на регіони, що межують з Азовським морем, зокрема на частину Запорізької області.

1 договір з Міжнародним банком реконструкції та розвитку (МБРР), зокрема, щодо:

додаткового фінансування “Пілотного проекту подолання наслідків конфлікту, відновлення та розбудови спроможностей”, що дозволило додатково залучити 350 тис. дол. США.

Починаючи з 2019 року і станом на 31.07.2019 за результатами експертизи проектів міжнародної технічної допомоги видано 248 реєстраційних карток проектів (програм) МТД, та 28 свідоцтво про акредитацію виконавців (юридичних осіб – нерезидентів).

З метою огляду поточного стану та перспектив співпраці з міжнародною донорською спільнотою, обговорення питань щодо залучення додаткових ресурсів країн-донорів, ЄС та міжнародних організацій проведено:

4 спільні з донорами перегляди портфелів проектів ЄС, Світового банку, урядів Швейцарської Конфедерації та ФРН, а також перше засідання Керівного комітету Рамкової програми партнерства між Урядом України та ООН на 2018-2022 роки, та засідання Координаційної ради у зв’язках з ОЕСР, на якому схвалено План дій співпраці між Урядом України та ОЕСР на 2019-2020 роки, підведено підсумки діяльності та окреслено напрями взаємної співпраці з Організацією.

З метою створення ефективних механізмів координації співробітництва з донорами, проведення відкритого і прозорого діалогу з донорами у відповідності до принципів спільної відповідальності та підзвітності країн-партнерів та донорів згідно з Паризькою декларацією щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги у 2019 році:

створено Координаційну робочу групу з питань міжнародної технічної допомоги, затверджено її положення та персональний склад за участі представників ЦОВВ та донорів (наказ Мінекономрозвитку від 15.05.2019 № 848);

проведено 4 засідання робочої групи для обговорення пріоритетних для донорів та української сторони питань щодо удосконалення процедур реєстрації та моніторингу проектів МТД, оформлення посвідок для тимчасового проживання для персоналу проектів МТД, врегулювання питання ведення трудових книжок в рамках проектів МТД та вирішення питань, пов’язаних із забезпеченням подальшого виконання ДП “ГДП” функцій податкового агента по проектах МТД;

проведено відкритий процес обговорення: пропозицій Мінекономрозвитку щодо змін до Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги” з метою удосконалення процедури залучення МТД відповідно до пріоритетів, визначених у програмних та стратегічних документах Уряду, угоді про асоціацію з ЄС, усунення затримок у процесі погодження бенефіціарами планів закупівель, удосконалення процедур державної перереєстрації та моніторингу проектів МТД; розробленого проекту постанови Кабінету Міністрів України про внесення змін до зазначеного Порядку, який було внесено на розгляд Уряду;

передано донорам пропозиції української сторони щодо підвищення ефективності процедур узгодження, підготовки та реалізації проектів з українською стороною у відповідності до принципів партнерства.

Крім того, з початку 2019 року здійснюються заходи щодо координації участі української сторони у процесі відбору, підготовки та реалізації проектів в рамках програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014–2020 роки, зокрема взято участь в:

обговоренні та затвердженні результатів відбору проектів, поданих для участі у 2 конкурсі мікро-проектів по програмі “Польща-Білорусь-Україна” під час засідань Комітету по відборі проектів в м. Варшава (26.03.2019) та Спільного моніторингового комітету в м. Нясвіж (Білорусь) (17.04.2019). В ході засідань прийнято рішення про визначення переліку рекомендованих до фінансування 74 проектів на суму 4,15 млн. євро, які отримали позитивну оцінку незалежних оцінювачів. В рамках цих проектів 58 українських бенефіціарів візьмуть участь у 46 проектах та отримають фінансування на суму 1,23 млн. євро. Проекти будуть реалізовуватися у всіх 6 регіонах України, на які розповсюджується програма.

засіданні Спільного моніторингового комітету по програмі “Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна” в м. Ужгород (22.03.2019);

оцінці проектів під час 5 засідань оціночних комітетів у м. Сучава (Румунія) по програмі “Румунія-Україна”, за результатами яких було прийнято рішення про визначення 13 рекомендованих до фінансування проектів типу “Хард” на суму 11 млн. євро для отримання фінансування українськими бенефіціарами;

оцінці проектів в рамках 2 засідань в м. Констанца (Румунія) по програмі “Басейн Чорного моря”, в ході яких було рекомендовано до затвердження 30 проектів на суму 25,5 млн. євро. Рішення про затвердження переліку проектів планується розглянути під час проведення Спільного моніторингового комітету програми, запланованого на 17.09.2019.

3.4. Стан справ державної політики у сфері управління національними проектами

Указом Президента України “Про заходи щодо визначення і реалізації проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку” від 08.09.2010 № 895 було передбачено опрацювання питання щодо сприяння реалізації в Україні проектів із таких пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку: “Нова енергія” (проекти, що передбачають використання альтернативних джерел енергії або диверсифікацію постачання енергоносіїв в Україну), “Нова якість життя” (проекти, спрямовані на розв’язання проблеми забезпечення громадян доступним житлом, створення умов для здобуття громадянами якісної освіти, поліпшення медичного обслуговування, забезпечення безпечного для життя і здоров’я довкілля), “Нова інфраструктура” (проекти, спрямовані на підвищення ефективності використання транзитного потенціалу України) та “Олімпійська надія – 2022” (проекти, спрямовані на підтримку олімпійського руху в Україні, розвитку спорту вищих досягнень).

На виконання вказаного Указу Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку та перелік проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку було затверджено постановами Кабінету Міністрів України від 08.12.2010 № 1255 та № 1256 відповідно.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1256 Державному агентству з інвестицій та управління національними проектами доручено утворити разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади спільні робочі групи з відбору проектів, які є складовими проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національних проектів), затверджених цією постановою, а також затвердити порядок їх відбору.

Держінвестпроектном з метою забезпечення реалізації національних проектів в ініціативному порядку було утворено ряд державних підприємств.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади” прийнято рішення про ліквідацію Держінвестпроекту і покладання його функцій на Мінекономрозвитку.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 290 було утворено комісію з ліквідації Держінвестпроекту.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 826 відповідні підприємства і установи Держінвестпроекту були передані Мінекономрозвитку з наступною ліквідацією окремих установ і підприємств.

Також, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 418 державне підприємство “Дирекція з будівництва та управління національного проекту “Повітряний експрес” та інших інфраструктурних об’єктів Київського регіону” було передано до Мінінфраструктури.

Довідково: будівництво повітряного експресу було оцінено у 370 млн. дол. США, і з цією метою було отримано кредит від уряду Китаю. Проект було реалізовано у 2018 році виключно за рахунок ресурсів Укрзалізниці і на його реалізацію було витрачено біля 800 млн. гривень.

Враховуючи те, що Законом України від 07.04.2015 № 288-VIII “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо державних інвестиційних проектів” було законодавчо визначено засади регулювання відносин щодо розроблення і реалізації державних інвестиційних проектів, їх відбору та фінансування за рахунок державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії, а також те, що жодним законодавчим актом не визначався правовий статус національних проектів, джерела їх фінансування, було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1011 “Про внесення змін до Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України”, згідно з якою втратили чинність, зокрема, постанови Кабінету Міністрів України від 08.12.2010 № 1255 та № 1256.

3.5. Стан справ державної політики у сфері інновацій та цифрової економіки

Інноваційна діяльність в Україні.

У 2017 році інноваційною діяльністю в промисловості займалися 759 підприємств, або 16,2 % обстежених промислових.

Основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств – 7704,1 млн. грн. (або 84,5 % загального обсягу витрат на інновації). Кошти державного бюджету отримали 8 підприємств, місцевих бюджетів – 17, загальний обсяг яких становив 322,9 млн. грн. (3,5 %); кошти вітчизняних інвесторів отримали 5 підприємств, іноземних – 3, загалом їхній обсяг становив 380,9 млн. грн. (4,2 %); кредитами скористалося 21 підприємство, обсяг яких становив 594,5 млн. грн. (6,5 %).

У 2017 році 88,5 % інноваційно активних промислових підприємств упроваджували інновації, ними було впроваджено 2387 інноваційних видів продукції, з яких 477 – нових виключно для ринку, 1910 – нових лише для підприємства. Кількість упроваджених інноваційних технологічних процесів становила 1831, з яких 611 – маловідходні, ресурсозберігаючі.

У 2017 році 450 підприємств, які здійснювали інноваційну діяльність, реалізували інноваційної продукції на 17,7 млрд. грн., з них на експорт - 5,5 млрд. грн.

З метою здійснення нововведень 170 підприємств придбало 832 нові технології, з яких 129 – за межами України.

У результаті інноваційної діяльності 8 підприємств створили нові технології, з яких 59 було передано іншим підприємствам, зокрема 2 – за межі України.

Проводячи порівняння у фінансуванні інноваційної діяльності, доцільно відзначити, що у 2017 р. обсяг фінансування інноваційної діяльності зменшився до 9117,54 млн. грн., при цьому частка фінансування інноваційної діяльності у співвідношенні до ВВП зменшилася з 1,0 % до 0,3 %.

Брак фінансування призводить до зменшення інноваційної активності підприємств, а, відповідно, до зменшення обсягу реалізованої продукції, що в кінцевому результаті спричиняє зменшення рівня ВВП.

У 2019 році Україна посіла 47 місце із 126-ти у рейтингу найбільш інноваційних країн світу Global Innovation Index, у порівнянні з 2018 роком Україна була на 43 місці.

При Мінекономрозвитку з 2015 року функціонує Державна інноваційна фінансово-кредитна установа (далі - Установа) утворена згідно із Законом України “Про інноваційну діяльність”, що сприяє залученню прямих іноземних інвестицій та спрямована на досягнення стратегічного партнерства на користь України та її партнерів (постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2000 № 979).

У 2019 році Установою оголошено конкурс щодо інноваційних проектів. З початку року проведено 2 засідання конкурсної комісії з відбору інноваційних проектів для подальшого фінансування за рахунок коштів Установи.

За підсумками першого засідання відібрано 3 проекти та підписано договори фінансування на суму 37,86 млн. грн.

За підсумками другого засідання відібрано 4 проекти на суму 65 млн. грн. при бюджеті конкурсу 55 млн. грн. станом на 08.08.2019 проводиться підготовча робота до підписання фіндоговорів з переможцями конкурсу.

Цифрова економіка.

Відповідно до зобов'язань, взятих Україною, на основі Угоди про асоціацію з ЄС, для забезпечення цифрової трансформації важливим є продовження роботи в рамках:

плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106);

Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 67);

Координаційної ради з питань розвитку цифрової економіки та суспільства України (утворено близько 20 Робочих груп, що працюють за окремими напрямками галузевої цифровізації);

ініціативи ЄС “Східне партнерство” (високий рівень - Міністерські зустрічі з цифрової економіки; експертний рівень - Панель з питань гармонізації цифрових ринків в рамках Тематичної платформи № 2 “Економічний розвиток та ринкові можливості”; платформа EU4Digital - 6 робочих мереж: Telecom, Trust & Security, eTrade, eHealth, ICT Innovation and eSkills).

Одним із важливих завдань в рамках Угоди про асоціацію є те, що Україна повинна подати для цифрового сектору детальну дорожню карту щодо впровадження та застосування відповідних правових актів ЄС, визначених у Доповненні XVII-3 до Угоди, висвітлюючи законодавчі, інституційні та інші заходи, терміни їх виконання та відповідальні органи державної влади.

Особливістю Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС є те, що це буде двосторонній документ, який необхідно схвалити рішенням двосторонніх органів Україна-ЄС, і який міститиме взаємні зобов'язання сторін.

Проект Дорожньої карти інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС було підготовлено Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції за участі зацікавлених державних органів та надіслано стороні ЄС 9 серпня 2018 року в рамках контактного пункту.

Незабаром розпочнеться оціночна місія за результатами першого етапу оцінки Європейською Комісією проекту Дорожньої карти інтеграції України до єдиного цифрового ринку ЄС.

Крім того, ще одним важливим напрямом є розвиток електронної комерції, яка активно почала розвиватись останні 5-6 років і за 2018 рік зросла на 25 %, так як купувати через Інтернет стало зручно та вигідно.

4. Стан справ у сфері інтелектуальної власності

Запровадження дворівневої структури державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

З метою реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності та вдосконалення державного управління Мінекономрозвитку було ліквідовано трьохрівневу систему – ліквідовано Державну службу інтелектуальної власності, яка реалізовувала політику у даній сфері.

Наразі формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності забезпечує Мінекономрозвитку (1-й рівень), а окремі публічні функції у цій сфері виконують: державне підприємство “Український інститут інтелектуальної власності” (Укрпатент) та Національний офіс інтелектуальної власності (НОІВ) (2-й рівень).

На виконання Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 402, Мінекономрозвитку здійснює заходи для створення Національного органу інтелектуальної власності України (НОІВ) як юридичної особи публічного права.

Промислова власність.

Розробка законодавчих актів у сфері промислової власності.

З метою виконання зобов'язань України за Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), у частині імплементації до національного законодавства у сфері інтелектуальної власності положень цієї Угоди та відповідних актів права ЄС, Мінекономрозвитку були розроблені та подані до Верховної Ради України такі законопроекти:

“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення охорони прав на компонування напівпровідникових виробів” (реєстраційний № 5694 від 23.01.2017) та “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень” (реєстраційний № 6023 від 03.02.2017). 13.03.2018 законопроекти були прийняті в першому читанні та підготовлені до другого читання.

“Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони інтелектуальної (промислової) власності”, реєстраційний № 5699 від 23.01.2017 (спрямований на узгодження положень законодавства з охорони прав на промислові зразки і торговельні марки) та “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони винаходів і корисних моделей”, реєстраційний № 7538 від 01.02.2018. За результатами голосування Верховною Радою України 04.09.2018 законопроекти не прийнято, відхилено та знято з розгляду.

Законопроекти № 5699 та № 7538 були доопрацьовані і їх положення щодо правової охорони винаходів, корисних моделей, промислових зразків і торговельних марок включені до нового комплексного законопроекту “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації окремих положень законодавства Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності”, який було схвалено Урядом і подано на розгляд до Верховної Ради України (реєстраційний № 9385 від 10.12.2018). 09.04.2019 законопроект № 9385 було рекомендовано Комітетом з питань науки і освіти для прийняття в 1-му читанні за основу.

Таким чином, Мінекономрозвитку забезпечено розробку законопроектів з удосконалення національного законодавства та його гармонізації із законодавством ЄС та їх супроводження у Верховній Раді України. Прийняття згаданих законопроектів відноситься виключно до повноважень Верховної Ради України.

Окремим напрямком діяльності Мінекономрозвитку є удосконалення механізмів захисту прав на торговельні марки (знаки для товарів і послуг) у мережі Інтернет, зокрема в доменних іменах. Мінекономрозвитку спільно з адміністратором домену .UA ТОВ “Хостмайстер” опрацьовувало механізми покращання позасудових механізмів захисту прав на торговельні марки шляхом приєднання до процедур урегулювання спорів у галузі доменних імен (UDRP) Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) і як внаслідок за сприянням Мінекономрозвитку між ВОІВ та адміністратором домену .UA укладено Угоду щодо розв’язання доменних спорів у ccTLD .UA (підписана 19.12.2018). Для приватних доменних імен другого рівня в домені .UA Правила UDRP вступили в силу з 19.03.2019, а для доменів третього рівня – набирають чинність з 19.09.2019. Таким чином, власники торговельних марок отримали ефективний механізм для вирішення доменних спорів на території України.

Це питання розглядалося на 1-му засіданні Ради з питань інтелектуальної власності (14.06.2018) під головуванням Першого віце-прем’єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І.

Крім того, 29.09.2018 Мінекономрозвитку було підписано Меморандум про взаєморозуміння з ВОІВ щодо альтернативного вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності, що надасть можливість запровадити в Україні процедури позасудового вирішення таких спорів, у тому числі шляхом медіації.

Авторське право та суміжні права.

Розробка законодавчих актів у сфері авторського права і суміжних прав.

З метою встановлення в Україні ефективної та прозорої системи колективного управління майновими правами у сфері авторського права і суміжних прав у 2018 році було прийнято Закон України “Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав” (далі - Закон № 2415). Цим Законом розмежовано випадки, коли допускається розширене, обов’язкове і добровільне колективне управління, забезпечено умови для прозорої діяльності організацій колективного управління та реальної участі суб’єктів авторського і (або) суміжних прав у вирішенні важливих питань діяльності організацій колективного управління, встановлено порядок здійснення контролю за діяльністю організацій колективного управління. Цим Законом передбачається акредитація організацій колективного управління для здійснення обов’язкового і розширеного колективного управління (строк акредитації обмежено трьома роками), а також процедура роздержавлення ДО “Українське агентство з авторських та суміжних прав”. Законодавчі новації враховують вимоги Директиви 2014/26/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26.02.2014 про колективне управління і дозволять суттєво збільшити розміри винагороди, що збирається для творців організаціями колективного управління.

Мінекономрозвитку розроблено і прийнято низку підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію Закону № 2415. Прийняття і реалізація цих підзаконних актів забезпечила можливість проведення реєстрації організацій колективного управління, діяльності комісії з акредитації організацій колективного управління (акредитовані організації здійснюють збір і розподіл правовласникам винагороди в сферах обов’язкового і розширеного управління, таких як публічне виконання, публічне сповіщення, приватне копіювання, репрографія, право слідування), а також вжиття заходів для роздержавлення Державної організації “Українське агентство з авторських та суміжних прав”, відповідно до вимог Закону № 2415.

Реєстрація та акредитація організацій колективного управління.

Мінекономрозвитку організовано процес реєстрації організацій колективного управління відповідно до вимог Закону № 2415 та підзаконних актів. Наразі до Реєстру внесено відомості про 11 організацій колективного управління. Це забезпечило формування

легітимного ринку ліцензування музики, фільмів, літературних творів для широкого кола користувачів організаціями колективного управління, які зобов'язані працювати прозоро, під суворим контролем з боку суспільства та Мінекономрозвитку, що забезпечує нагляд за діяльністю цих організацій відповідно до Закону № 2415.

Забезпечено нормативно-правове регулювання та сформовано персональний склад комісії з акредитації організацій колективного управління, а також забезпечено реалізацію передбаченого Законом № 2415 першого етапу акредитації організацій у сферах обов'язкового і розширеного колективного управління, щодо якого проходив відкритий конкурс з акредитації 06-10.05.2019, а також 30.07.2019.

За результатами прийнятих комісією з акредитації рішень забезпечено можливість реалізації розширеного колективного управління щодо збору винагороди за публічне виконання та публічне сповіщення об'єктів суміжних прав, а також кабельну ретрансляцію об'єктів авторського права і суміжних прав.

Другий етап акредитації, який розпочнеться після 22.09.2019, має забезпечити визначення акредитованих організацій для збору винагороди у сфері публічного виконання і сповіщення творів, збору відрахувань за приватне копіювання об'єктів авторського права і суміжних прав і репрографічне відтворення творів (чи їх уривків). Також продовжено конкурс на право слідування (право автора твору образотворчого мистецтва чи його спадкоємців отримувати відсоток від перепродажу оригіналів цих творів на аукціонах).

Таким чином, правовласники будуть забезпечені винагородою, яку збиратимуть акредитовані організації колективного управління в основних сферах, де відбувається комерційне використання творів, їх виконання, звукозаписів та відеозаписів.

Легалізація комп'ютерних програм.

Мінекономрозвитку здійснюються заходи з легалізації неліцензійних комп'ютерних програм в органах виконавчої влади.

У результаті прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 851, проект якої розроблено з ініціативи Мінекономрозвитку у співпраці з компанією “Майкрософт”, були внесені зміни до постанов Уряду, які регулюють питання використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади. Ці зміни створили правові підстави для розробки нової методики інвентаризації програмного забезпечення в органах виконавчої влади з метою визначення потреб у легалізації.

За результатами вказаних змін передбачені шляхи фінансування заходів з легалізації неліцензійних програм, а саме:

органами виконавчої влади за рахунок бюджетних призначень, передбачених у законі про Державний бюджет України на відповідний рік;

Мінекономрозвитку за рахунок бюджетних призначень, передбачених у законі про Державний бюджет України на відповідний рік за окремою бюджетною програмою;

та/або за рахунок надходжень від зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності.

24.06.2019 проведено засідання міжвідомчої робочої групи з питань легалізації комп'ютерних програм, на якій запропоновано подальші кроки, спрямовані на поступову заміну неліцензійних програм на ліцензійні.

Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.

На сьогодні є активною співпраця України з органом, що забезпечує формування та реалізацію глобальної політики у сфері інтелектуальної власності – ВОІВ, інституціями Європейського Союзу, США, патентними відомствами іноземних держав та з неурядовими та громадськими міжнародними організаціями.

Зокрема, є чинною Угода про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та ВОІВ, яку було укладено ще у 2002 році.

У 2017 році підписано Програму співробітництва між Мінекономрозвитку та ВОІВ на 2018-2019 роки. У рамках цієї Програми передбачається реалізувати такі масштабні проекти як: розробка Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні, Національний проект з розробки політики у галузі інтелектуальної власності в університетах і наукових установах України, створення в Україні Центрів з підтримки технологій та інновацій, створення Національного навчального центру з інтелектуальної власності, а також проведення низки семінарів з різних аспектів інтелектуальної власності.

У 2018 році було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Мінекономрозвитку та ВОІВ щодо альтернативного вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності. Окрім того, наразі Україна є учасницею 22 міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності, адміністративні функції яких виконує ВОІВ.

Щороку в Україні за підтримки ВОІВ із залученням провідних іноземних фахівців організуються семінари, круглі столи, учбові програми, Міжнародна літня школа з питань інтелектуальної власності, які покликані виконувати просвітницьку функцію та сприяти розвитку інноваційних технологій і притоку інвестицій у сферу виробничого та інтелектуального бізнесу. У згаданих заходах беруть участь представники науково-дослідних інститутів та університетів, державних підприємств та комерційних організацій, патентні повірені, фахівці державної системи правової охорони інтелектуальної власності України, ЗМІ.

Здійснюється активна співпраця з відомствами з питань інтелектуальної власності іноземних країн. Протягом двох останніх років підписано низку Меморандумів про взаєморозуміння, зокрема з Відомствами Республіки Корея, Іспанії, Туреччини, Литви, Естонії, Словаччини, Франції, Чилі, Перу, Мексики, Білорусі, Польщі та Скандинавським патентним інститутом, а також Робочі плани на 2018 - 2019 роки з реалізації Меморандумів про взаєморозуміння з Патентними відомствами Туреччини та Іспанії.

Співробітництво з ЄС в сфері інтелектуальної власності здійснюється в рамках Угоди про асоціацію; Діалогу з права інтелектуальної власності Україна - ЄС та Підкомітету з питань географічних зазначень Комітету Асоціації Україна – ЄС у торговельному складі.

Захист прав інтелектуальної власності.

У березні 2019 року Мінекономрозвитку запущено пілотний проект інституції державних інспекторів з питань інтелектуальної власності з шести осіб, шляхом покладення виконання інспекторських функцій на 6-х діючих працівників департаменту інтелектуальної власності, що дозволило заощадити бюджет на утримання апарату. Також для цього удосконалено нормативно-правову базу для реалізації державними інспекторами контрольних повноважень в рамках сучасної ризик-орієнтованої моделі (затверджено Критерії оцінки ризиків у сфері інтелектуальної власності, встановлено Уніфіковану форму акту результатів перевірки з вичерпним переліком питань, прийнято Інструкцію з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення). Довідково: функції державних інспекторів з питань інтелектуальної власності передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 17.05.2002 № 674 “Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі”.

До пріоритетних сфер відповідальності інспекторів належать: анти піратська частина Закону України “Про авторське право і суміжні права”, що запроваджена з квітня 2017 року, моніторинг та легалізація програмного забезпечення в органах влади, вилучення контрафактних примірників творів на ринку.

Ядро функціоналу інспекторів стосується планових або раптових ревізій підприємств (зокрема хостинг-компаній та роздрібною торгівлі), накладення адміністративно-правових санкцій на порушників, або передача доказів кримінальних злочинів до слідчих органів. Вагомою буде

і превентивна діяльність інспекторів. Проводитиметься модерація інформаційно-просвітницької роботи, направленої на запобігання порушень прав інтелектуальної власності, що сформує у суспільстві різко негативне ставлення до таких порушень.

Інші напрямки формування і реалізації державної політики в сфері інтелектуальної власності.

Мінекономрозвитку забезпечує формування і реалізацію державної політики в сфері правової охорони інтелектуальної власності, за напрямками:

державна реєстрація об'єктів права інтелектуальної власності;

робота колегіальних органів (Апеляційної палати Мінекономрозвитку та Комісії щодо погодження питань про внесення позначення, що містить офіційну назву держави “Україна”, до знака для товарів і послуг);

створення фонду державного стимулювання створення і використання винаходів (корисних моделей) та промислових зразків. Розроблено та прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 500 “Про реалізацію експериментального проекту з організації діяльності фонду державного стимулювання створення і використання винаходів (корисних моделей) та промислових зразків” та низку наказів Мінекономрозвитку. Очікується, що за результатами реалізації експериментального проекту буде досягнуто збільшення кількості впроваджених об'єктів права інтелектуальної власності у реальному секторі економіки, збільшення розроблених та впроваджених проектів, пов'язаних зі створенням та/або використанням винаходів, корисних моделей, промислових зразків, ноу-хау та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності, покращення інвестиційного клімату в Україні, підвищення інформаційної обізнаності щодо комерціалізації стартапів та об'єктів права інтелектуальної власності;

створення Центрів підтримки технологій та інновацій в Україні.

26.07.2018 між Мінекономрозвитку та ВОІВ укладено Меморандум про взаєморозуміння щодо створення Центрів підтримки технологій та інновацій в Україні. З початку 2019 року забезпечено відкриття центрів підтримки технологій та інновацій в Національному авіаційному університеті, Київському національному економічному університеті ім. Вадима Гетьмана, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Національному технічному університеті “Харківський політехнічний інститут” та Тернопільському національному економічному університеті.

5. Стан справ у сфері державної зовнішньоекономічної політики

5.1. Стан справ у сфері забезпечення формування та реалізація єдиної зовнішньоекономічної політики, політики інтеграції національної економіки у світову економіку

У контексті політики інтеграції національної економіки у світову економіку, зміцнення торговельних зв'язків та освоєння нових ринків Спільні міжурядові комісії з питань співробітництва (далі – СМК) є важливим та діючим інструментом міжнародного економічного співробітництва, що дозволяє Уряду України представляти інтереси в економічних відносинах України на міжнародній арені.

Мінекономрозвитку проведена робота для забезпечення модернізації СМК як інструменту міжнародного економічного співробітництва, зокрема:

Здійснювалися заходи з метою вдосконалення нормативно-правової бази функціонування СМК:

- постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 900 “Про голів Української частини спільних міжурядових комісій з питань співробітництва” запроваджено перелік СМК та перерозподіл персонального складу голів Української частини СМК;

- постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 505 внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Українську частину Спільної міжурядової комісії з питань співробітництва” від 13.06.2000 № 943;

- постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2019 № 235 “Про внесення змін у додатки до постанови Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 900” запроваджено актуалізований перелік СМК та оновлений перерозподіл персонального складу голів Української частини СМК.

Продовжувалася робота по забезпеченню функціонування СМК та проведенню спільних засідань комісій з країнами-партнерами.

Протягом 2018-2019 років проведено 38 засідань СМК та їх робочих органів:

1. Шосте засідання Міжурядової українсько-індійської комісії по торговельному, економічному, науковому, технічному, промислового і культурному співробітництву (05-06.02.2018, м. Київ).
2. Третє засідання Міжурядової українсько-індонезійської комісії з економічного та технічного співробітництва (21-22.02.2018, м. Київ).
3. Одинадцятьте засідання Міжурядової українсько-турецької комісії з торговельно-економічного співробітництва (11-12.04.2018, м. Анкара).
4. Четверте засідання Міжурядової українсько-корейської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (23-24.04.2018, м. Сеул).
5. Перше засідання Спільної українсько-хорватської комісії з питань економічного співробітництва (15-17.04.2018, м. Загреб).
6. Дев'яте засідання Українсько-чеської змішаної комісії з питань економічного, промислового і науково-технічного співробітництва (11-12.05.2018, м. Прага).
7. Одинадцятьте засідання Спільної Українсько-Ізраїльської Комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва (18-19.06.2018, м. Єрусалим).
8. Друге засідання Українсько-португальської Спільної Комісії з економічного співробітництва (19-21.06.2018, м. Лісабон).
9. Вісімнадцятьте засідання Міжурядової українсько - литовської комісії з питань торговельно - економічного та науково - технічного співробітництва (15-17.07.2018, м. Львів).
10. Третє засідання Міжурядової українсько – еміратської комісії з питань торговельно - економічного співробітництва (16-17.08.2018, м. Київ).
11. Друге засідання Українсько-норвезької Міжурядової комісії з питань співробітництва у галузі торгівлі, підприємництва та економіки (10-11.09.2018, м. Київ).
12. Сьоме засідання Міжурядової українсько-фінляндської Комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва (17-18.09.2018, м. Київ).
13. Двадцять шосте засідання Міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (10-11.10.2018, м. Гомель).
14. Восьме засідання Українсько-Американської ради з торгівлі і інвестицій (21-25.10.2018, м. Вашингтон).
15. Сьоме засідання Змішаної Українсько-Французької міжурядової комісії з економічного співробітництва (30.10.2018, м. Київ).

16. Сьоме засідання Міжурядової Спільної Комісії по економічному та науково-технічному співробітництву між Україною і Арабською Республікою Єгипет (30.10.-02.11.2018, м. Київ).
17. Четверте засідання Міжурядової українсько-кувейтської комісії з питань економічного, технічного та торговельного співробітництва (07-08.11.2018, м. Ель-Кувейт).
18. Перше інавгураційне засідання Спільної комісії з економічного, торговельного та технічного співробітництва між Урядом України та Урядом Держави Катар (14-15.11.2018, м. Доха).
19. Шосте засідання Міжурядової українсько-саудівської комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва (21-23.11.2018, м. Київ).
20. Десяте засідання Українсько-німецької групи високого рівня з економічного співробітництва (28-29.11.2018, м. Берлін).
21. Третє засідання Змішаної Міжурядової українсько-іспанської Комісії з економічного і промислового співробітництва (18-20.12.2018, м. Мадрид).
22. Засідання Робочої групи з питань торгівлі та інвестицій Українсько-польської Міжурядової комісії з питань економічного співробітництва (13-15.03.2018, м. Варшава).
23. Зустріч співголів Українсько-австрійської Змішаної комісії з питань торговельно-економічних зв'язків (28-30.05.2018, м. Відень).
24. Зустріч співголів Міжурядової українсько-молдовської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (18.06.2018, м. Київ).
25. Зустріч співголів Міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (25.06.2018, м. Київ).
26. Консультації на рівні Секретаріатів національних частин Міжурядової українсько-туніської комісії з питань торговельно-економічного та технічного співробітництва (09-12.10.2018, м. Туніс).
27. Перше засідання Робочої групи зі збільшення товарообігу між Україною та Республікою Казахстан Міждержавної українсько-казахстанської Комісії з економічного співробітництва (11-12.12.2018, м. Київ).
28. Четверте засідання Українсько-бельгійської Змішаної Комісії з питань торговельно-економічного та фінансового співробітництва (16-18.01.2019, м. Брюссель, Бельгія).
29. Восьме засідання Спільної українсько-словенської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (11-13.02.2019, м. Київ).
30. П'яте засідання Українсько-білоруської Робочої групи високого рівня з питань взаємної торгівлі (25-26.02.2019, м. Львів).
31. Зустріч співголів Спільного українсько-боснійсько-герцеговинського комітету (14.03.2019, м. Київ).
32. Четверте засідання Українсько-індійської Робочої групи з питань торговельно-економічного співробітництва Міжурядової українсько-індійської Комісії по торговельному, економічному, науковому, технічному, промислового і культурному співробітництву (01-03.04.2019, м. Нью-Делі, Республіка Індія).
33. Третє засідання Міжурядової українсько-туніської комісії з торговельно-економічного та технічного співробітництва (16-17.04.2019, м. Туніс, Туніська Республіка).

34. Дев'ятнадцяте засідання Міжурядової українсько-литовської комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва (25-26.04.2019, м. Вільнюс, Литовська Республіка).

35. Сьоме засідання Міжурядової українсько-латвійської комісії з питань економічного, промислового і науково-технічного співробітництва (16-17.05.2019, м. Рига, Латвійська Республіка).

36. Чотирнадцяте засідання Українсько-австрійської змішаної комісії з питань торговельно-економічних зв'язків (20-21.05.2019, м. Відень).

37. Перше засідання Українсько-афганської спільної міжурядової комісії з торговельно-економічного співробітництва (27-28.05.2019, м. Київ).

38. Дванадцяте засідання Українсько-швейцарського Спільного Комітету (19-20.06.2019, Швейцарська Конфедерація).

У рамках проведених засідань СМК та їх робочих органів укладено 48 двосторонніх документів:

1. Протокол засідання Робочої групи з питань торгівлі та інвестицій Українсько-польської Міжурядової комісії з питань економічного співробітництва.

2. Операційні висновки за результатами засідання Робочої групи з питань торгівлі та інвестицій Українсько-польської Міжурядової комісії з питань економічного співробітництва.

3. Протокол Першого засідання Спільної українсько-хорватської комісії з питань економічного співробітництва.

4. Меморандум про взаєморозуміння між Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України та Міністерством охорони довкілля та енергетики Республіки Хорватія щодо співпраці у сферах енергоефективності, відновлюваної енергетики та альтернативних видів палива.

5. Угоду про співробітництво між Державною службою зайнятості України та Хорватською службою працевлаштування.

6. Протокол Дев'ятого засідання Українсько-чеської змішаної комісії з питань економічного, промислового і науково-технічного співробітництва.

7. Протокол Другого засідання українсько-португальської Спільної Комісії з економічного співробітництва.

8. Протокол Вісімнадцятого засідання Міжурядової українсько-литовської комісії з питань торговельно-економічного та науково - технічного співробітництва.

9. Спільна заява – пріоритети за результатами Другого засідання Українсько-норвезької Міжурядової комісії з питань співробітництва у галузі торгівлі, підприємництва та економіки.

10. Протокол Сьомого засідання Міжурядової українсько-фінляндської Комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва.

11. Угода про співробітництво між Українським Союзом Промисловців і Підприємців та Конфедерацією Фінляндської Індустрії ЄК.

12. Протокол Двадцять шостого засідання Міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва.

13. Протокол Сьомого засідання Змішаної Українсько-Французької міжурядової комісії з економічного співробітництва.

14. Меморандум про співробітництво між ДП НЕК “Укренерго” та компанією RTE щодо розвитку енергетичних мереж.

15. Протокол Третього засідання Змішаної Міжурядової українсько-іспанської Комісії з економічного і промислового співробітництва.

16. Протокол Одинадцятого засідання Міжурядової українсько-турецької комісії з торговельно-економічного співробітництва.

17. Контракт на будівництво борошномельного комплексу між ТОВ ФІНЦЕНТР (100 % статутного капіталу якого належать ПАТ АГРАРНИЙ ФОНД) та компанією АЛАПАЛА ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ INC., Турецька Республіка.
18. Меморандум про співпрацю Таврійського університету імені В. І. Вернадського з Університетом “Башкент”.
19. Протокол Одинадцятого засідання Спільної Українсько-Ізраїльської Комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва.
20. Протокол Третього спільного засідання Міжурядової українсько – еміратської комісії з питань торговельно - економічного співробітництва.
21. Меморандум про взаєморозуміння в галузі електроенергетики та чистої енергії між Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України і Міністерством енергетики і промисловості Об'єднаних Арабських Еміратів.
22. Протокол Сьомого засідання Міжурядової Спільної Комісії по економічному та науково-технічному співробітництву між Україною і Арабською Республікою Єгипет.
23. Меморандум про взаєморозуміння між Адміністрацією порту Олександрії та Адміністрацією Одеського порту (Адміністрація морських портів України).
24. Меморандум про взаєморозуміння між портом Дамьєтта та Адміністрацією Одеського порту (Адміністрація морських портів України).
25. Протокол Четвертого засідання Міжурядової українсько-кувейтської комісії з питань економічного, технічного та торговельного співробітництва.
26. Угода між Урядом України та Урядом Держави Кувейт про співробітництво у сфері туризму.
27. Угода про співробітництво у сфері культури та мистецтва між Урядом України та Урядом Держави Кувейт.
28. Протокол Першого інавгураційного засідання Спільної комісії з економічного, торговельного та технічного співробітництва між Урядом України та Урядом Держави Катар.
29. Протокол Шостого засідання Міжурядової українсько-саудівської комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва.
30. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Королівства Саудівська Аравія щодо співробітництва в сфері спорту.
31. Меморандум про співробітництво між Національним бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами України та Бюро авіаційних розслідувань Королівства Саудівська Аравія.
32. Спільна заява за підсумками Восьмого засідання Українсько-Американської ради з торгівлі і інвестицій.
33. Протокол Шостого засідання Міжурядової українсько-індійської комісії по торговельному, економічному, науковому, технічному, промисловому і культурному співробітництву.
34. Протокол Третього засідання Міжурядової українсько-індонезійської комісії з економічного та технічного співробітництва.
35. Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці та обміну інформацією між Українським науково-технологічним центром та Інститутом Технології Бандунг, Республіка Індонезія.
36. Протокол Четвертого засідання Міжурядової українсько-корейської Комісії з питань торговельно-економічного співробітництва.
37. Меморандум про взаєморозуміння між Мінекономрозвитку України та Міністерством стратегії та фінансів Республіки Корея.

38. Протокол Першого засідання Робочої групи зі збільшення товарообігу між Україною та Республікою Казахстан.
39. Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством молоді та спорту України і Міністерством освіти, науки та спорту Республіки Словенія про співробітництво у сфері спорту.
40. Протокол 8-го засідання Спільної українсько-словенської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва.
41. Протокол Чотирнадцятого засідання Українсько-австрійської змішаної комісії з питань торговельно-економічних зв'язків.
42. Протокол Сьомого засідання Міжурядової українсько-латвійської комісії з питань економічного, промислового і науково-технічного співробітництва.
43. Протокол Дев'ятнадцятого засідання Міжурядової українсько-литовської комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва.
44. План заходів щодо співробітництва в галузі технічного регулювання, стандартизації, метрології та оцінки відповідності між Мінекономрозвитку України і управлінням з технічної стандартизації, метрології та державних випробувань Чеської Республіки.
45. Угоду між Кабінетом Міністрів України та Радою Міністрів Боснії і Герцеговини про співробітництво в сфері туризму.
46. Угода про співробітництво між Державною службою зайнятості України та Службою працевлаштування Республіки Хорватія.
47. Меморандум про співробітництво між ДП НЕК “Укренерго” та компанією RTE (Франція) щодо розвитку енергетичних мереж.
48. Операційні висновки за результатами проведення Дванадцятого засідання Українсько-швейцарського Спільного Комітету.

У 2018-2019 ефективно використання двостороннього інституційного механізму СМК сприяло забезпеченню економічної безпеки України в умовах протидії торговельним загрозам з боку РФ та відстоюванню економічних інтересів на зовнішніх ринках, зокрема з країнами-партнерами обговорені питання щодо:

- підтвердження стратегічного партнерства з США, Німеччиною, Туреччиною, Польщею та всеохоплюючого партнерства з Індією;
- подальшої реалізації євроінтеграційних прагнень України шляхом вдосконалення договірно-правової бази двосторонніх відносин з європейськими партнерами, у т. ч. Португалією, Іспанією, Чехією, Литвою, Хорватією, Фінляндією, Францією, Тунісом, Бельгією, Латвією, Австрією, Словенією;
- залучення інвестиційних/кредитних ресурсів та технічної допомоги з боку Австрії, Німеччини, Норвегії, Франції, Фінляндії, Швейцарії, Туреччини, Республіки Корея, Кувейту, Саудівської Аравії, Катару для реалізації економічно та соціально важливих для України проектів у галузях інфраструктури, соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, енергозберігаючих технологій, екологічної безпеки тощо;
- відновлення діалогу після десятирічної перерви між Україною та Єгиптом: активізація співпраці у напрямі реалізації програм реконструкції та удосконалення виробничих потужностей у державному секторі Єгипту за участі українських консорціумів/компаній;
- відновлення діалогу після одинадцятирічної перерви між Україною та Тунісом: активізація співпраці у сфері сільського господарства, транспорту, енергетики, промисловості, використання стратегічного місця розташування Тунісу у якості “транспортного хабу” до ринків країн Африки та Арабського світу, а України – до ринків країн Східної та Центральної Європи;
- кооперації у високотехнологічних сферах: авіабудування – Саудівська Аравія, Індія; інновації і цифровізації економіки – Австрія, Ізраїль, Німеччина, Республіка Корея;
- диверсифікації джерел та маршрутів, постачання енергетичних ресурсів та технологій: розробки маршрутної карти для процесу інтеграції енергосистеми України до енергосистеми Європи (ENTSO-E); опрацювання можливості започаткування постачання вуглеводнів

(Катар, Кувейт); участі України у проекті будівництва LNG-терміналу на острові Крк та Іонічно-Адріатичного газопроводу (Хорватія); питань ядерної безпеки (Норвегія);

- інтенсифікації діалогу стосовно подолання технічних бар'єрів при експорті української продукції на ринки США, Індії, Єгипту, Індонезії, Казахстану тощо.

На системній основі здійснюється моніторинг виконання домовленостей, досягнутих у ході останніх засідань СМК, проводилась робота по створенню нових СМК (у 2018 році створена Спільна комісія з економічного, торговельного та технічного співробітництва між Урядом України та Урядом Держави Катар та проведено її Перше інавгураційне засідання, також у 2019 році проведено Перше інавгураційне засідання Українсько-афганської Спільної міжурядової комісії з торговельно-економічного співробітництва).

У контексті активізації торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, а також з метою подальшого просування українських товарів та послуг на ринки країн-партнерів. розроблено матриці співробітництва, як на регіональному рівні (з країнами Африканського континенту та країнами Близького та Середнього Сходу), так і з окремими країнами (ІР Пакистан, ІР Афганістан, ПАР, Республікою Ірак).

За даними Держстату України спостерігається тенденція щодо зростання товарообігу з країнами, з якими створені СМК та проводяться їх засідання. У 2017 році товарообіг з таким країнами становив 70,82 млрд. дол. США, у 2018 році - 80,86 млрд. дол. США, у 2019 році прогнозується також збільшення товарообігу.

У 2018 році підготовлено та вперше оприлюднено звіт про роботу СМК.

Міжнародні форуми.

З метою налагодження та розвитку контактів на державному рівні, залучення України у стратегічні міжнародні інвестиційні, інфраструктурні проекти, презентації України як логістичного хабу між Азією та Європою, у 2019 році забезпечена участь української делегації на чолі з Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України Кубівим С.І. у:

двадцять п'ятому Міжнародному форумі “Саміт Партнерства 2019. Нова Індія – зростання до глобальних можливостей” (10-14.01.2019, м Мумбай, Республіка Індія);

другому форумі економічного співробітництва “Один пояс - один шлях” (20-27.04.2019, м. Пекін, КНР).

Протидія загрозам з боку РФ.

Здійснюється робота з реалізації заходів, спрямованих на моніторинг та протидію торговельним загрозам з боку РФ.

10.10.2017 сформована міжвідомча Робоча група з моніторингу торговельних відносин з РФ в якості окремого органу Ради з міжнародної торгівлі, до компетенції якої входить обговорення актуальних питань, пов'язаних з протидією загрозам з боку РФ.

В рамках реалізації заходів у відповідь на дії РФ:

- 03.07.2018 припинена дія Програми економічного співробітництва України і Російської Федерації на 2011-2020 роки від 07.06.2011, враховуючи, що дії РФ на сьогодні діаметрально протирічать заявленим цілям Програми;

- щорічно вносяться зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1146 “Про ставки ввізного мита стосовно товарів, що походять з Російської Федерації” з метою продовження застосування ввізних ставок мита на наступний рік;

- забезпечується щомісячне інформування РНБОУ України щодо впливу обмежувальних заходів на економічну ситуацію;

- на системній основі здійснюється моніторинг виконання Плану невідкладних заходів до мінімізації дій РФ з дестабілізації ситуації в економіці України з метою інформування Кабінету Міністрів України.

Багатостороннє співробітництво.

З метою інтеграції національної економіки у світову економіку Мінекономрозвитку забезпечується співробітництво в рамках міжнародних регіональних організацій - ГУАМ та Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

З метою функціонування преференційного режиму проводиться робота щодо забезпечення функціонування зони вільної торгівлі ГУАМ:

- 27.03.2017 підписано Протокол про затвердження Порядку створення та діяльності Робочого органу, що координує дії Договірних сторін Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями ГУУАМ;

- триває переговорний процес щодо підготовки проекту Протоколу про Правила визначення країни походження товарів до Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами-учасницями ГУАМ.

В рамках ОЧЕС розроблена Регіональна стратегія зі сприяння торгівлі в регіоні ЧЕС, яка погоджена на експертному рівні у 2017 році та передана на розгляд Комітету Старших посадових осіб ЧЕС.

На виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України 02.05.2018 “Про припинення дії для України окремих міжнародних договорів, укладених у рамках Співдружності Незалежних Держав”, уведеного в дію Указом Президента України від 19.05.2018 № 139, Мінекономрозвитку за участю центральних органів виконавчої влади проведено аналіз доцільності участі у міжнародних договорах СНД з економічних питань. З 62-х міжнародних договорів СНД з економічних питань визнано недоцільною участь у 35-ти, щодо яких здійснюються внутрішньодержавні процедури з метою припинення дії. На сьогодні вже прийняті рішення щодо припинення дії для України 14 угод.

Взаємодія з представництвами іноземних суб’єктів господарської діяльності в Україні.

У період з 2014 по 2019 роки Мінекономрозвитку зареєстровано 496 представництва іноземних суб’єктів господарської діяльності в Україні, що забезпечило надходження коштів до Державного бюджету України у розмірі 1 240 000 дол. США.

Рік	Зареєстровано представництв	До Держбюджету (тис. дол. США)	Внесено змін до свідоцтв	Закрито представництв
2014	86	215,0	10	89
2015	77	192,5	32	65
2016	80	200,0	28	71
2017	95	237,5	40	107
2018	100	250,0	34	86
2019	58	145,0	12	36
Всього	496	1 240,0	125	454

Найбільше було зареєстровано іноземних представництв з таких країн як Республіка Польща, Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Китайська Народна Республіка, Федеративна Республіка Німеччина, Латвійська Республіка, Чеська Республіка, Турецька Республіка, Азербайджанська Республіка.

Найбільше було закрито представництв таких країн як Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Республіка Польща, РФ, Латвійська Республіка, Сполучені Штати Америки, Королівство Бельгія.

5.2. Стан справ у сфері розвитку експорту

Однією з головних передумов розвитку національної економіки є зростання, як якісної, так і кількісної присутності України на зовнішніх ринках.

Так, за підсумками I півріччя 2019 року зовнішньоторговельний оборот України товарів і послуг у порівнянні з I півріччям 2018 року збільшився на 6,9 % (+3,9 млрд. дол. США) і становив 60,7 млрд. дол. США. Сальдо зовнішньоторговельного балансу товарів і послуг склалося негативним у сумі 1,6 млрд. дол. США і погіршилось у порівнянні з показниками відповідного періоду 2018 року на 641,7 млн. дол. США.

Експорт товарів і послуг за підсумками I півріччя 2019 року збільшився на 5,9 % (+1,6 млрд. дол. США) у порівнянні з I півріччям 2018 року та склав 29,5 млрд. дол. США, в тому числі експорт товарів збільшився на 5,2 % (+1,2 млрд. дол. США) і становив 24,5 млрд. дол. США.

Розвиток експорту товарів у поточному році відбувався під дією низки факторів, зокрема:

- значна сировинна спрямованість українського експорту та суттєва залежність вітчизняних підприємств від зовнішнього ринку збуту, враховуючи існуючу суттєву волатильність кон'юнктури світових ринків, робить обсяг надходження валютних ресурсів від здійснення експорту дуже вразливим від зовнішніх цінових коливань;
- продовження торговельної агресії Росії (дія ембарго та інших обмежень щодо поставок на російський ринок українських товарів, заборона з боку Росії транзиту її територією товарів українського походження до третіх країн);
- продовження військової агресії РФ проти України;
- наявні системні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності (відшкодування ПДВ, митне та податкове регулювання) тощо.

Незважаючи на складні умови розвитку вітчизняного експорту товарів, збільшення обсягів відбулось по продукції АПК та харчової промисловості – на 1,6 млрд. дол. США (+19,1 %), мінеральним продуктам – на 373,2 млн. дол. США (+18,0 %) та різним промисловим товарам – на 57,3 млн. дол. (+7,7 %).

В той же час, відбулось зменшення обсягів експорту товарів, зокрема продукції металургійного комплексу – на 671,8 млн. дол. США (-10,7 %), деревини, паперової маси та виробів з деревини – на 73,9 млн. дол. США (-7,1 %), продукції машинобудування – на 73,5 млн. дол. США (-2,7 %), легкої промисловості – на 14,2 млн. дол. США (-2,3 %), хімічної та пов'язаної з нею галузей промисловості – на 10,9 млн. дол. США (-0,9 %).

В структурі українського експорту найбільша питома вага належить продукції АПК та харчової промисловості (41,5 %), металургійного комплексу (22,8 %), машинобудування (10,9 %) та мінеральним продуктам (10,0 %).

У географічній структурі вітчизняного експорту товарів збільшення обсягів відбулося до країн Австралії та Океанії – на 43,8 %; Африки – на 17,4 %; Азії – на 7,3 %; Європи – на 5,2 % та Америки – на 3,3 %. Разом з тим, продовжилося зменшення експорту товарів до країн СНД – на 6,2 %.

Обсяг Імпорту товарів і послуг за підсумком I півріччя 2019 року збільшився на 7,9 % (+2,3 млрд. дол. США) у порівнянні з I півріччям 2018 року і склав 31,2 млрд. дол. США, в тому числі імпорт товарів збільшився на 8,5 % (+2,2 млрд. дол. США) і склав 28,2 млрд. дол. США.

Збільшення імпортних надходжень відбулось по продукції машинобудування – на 1,3 млрд. дол. (+16,7 %), хімічної та пов'язаної з нею галузей промисловості – на 349,5 млн. дол. США (+6,7 %), АПК та харчової промисловості – на 207,1 млн. дол. США (+8,5 %), легкої промисловості – на 165,2 млн. дол. США (+14,1 %), металургійного комплексу – на 120,0 млн. дол. США (+7,5 %), різним промисловим

товарам – на 90,0 млн. дол. США (+9,0 %) та мінеральним продуктам – на 12,1 млн. дол. США (+0,2 %). В той же час, відбулось зменшення обсягів імпорту деревини, паперової маси та виробів з деревини – на 26,2 млн. дол. США (-3,9 %).

У товарній структурі імпорту найбільша частка припадає на продукцію машинобудування (32,0 %), хімічної промисловості (19,8 %), мінеральні продукти (21,9 %) та продукцію АПК та харчової промисловості (9,4 %).

Країни ЄС залишаються найбільшими торговельними партнерами України. Питома вага цих країн у зовнішньоторговельному обороті товарів і послуг України за підсумками I півріччя 2019 року становила 41,5 %. Зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг з країнами ЄС(28) за I півріччя 2019 року збільшився на 7,1 % (+1,7 млрд. дол. США) і склав 25,2 млрд. дол. США. Експорт товарів і послуг до ЄС(28) збільшився на 5,4 % (+605,0 млн. дол. США) і становив 11,8 млрд. дол. США. Імпорт товарів і послуг збільшився на 8,6 % (+1,1 млрд. дол. США) і склав 13,4 млрд. дол. США. Сальдо торгівлі товарами та послугами з країнами ЄС склалося негативним у сумі 1,6 млрд. дол. США та погіршилось на 449,2 млн. дол. США відносно I півріччя 2018 року.

Російська Федерація залишалася серед основних торговельних партнерів України. Питома вага РФ у зовнішньоторговельному обороті товарів і послуг України за підсумками I півріччя 2019 року становила 11,9 %. Зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг з Російською Федерацією за I півріччя 2019 року зменшився на 2,5 % (-187,4 млн. дол. США) і склав 7,2 млрд. дол. США. Експорт товарів і послуг до РФ зменшився на 4,6 % (-157,6 млн. дол. США) і становив 3,3 млрд. дол. США. Імпорт товарів і послуг зменшився на 0,7 % (-29,8 млн. дол. США) і склав 4,0 млрд. дол. США. Сальдо торгівлі товарами та послугами з Росією склалося негативним у сумі 690,8 млн. дол. США і погіршилось на 127,8 млн. дол. США відносно показників I півріччя 2018 року.

Серед основних торговельних партнерів України є також Китай, Туреччина та США. На їх долю припадає відповідно 9,3 %, 4,8 % та 4,2 % зовнішньоторговельного обороту товарів і послуг. Завдяки регулярному діалогу на найвищому рівні у 2018 році обсяги двостороннього зовнішньоторговельного обороту з Китаєм перевищили позначку 10 млрд. дол. США та збільшились на 27,7 % порівняно з 2017 роком.

З метою зменшення впливу негативних факторів на розвиток зовнішньої торгівлі (ембарго на українські товари з боку РФ, ускладнення транзиту російською територією українських товарів до третіх країн, військова агресія з боку Росії, втрата промислових виробництв на непідконтрольній Україні території тощо) та забезпечення стабільного зростання експорту української продукції схвалено Експортну стратегію України (“дорожню карту” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017–2021 роки.

В рамках імплементації Експортної стратегії України Мінекономрозвитку у співпраці з Міжнародним торговельним центром (ІТС) за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) розробляє секторальні та крос-секторальні експортні стратегії: інформаційно-комунікаційні технології; креативні індустрії; технічне обслуговування та ремонт повітряних суден; машинобудування; харчова і переробна промисловість; інновації для експорту; вдосконалення навичок; транспортування та спрощення умов торгівлі; торговельна інформація та просування експорту. Було проведено три раунди національних консультацій, участь в яких взяло понад 1500 представників бізнес- та галузевих асоціацій, організацій, об’єднань, а також профільних експертів, представників законодавчої та виконавчої влади.

Експортною стратегією України серед основних показників ефективності її реалізації визначено, що експорт товарів та послуг повинен зростати на 10,0 % щороку. Так, середньорічний темп приросту за 2016-2018 роки складає 12,5 %, що перевищує визначений Експортною стратегією цільовий показник ефективності на 2,5 процентні пункти.

Створено Державну установу “Офіс з просування експорту України”, яка надає інформаційно-консультативні послуги експортерам; здійснює експортний консалтинг; створює бази даних у сфері експорту та надає доступ до них; організовує навчальний процес та тренінги для

експортерів; сприяє участі українських суб'єктів господарювання в міжнародних виставках і ярмарках тощо. Офісом проводиться робота щодо впровадження експортного веб-порталу для інформаційної підтримки експортерів – узгоджено його концепцію, структуру, електронні сервіси, розробляється технічне завдання для закупівлі відповідних послуг.

Створено Раду з міжнародної торгівлі та її робочі групи як єдину платформу для діалогу між державними інституціями та бізнесом, що забезпечує пряму та ефективну взаємодію між урядом та бізнесовими структурами.

Заснування ПрАТ “Експортно-кредитне агентство”. Здійснюється низка заходів щодо організації функціонування агентства задля забезпечення виконання його основних завдань, визначених Статутом з метою стимулювання масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження, зокрема щодо емісії акцій, формування та функціонування наглядової ради тощо.

Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 772 “Про затвердження Правил провадження діяльності приватного акціонерного товариства “Експортно-кредитне агентство” із страхування від комерційних та некомерційних ризиків, перестрахування та надання гарантій”.

На державній реєстрації в Мін'юсті знаходиться наказ Мінекономрозвитку від 13.08.2019 № 1388 “Про затвердження положень про правила страхування приватного акціонерного товариства “Експортно-кредитне агентство”. Також опрацьовуються проекти наказів Мінекономрозвитку, що підлягають подальшій державній реєстрації “Про затвердження положень про правила страхування та перестрахування приватного акціонерного товариства “Експортно-кредитне агентство” та “Про затвердження положення про склад страхових резервів та правил формування та використання страхових резервів приватного акціонерного товариства “Експортно-кредитне агентство”.

Затверджено Експортний бренд України “Trade with Ukraine”, за допомогою якого українські товари та послуги будуть просуватись на міжнародні ринки. Наша спільна мета – аби якомога більше людей у світі змогли дізнатися про українські товари та послуги як автентичні, інноваційні, унікальні, сучасні, креативні та високої якості.

Урядом прийнято рішення про участь України у Всесвітній виставці “Експо – 2020” (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 № 94.), що забезпечить підвищення міжнародного іміджу України, демонстрацію досягнень в економічній, науковій та культурній сферах, сприятиме подальшому розвитку торговельно-економічних відносин із країнами-потенційними партнерами та просуванню українських товарів і послуг на світові ринки, а також взаємовигідному інвестуванню в розвиток інфраструктури, енергетики, реалізацію інтеграційних та індустріальних проектів, представлення найбільш перспективних інвестиційних проектів України.

Мінекономрозвитку вжито низку заходів для підготовки та забезпечення участі України на зазначеній виставці, а саме: підписано Угоду про участь України у Всесвітній виставці “Експо – 2020” від 04.04.2018; утворено Координаційний комітет з підготовки та забезпечення участі у виставці; утворено Державне підприємство “Експо – 2020”; Організаційним комітетом “Експо – 2020” для України виділено ділянку площею 1 652,46 м² під будівництво павільйону з орієнтовною площею 1 035,03 м² та схвалено тематичну заявку на тему: Smart Ukraine: Connecting Dots (Смарт Україна: єднаючи світ) (затверджену Координаційним комітетом з підготовки та забезпечення участі України у виставці).

Окрім зазначеного та відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі” від 25.12.2015 № 922-VIII, через систему електронних закупівель України “Прозорро”, Державним підприємством “ЕКСПО – 2020” (STATE ENTERPRISE “EXPO 2020”) було оголошено відкриті торги на “Будівництво павільйону України у м. Дубай (Об'єднані Арабські Емірати) в рамках підготовки та забезпечення участі України у Всесвітній виставці “Експо – 2020”.

28.05.2019 за участі Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України, Генерального комісара України на Всесвітній виставці “Експо – 2020” Кубіва С.І. відбулось підписання договору між Державним підприємством “ЕКСПО – 2020” та компанією-переможцем тендеру “ASGC Construction LLC” (Об’єднані Арабські Емірати) щодо будівництва павільйону України у м. Дубай (Об’єднані Арабські Емірати) в рамках підготовки та забезпечення участі України у Всесвітній виставці “Експо – 2020”.

Окрім цього, 17.07.2019 під головуванням Кубіва С.І. відбулось четверте засідання Координаційного комітету з підготовки та забезпечення участі України в “ЕКСПО-2020”. В рамках засідання учасники обговорили етапність робіт, обсяги фінансування, порядок та механізми забезпечення виконання різних стадій підготовки України до участі в “ЕКСПО-2020”. За результатами обговорень було схвалено остаточну концепцію будівлі павільйону України, яка складатиметься з двох поверхів з орієнтовною загальною площею приблизно 2600 м² із розміщенням ресторану, конференц-зали та зони ділової активності на другому поверсі будівлі; виставкових зал на першому поверсі та частково на другому поверсі павільйону, а також ухвалено рішення стосовно другої стадії підготовки та забезпечення участі України у виставці, яка проходитиме у два етапи: наповнення та безпосереднє облаштування павільйону. У цьому контексті Мінекономрозвитку було опубліковано та розповсюджено оголошення щодо відбору ідеї (сценарію) концепції внутрішнього наповнення павільйону України на Всесвітній виставці “Експо – 2020” (кінцевий термін подачі 05.09.2019). Передбачається, що ідея (сценарій) концепції буде включати: представлення внутрішніх приміщень та виставкових зон павільйону України; формати, форми та засоби демонстрації експонатів, інших об’єктів та елементів, які складають інтер’єрні рішення внутрішнього облаштування павільйону України; можливий контент світлових та лазерних тощо ефектів, які можуть бути застосовані у павільйоні України на Всесвітній виставці, інших об’єктів для демонстрації, елементів інтер’єру та декору тощо.

Станом на сьогодні триває активна фаза будівництва українського павільйону на виставці. Подальша підготовча робота до участі України у “Експо – 2020” включатиме виконання проектно-технічної документації, їхнього погодження з Організаційним комітетом “Експо – 2020”, наповнення та оздоблення (облаштування) павільйону, а також його робота, утримання та демонтаж по завершенню заходу.

5.3. Стан справ у сфері інтеграції національної економіки у світову економіку, співробітництво із СОТ

Захист інтересів вітчизняних товаровиробників на зовнішніх ринках.

З метою збереження та покращення умов доступу української продукції на зовнішні ринки Мінекономрозвитку України постійно проводиться комплексна робота у рамках процедур торговельного захисту.

Наразі на зовнішніх ринках щодо української продукції діють 33 антидемпінгових і 3 захисних заходи (з них 1 попередній), зокрема в таких країнах і економічних угрупованнях як США, ЄС, Євразійський економічний союз, Канада, Мексика, Таїланд, Тайвань, Індія, Індонезія, Бразилія, Єгипет, Корея, Пакистан, а також додаткове мито у США щодо сталевих продукції. При цьому 35 заходів стосуються металопродукції.

У роботі Мінекономрозвитку (станом на 07.08.2019) знаходиться 14 активних справ торговельного захисту (антидемпінгові та захисні розслідування та перегляди), що проводяться у ЄАЕС, Індонезії, Мексиці, Бразилії, Єгипті, Марокко та США.

За результатами проведеної роботи щодо збереження та покращення умов доступу українських товарів на зовнішні ринки позитивні зміни торкнулись українського експорту вартістю близько:

376,8 млн. дол. США у 2014 році на ринках США (труби, прутки), Білорусі (кондитерські вироби, продукція пивоварної галузі), Митного союзу (машинобудівне кріплення, карамель, нержавіючі труби), Індонезія (пшеничне борошно), Аргентина (холоднокатаний прокат), Казахстан (шоколад);

261,9 млн. дол. США у 2015 році на ринках ЄС (зварні труби), Канада (труби), Єгипет (металопродукція);

598 млн. дол. США у 2016 році на ринках ЄС (канати і троси), Туреччини (гарячекатаний прокат), Індії (холоднокатаний прокат), ЄАЕС (феросилікомарганець), Білорусі (спрощення видачі санітарно-гігієнічних висновків);

294,7 млн. дол. США у 2017 році на ринках ЄС (канати і троси), Єгипту (сталева арматура), країн Перської затоки (феросилікомарганець), США (трубна продукція), Республіки Узбекистан (автомобілі);

1,65 млрд. дол. США у 2018 році на ринках Туреччини (мідний дріт), Індії (акрилове волокно), Європейського Союзу (феросиліцій та металопродукція) та США (нітрат амонію, трубна продукція);

607,3 млн. дол. США у 2019 році на ринках Туреччини (металопродукція), Індії (гарячекатаний прокат), ЄАЕС (сталеві колеса та металопрокат), ЄС (безшовні труби).

Захист інтересів вітчизняних товаровиробників на внутрішньому ринку України.

На сьогодні проводиться 7 антидемпінгових розслідувань щодо імпорту в Україну таких товарів: деякі троси та канати походженням з Росії, автомобільні колісні диски з алюмінію з Росії та Китаю, сірники з Росії та Білорусі, прутки з вуглецевої та інших легованих сталей з Білорусі та Молдови, газобетонні блоки з Білорусі, сталеві безшовні гаряче-деформовані труби з Китаю, підшипники кочення роликів з Казахстану. Крім того, проводиться 3 перегляди антидемпінгових заходів у зв'язку із закінченням строку їх застосування: щодо імпорту в Україну нітрату амонію походженням з Росії, електричних ламп розжарювання, а також виробів, виготовлених з чорних металів без електричної ізоляції, походженням з Китаю.

За результатами проведених розслідувань запроваджено та діють 19 антидемпінгових (стрілочні переводи, ДВП, нітрат амонію, склотара медичного призначення, сода каустична, круги шліфувальні, деякі види шоколаду, азотні добрива, арматура та катанка, карбамідоформальдегідна смола, цемент, прокат з корозійностійким покриттям, лампи розжарювання, вироби з чорних металів без електричної ізоляції, труби безшовні нержавіючі, гумові пробки медичного призначення, сіль кухонна), 1 компенсаційний (легкові автомобілі) та 2 спеціальних (гнучкі пористі плити, блоки та листи з пінополіуретанів, а також кислота сірчана та олеум) заходів. Країнами походження товарів, щодо імпорту яких діють антидемпінгові заходи, є: Росія, Китай, Білорусь, Молдова, Польща і Киргизія; компенсаційний захід – Росія; спеціальні заходи застосовуються незалежно від країни походження та експорту.

Урегулювання торгових суперечок.

З 2014 року Україна активно використовує механізм врегулювання торгових суперечок з метою забезпечення захисту прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках СОТ та міжнародних договорів України. Починаючи з 2014 року було здійснено представництво України у якості відповідача у 3 справах, позивача у 7 справах та третьої сторони у 40 справах.

На сьогодні здійснюється захист прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках СОТ у якості позивача та відповідача у 6 справах (дві з яких знаходяться на стадії апеляційного перегляду) та здійснено представництво України у якості третьої сторони у 30 справах. Разом з тим у 2019 році Європейська сторона ініціювала процедуру вирішення спору в рамках Угоди про асоціацію між Україною,

з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію). Наразі спір перебуває на активній стадії розгляду.

У 2016 році було розроблено та затверджено Порядок забезпечення захисту прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках Світової організації торгівлі (постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 346), який визначає процедуру забезпечення захисту прав та інтересів України в торговельно-економічній сфері в рамках СОТ. Було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 № 861 про внесення змін у зазначений порядок.

Було розроблено та прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 120 “Про внесення змін до пункту 4 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України”, якою було передбачено повноваження Мінекономрозвитку здійснювати захист прав та інтересів України під час вирішення спорів щодо положень Розділу IV Угоди про асоціацію.

Набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору.

Практичне співробітництво з НАТО у 2019 році полягає у залученні експертної (консультативної) підтримки НАТО для реформування сектору безпеки і оборони України, у тому числі вітчизняного ОПК, відповідно до стандартів, рекомендацій та принципів Альянсу з метою зміцнення обороноздатності України та підготовки держави до набуття членства в НАТО.

Таким чином Міністерством використовуються можливості механізмів співпраці з НАТО, передбачених Комплексним пакетом допомоги НАТО для України, а також у рамках:

засідань Спільної робочої групи Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва (Мінекономрозвитку є відповідальним за підготовку пропозицій та питань оборонної економіки та економічних аспектів функціонування оборонної промисловості України);

заходів Програми Україна-НАТО з професійного розвитку цивільного персоналу сектору оборони та безпеки;

діяльності Групи управління життєвим циклом та Робочих груп з питань оцінки вартості життєвого циклу оборонної продукції Конференції національних директорів з озброєння НАТО;

заходів зі створення національної системи стійкості із залученням консультативно дорадчої допомоги НАТО;

Індивідуальної програми Партнерства між Україною та НАТО на 2019 рік.

Важливо, що протягом року Мінекономрозвитку забезпечує виконання 45 завдань та заходів Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2019 рік, у 10 з яких Міністерство є головним виконавцем.

Так, Мінекономрозвитку забезпечує організацію та проведення щорічних семінарів з розвитку оборонної промисловості України за участю експертів НАТО спільно з ДК “Укроборонпром” та Представництвом НАТО в Україні.

За результатами консультацій зі стороною НАТО перший етап цього річного, четвертого, Семінару планується провести 10.12.2019 у м. Київ. Очікується, що делегацію від сторони НАТО очолюватиме заступник помічника Генерального секретаря НАТО з оборонних інвестицій Гордон Девіс.

Таким чином, для досягнення взаємосумісності з Альянсом, Міністерство займає активну позицію щодо реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу України.

Співробітництва із СОТ.

З метою забезпечення виконання зобов’язань України, взятих у рамках вступу до СОТ, забезпечення відстоювання національних інтересів України у торговельно-економічній сфері, захисту вітчизняних товаровиробників і експортерів та сприяння їм щодо доступу на

міжнародні ринки Мінекономрозвитку забезпечує виконання завдань щодо співробітництва зі Світовою організацією торгівлі, а також інтеграції національної економіки у світову економіку шляхом участі в: *багатосторонніх торговельних переговорах в рамках СОТ; роботі органів СОТ; дво- та багатосторонніх переговорах щодо вступу до СОТ нових членів; оглядах торговельної політики членів СОТ; системі нотифікування СОТ, а також координації та проведення переговорів з укладення угод про вільну торгівлю між Україною та іншими державами.*

Участь у багатосторонніх торговельних переговорах СОТ.

Участь у багатосторонніх переговорах надає можливість Україні відстоювати торговельно-економічні інтереси та впливати на формування нових світових правил торгівлі. З цією метою Україна передусім бере участь у засіданнях найвищого керівного органу СОТ – Конференції міністрів, що відбуваються раз на два роки. У рамках проведення Конференції міністрів ухвалюються найважливіші рішення і визначаються пріоритетні напрями діяльності СОТ.

У попередній, 11-ій Конференції міністрів СОТ взяли участь представники 164 членів СОТ, а також урядів країн та міжнародних організацій, що мають статус спостерігача в СОТ, загальною чисельністю понад 4 000 осіб.

Чергова, 12-та Конференція міністрів СОТ відбудеться 08-11.06.2020 в м. Нур-Султан (колишня Астана, Республіка Казахстан).

З метою підготовки до участі у згаданому заході, а також прийняття під час Конференції відповідних рішень, багатосторонні переговори між членами СОТ, включаючи Україну, протягом 2018 – першої половини 2019 року були зосереджені на реформуванні торгівлі за наступними напрямками: сільське господарство (внутрішня підтримка; державні резерви для цілей продовольчої безпеки; доступ до ринку; спеціальний захисний механізм; експортна конкуренція; заборони та обмеження на експорт і торгівля в секторі бавовни); обмеження (скасування) субсидій у галузі рибальства; електронна комерція; дисципліни з внутрішнього регулювання у сфері послуг тощо.

Окремим напрямом обговорення членами організації є модернізація СОТ (підвищення ефективності діяльності робочих органів, посилення дисциплін нотифікацій, систематизація торговельних занепокоєнь), відновлення повномасштабного функціонування Органу вирішення спорів. Обговорення позицій членів СОТ та їх офіційних (письмових) пропозицій зі згаданої вище тематики зазвичай відбувається під час переговорів у рамках засідань спеціальних сесій відповідних органів СОТ або робочих груп. Мінекономрозвитку спільно з профільними органами виконавчої влади на постійній основі опрацьовує внески (пропозиції) членів СОТ до проектів документів, що розглядаються, та готує відповідні внески (пропозиції) України, а представники української делегації беруть постійну участь у згаданих засіданнях, під час яких відстоюють національні економічні інтереси.

Забезпечення участі у роботі органів СОТ.

Представники України беруть активну участь у роботі органів СОТ, що дозволяє порушувати проблемні питання під час засідань цих органів з метою відстоювання національних інтересів держави у торговельно-економічній сфері. На постійній основі готуються позиційні матеріали та заяви для участі у засіданнях Генеральної ради СОТ, Ради з торгівлі товарами, комітетів з питань доступу до ринку, митної оцінки, технічного регулювання, санітарних та фітосанітарних заходів, спрощення процедур торгівлі, сільського господарства, Органу з огляду торговельної політики тощо.

Протягом січня-липня 2019 року забезпечено участь України у більш ніж 15-ти засіданнях профільних комітетів СОТ та робочих груп, зокрема з питань сільського господарства, санітарних та фітосанітарних заходів, спрощення процедур торгівлі, державних закупівель, правил

торгівлі, захисних заходів та антидемпінгової практики, Органу вирішення спорів та Органу з огляду торговельної політики, а також у засіданнях співавторів спільної заяви з питань електронної комерції та внутрішнього регулювання у сфері послуг та інших.

Зусилля України спрямовані не лише на захист національних торговельних інтересів, а й на забезпечення безперервної комунікації з партнерами України та їх неупередженого розуміння ситуації, що склалася в країні.

Участь у дво- та багатосторонніх переговорах щодо вступу до СОТ нових членів.

На даний час Україна є членом 18 робочих груп щодо вступу нових членів до СОТ (далі – РГ), а саме: Азербайджан, Алжир, Андорра, Багамські Острови, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Бутан, Іран, Ірак, Коморські Острови, Ліван, Лівія, Сан-Томе і Принсіпі, Сербія, Судан, Узбекистан, Екваторіальна Гвінея та Ефіопія.

Підхід України до переговорного процесу з кандидатами ґрунтується на системі правил СОТ, у рамках яких держави реалізують свої права та інтереси шляхом багатосторонніх та двосторонніх торговельних переговорів, спрямованих на збільшення рівня лібералізації доступу до ринків товарів і послуг, і як результат – створення сприятливих умов для збільшення обсягів зовнішньої торгівлі.

У процесі відстоювання інтересів українських виробників під час проведення переговорів щодо вступу нових членів до СОТ Мінекономрозвитку враховує пропозиції профільних асоціацій виробників щодо усунення бар'єрів для доступу до відповідних ринків з метою збільшення експортного потенціалу і нарощування виробництва.

У період з 2008 року Україна досягла двосторонніх домовленостей щодо доступу до ринку товарів та послуг із Самоа (2010), Чорногорією (2012), Таджикистаном (2012), Лаосом (2013), Єменом (2014), Казахстаном (2015), Боснією і Герцеговиною (2018).

Протягом I півріччя 2019 року Україною у рамках діяльності відповідних РГ здійснювались переговори з Республікою Білорусь, Співдружністю Багамських Островів та Республікою Судан.

Забезпечення участі у оглядах торговельної політики членів СОТ.

Одним із найважливіших напрямів діяльності СОТ є проведення оглядів торговельної політики її членів. Участь у цій регулярній процедурі дає можливість відстежувати зміни у торговельній політиці членів СОТ, обговорювати проблемні питання, які можуть мати або мають негативний вплив на дво- та багатосторонню торгівлю, отримувати додаткові пояснення щодо запроваджених заходів.

Відповідно до графіка засідань Органу з огляду торговельної політики у I півріччі 2019 року було забезпечено участь України в оглядах торговельної політики членів Східноафриканського співтовариства (Бурунді, Кенії, Руанди, Танзанії та Уганди), Бангладеш, Канади та Північної Македонії.

Участь у системі нотифікування СОТ та виконання функцій національного пункту запитів і нотифікацій за угодами СОТ.

Участь України в системі нотифікацій відкриває для українських підприємств доступ до інформації щодо майбутніх змін у торговельних режимах інших країн і тим самим забезпечує передбачуваність змін торговельних режимів на зовнішніх ринках, а також дозволяє підтримувати постійне спілкування між торговельними партнерами. Задля сприяння українським експортерам в отриманні відповідної інформації на сайті Мінекономрозвитку регулярно розміщуються повідомлення про нотифікації щодо санітарних, фітосанітарних заходів, технічних норм, стандартів і регламентів, які подаються торговельними партнерами України і стосуються важливих для українського експорту товарів.

У період січень-червень 2019 року направлено 47 нотифікацій за Угодами СОТ та опрацьовано 1 733 повідомлень членів СОТ з питань СФЗ та ТБТ. Також, з метою сприяння підприємствам у представленні коментарів до проектів нормативно-правових актів членів СОТ розроблено відповідні рекомендації щодо формату представлення коментарів.

Координація та проведення переговорів з укладення угод про вільну торгівлю:

Укладені угоди:

- Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ (Швейцарія, Норвегія, Ісландія та Ліхтенштейн), Угода про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія, Угода про сільське господарство між Україною та Ісландією та Угода про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією підписані 24.06.2010 у м. Рейк'явік (Ісландія), набрали чинності 01.06.2012. До сфери охоплення належить торгівля товарами та послугами.

- Угода про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Чорногорії, підписана 18.11.2011 у м. Київ, набрала чинності 01.01.2013 До сфери охоплення належить торгівля товарами та послугами.

- Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою, підписана 11.07.2016 в м. Київ, набрала чинності 01.08.2017. До сфери охоплення належить торгівля товарами.

- Угода про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль, підписана 21.01.2019 у м. Єрусалим за результатами семи раундів переговорів, розпочатих у 2011 році, перебуває на стадії набрання чинності. До сфери охоплення належить торгівля товарами.

Угоди на стадії переговорів:

- Продовжується робота щодо Укладення Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки.

З початку переговорного процесу у 2011 році проведено десять раундів офіційних переговорів та шість додаткових зустрічей експертів. Проект Угоди охоплює торгівлю товарами, послугами, правила конкуренції, врегулювання спорів, захист прав інтелектуальної власності, положення щодо визначення походження товарів, електронної комерції тощо. Наразі неузгодженими питаннями лишаються умови лібералізації тарифів по окремих товарах, доступ до ринків послуг, скасування експортних субсидій, тощо.

- Триває узгодження положень Угоди про вільну торгівлю з Республікою Сербія, яка не є членом СОТ. Після вступу до СОТ Україна приєдналася до Робочої групи з розгляду заявки Сербії про вступ до СОТ. З 2012 року переговори з узгодження доступу до ринку товарів і послуг Сербії в рамках СОТ перейшли у формат переговорів щодо укладення Угоди про вільну торгівлю. Проект Угоди охоплює торгівлю товарами, послугами, вирішення спорів тощо. На сьогодні двосторонні переговори між Україною та Сербією з доступу до ринків товарів та послуг проводяться у форматі “пропозиція – запит”.

Імплементация/перегляд угод про вільну торгівлю.

У рамках імплементации Угоди з ЄАВТ проведено два засідання Спільного комітету Україна-ЄАВТ 29.05.2013 (м. Київ) та 28.03.2017 (м. Женева).

На засіданнях Спільного комітету обговорювались окремі питання імплементации торгівлі товарами та послугами, захисту прав інтелектуальної власності, правил походження, процедур верифікації та умов розвитку експорту до держав ЄАВТ.

Після приєднання з 01.02.2018 України до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила визначення походження (далі – Конвенція), учасницями якої є держави ЄАВТ, розпочато роботу з перегляду Угоди про вільну торгівлю з державами ЄАВТ з метою приведення її положень у відповідність до Конвенції. Зокрема триває узгодження внесення змін до Протоколу про правила визначення походження до Угоди, а також заміна положень щодо правил походження у окремих угодах з державами ЄАВТ щодо торгівлі сільськогосподарською продукцією.

У 2018 році, з огляду на зміни в економічній ситуації та торговельних відносинах, у рамках імплементації Угоди про вільну торгівлю між Україною та Республікою Північна Македонія, що набрала чинності 10.09.2001, сторонами прийнято рішення про розгляд питання комплексного підходу до її перегляду у частині подальшої лібералізації торгівлі сільськогосподарськими товарами. На сьогодні узгодження умов подальшої лібералізації доступу до ринків сільськогосподарських товарів проводяться у форматі “пропозиція – запит”.

Дата проведення чергового Спільного комітету Угоди буде залежати від досягнення згоди між Сторонами щодо умов подальшої лібералізації.

19.10.2018 проведено перше засідання Спільної комісії з імплементації Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою. Під час роботи Спільної комісії розглядався ряд питань, пов'язаних із імплементацією Угоди, здійснено обмін загальним баченням у підходах сторін до формування зобов'язань у сфері послуг у рамках вивчення можливості розширення дії Угоди на додаткові сфери, прийнято Рішення № 1 щодо затвердження Регламенту роботи Спільної комісії.

Наразі відповідно до положень Угоди стосовно розширення сфери застосування на транскордонну торгівлю послугами, фінансові послуги, інвестиції, телекомунікації та тимчасовий в'їзд ділових осіб Мінекономрозвитку проводиться робота з вивчення зацікавленості українських постачальників послуг у доступі на ринок Канади, а також діючих обмежень на цьому ринку для транскордонного постачання послуг, споживання за кордоном, комерційної присутності та тимчасової присутності фізичних осіб.

Початковий аналіз для визначення доцільності укладення угод про вільну торгівлю.

Мінекономрозвитку спільно з Мінагрополітики, МЗС та провідними асоціаціями національних виробників здійснюється початкове вивчення економічної доцільності укладення преференційної торговельної угоди між Україною і Туніською Республікою на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 28.05.2019 № 12865/7/1-19 до пункту 2 Плану заходів з реалізації домовленостей, досягнутих під час Третього засідання Міжурядової українсько-туніської комісії з питань торговельно-економічного та технічного співробітництва 16-17.04.2019.

Проводиться початковий аналіз економічної доцільності укладення Угоди про вільну торгівлю з Арабською Республікою Єгипет з урахуванням основних показників зовнішньої торгівлі Єгипту з країнами світу, її міжнародного (багатостороннього) співробітництва, торговельних відносин зазначеної країни з Україною, порівняння діючих митних тарифів Єгипту та України, у тому числі тарифних зобов'язань цієї країни в рамках членства у СОТ, аналізу УВТ Єгипту з іншими країнами світу тощо, за результатами якого будуть зроблені можливі позитивні та негативні наслідки (ризика) від укладення УВТ з Єгиптом.

На виконання низки доручень Кабінету Міністрів України Мінекономрозвитку спільно із заінтересованими ЦОВВ та провідними виробниками галузей економіки України опрацьовано питання вивчення доцільності укладення Преференційної торговельної угоди з Республікою Індонезія.

В даний час Мінекономрозвитку здійснюється підготовча робота в частині вироблення алгоритму пропозицій для індонезійської сторони з метою обговорення питання можливості укладення зазначеної Угоди та взаємних умов доступу до ринків товарів в рамках майбутніх міжнародних двосторонніх домовленостей (про зазначене поінформовано Кабінет Міністрів України).

5.4. Стан справ у сфері забезпечення формування та реалізації державної політики з питань економічного і секторального співробітництва України з ЄС

Мінекономрозвитку забезпечує комплексні взаємоузгоджені заходи щодо імплементації зобов'язань, закріплених в торговельно-економічних положеннях Угоди про асоціацію. Основні зусилля зосереджено на створенні умов для максимального використання можливостей поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС.

Створена і функціонує система двосторонніх органів асоціації Україна – ЄС, що охоплюють питання ПВЗВТ, а саме – Комітет асоціації Україна – ЄС у торговельному складі (КАТС) та підкомітети, діяльність яких координується КАТС. Щорічні засідання КАТС та підкомітетів забезпечують постійний двосторонній діалог з ЄС щодо імплементації положень розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію.

Мінекономрозвитку виконує функції секретаріату, здійснює інформаційне, аналітичне та організаційне забезпечення української частини КАТС, а також підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку, підкомітету з питань географічних зазначень, діалогу Україна – ЄС з права інтелектуальної власності.

Діяльність КАТС започатковано у 2016 році, на сьогодні проведено три щорічних спільних засідання: 12-13.04.2016 у Києві, 28-29.09.2017 у Брюсселі та 22-23.11.2018 у Києві. У жовтні-листопаді 2019 року у Брюсселі заплановано проведення четвертого засідання КАТС. Узгоджується зі стороною ЄС прийнятна дата проведення четвертого засідання.

Здійснюється моніторинг виконання українською стороною домовленостей за результатами засідань КАТС і забезпечується оперативний обмін інформацією зі стороною ЄС щодо стану виконання домовленостей та інших актуальних питань діяльності.

У рамках секретаріату КАТС утворено та діє контактний пункт від української сторони для обміну інформацією зі стороною ЄС та розгляду запитів у рамках виконання торговельних положень Угоди про асоціацію.

Забезпечуються заходи з імплементації положень Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію:

проведено переговори зі стороною ЄС, розроблено та прийнято рішення Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі щодо оновлення додатків до Угоди (Рішення № 1/2018 від 14.05.2018 – оновлення додатку XXI до Глави 8 “Державні закупівлі” Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію і надання позитивного висновку стосовно Стратегії реформування системи публічних закупівель (“дорожньої карти”), Рішення № 2/2018 від 14.05.2018 – перераховує графік скасування експортних мит, встановлений в Додатку 1-С і Додатку 1-Д до Угоди про асоціацію);

ведеться робота зі стороною ЄС щодо оновлення додатку XVII “Нормативно-правове наближення” Угоди про асоціацію (оновлення списку актів ЄС у таких секторах послуг: фінансові послуги, телекомунікаційні послуги, поштові та кур’єрські послуги, послуги з міжнародних морських перевезень);

проведено заходи зі створення умов для належного функціонування процедури розгляду спорів відповідно до Глави 14-1 Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію (розроблено та прийнято Рішення № 1/2019 Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі від 25.03.2019 про створення списку арбітрів, передбаченого статтею 323(1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони).

Забезпечується імплементація положень Глави 13 “Торгівля та сталий розвиток” Розділу IV Угоди про асоціацію.

Здійснюється інформаційне, аналітичне та організаційне забезпечення української частини Підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку.

30.05.2017 у Брюсселі проведено перше засідання підкомітету та 13.11.2018 у Києві – друге засідання. Узгоджується зі стороною ЄС дата наступного засідання, яке заплановано до проведення у Брюсселі у жовтні-листопаді 2019 року. Здійснюється моніторинг виконання українською стороною домовленостей за результатами засідань.

Утворено Раду з питань торгівлі та сталого розвитку з метою започаткування роботи Дорадчої групи з питань сталого розвитку.

Розроблено та прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 13.06.2018 № 478 “Про утворення Ради з питань торгівлі та сталого розвитку”.

У рамках роботи Ради проведено відбори до складу Дорадчої групи з питань сталого розвитку та до Групи експертів, проведено установче засідання Дорадчої групи.

Забезпечується розширення доступу українських товарів на ринок ЄС:

досягнуто домовленостей з ЄС щодо розширення параметрів подальшої лібералізації торгівлі і надання Україні додаткових торговельних преференцій з метою нівелювання негативних наслідків для економіки України, спричинених агресією РФ (01.10.2017 отримано доступ вітчизняних товарів на ринок Євросоюзу в рамках додаткових торговельних преференцій ЄС, які діють для України протягом 3-х років);

проведено переговори з ЄС та укладено Угоду у формі обміну листами між Україною та Європейським Союзом про внесення змін до торговельних преференцій щодо м'яса птиці та переробленого м'яса птиці, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Розроблено проект Закону України щодо ратифікації Угоди.

ведеться підготовча робота щодо ініціювання переговорного процесу з ЄС стосовно прискорення тарифної лібералізації торгівлі товарами в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (відповідно до статті 29 Угоди). Наразі розпочато формування запитальної позиції української сторони, яка створюватиме базис для подальшої дискусії зі стороною ЄС з урахування запитів вітчизняних виробників, які надходять на адресу Мінекономрозвитку.

Започатковано переговори з Великою Британією як стороною Угоди про асоціацію щодо збереження преференційного режиму двосторонньої торгівлі у разі виходу Великої Британії з ЄС.

Розроблено та прийнято Розпорядження Президента України від 17.05.2019 № 48/2019 “Про делегацію України для участі у переговорах між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії щодо укладення Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії”.

Створено консультаційну панель за участі представників центральних органів виконавчої влади та профільних аграрних об'єднань для обговорення питання щодо можливих параметрів лібералізації торгівлі між Україною та Великою Британією в рамках нової двосторонньої угоди після виходу останньої зі складу Європейського Союзу.

Розроблено та виконується комплекс заходів щодо мінімізації можливих негативних наслідків для українських експортерів в умовах припинення членства Великої Британії в ЄС без набуття чинності Угодою про вихід між Сполученим Королівством та Євросоюзом.

Функціонує на щоденних засадах “гаряча” телефонна лінія з надання роз'яснень щодо умов доступу товарів на ринки сторін в рамках режиму вільної торгівлі Україна–ЄС.

Забезпечується щоквартальне звітування про стан реалізації в Мінекономрозвитку завдань плану заходів з виконання Угоди про асоціацію та інформування Кабінету Міністрів України.

Розроблено та прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 “Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони”, якою затверджено комплексний план заходів з виконання Угоди.

Прийнято наказ Мінекономрозвитку від 21.08.2018 № 1157 “Про виконання в Мінекономрозвитку плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони”. Здійснюється моніторинг виконання наказу.

Поряд із заходами, спрямованими на упровадження ПВЗВТ, забезпечується діалог з ЄС щодо посилення підтримки України та розширення двосторонньої співпраці в економічній та секторальній сферах:

Ініційовано та з 2017 року започатковано роботу Діалогу високого рівня Україна – ЄС щодо горизонтальних питань та окремих секторів промисловості (Промдіалог) як інструменту поглибленої взаємодії з ЄС з акцентом на потужну бізнес-складову.

За час роботи Промдіалогу проведено 3 засідання Високого рівня та 18 засідань робочих груп за такими напрямками, як авіаіндустрія та космос, мале та середнє підприємництво, публічні закупівлі, текстильна промисловість, технічні бар'єри у торгівлі, автомобілебудування, видобувна промисловість.

Завдяки роботі Промдіалогу у жовтні 2017 року Україні було надано статус спостерігача в Експертній групі Європейської Комісії з питань постачання сировинних матеріалів (Raw Materials Supply Group/RMSG).

Поточними пріоритетами роботи визначені: технічне регулювання (створення передумов для укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів (Угода АСАА), публічні закупівлі, МСП, сировинні матеріали (добувна промисловість), космічна галузь та цивільна авіація.

У 2020 році планується провести засідання Промдіалогу у поєднанні з Економічною місією зростання з метою поглиблення бізнес-зв'язків між підприємницькими колами України та ЄС.

Вживаються заходи з метою максимального використання переваг Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження, учасницею якої Україна є з 01.02.2018, що створює додаткові можливості для преференційного експорту вітчизняних товарів і розширення їх присутності на ринках третіх країн.

З метою застосування положень Конвенції розпочато заходи щодо внесення змін до угод про вільну торгівлю, які укладені Україною з учасницями Конвенції.

З 01.01.2019 положення Конвенції застосовуються у торгівлі з ЄС – оновлено Протокол I до Угоди про асоціацію, тим самим запроваджено в Угоді правила походження товарів, передбачені Конвенцією (Рішення № 1/2018 Підкомітету Україна - ЄС з питань митного співробітництва від 21.11.2018 про заміну Протоколу I “Щодо визначення концепції “походження товарів” і методів адміністративного співробітництва” до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони).

Здійснюються процедури із внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 9 січня 1995 р., що дозволить почати застосування правил Конвенції у двосторонній торгівлі.

У 2018 році проведено переговори з Грузинською стороною щодо внесення змін до Угоди, розроблено проект Протоколу про внесення змін. 21.05.2019 Протокол підписано Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України Кубівим С.І. та Міністром економіки та сталого розвитку Грузії Н. Турнавою.

Розроблено проект Закону України “Про ратифікацію Протоколу між Урядом України та Урядом Грузії про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 9 січня 1995 року”. Здійснюються внутрішньодержавні процедури з метою прийняття законопроекту.

Забезпечується участь України в економічному вимірі Ініціативи ЄС “Східне партнерство”.

Забезпечується щорічна участь представників України у засіданнях Тематичної платформи № 2 “Економічний розвиток та ринкові можливості”, а також у роботі Панелей з питань торгівлі та з питань гармонізації цифрових ринків, що діють в рамках ТП № 2.

21.05.2019 під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. у Києві проведено Другу неформальну Міністерську зустріч формату Європейський Союз – країни Східного партнерства, які уклали з ЄС угоди про асоціацію та ПВЗВТ. Неформальні міністерські зустрічі започатковано 2018 року, проведення наступного заходу заплановано у Тбілісі (Грузія) у 2020 році.

За результатами трьох років дії зони вільної торгівлі Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України, з яким спостерігається позитивна динаміка зростання обсягів двосторонньої торгівлі.

У 2018 році питома вага торгівлі товарами та послугами з ЄС склала 41,1 % від загального обсягу торгівлі України, за результатами січня-березня 2019 року – 41,7 %.

Обсяги зовнішньої торгівлі товарами з ЄС у 2018 році збільшилися у порівнянні з 2017 роком на 13,1 %, зокрема експорт зріс на 15,0 %, а імпорт на 11,5 %.

У порівнянні з 2015 роком – обсяги зовнішньої торгівлі товарами з ЄС у 2018 році збільшилися на понад 50 %.

Зростає кількість українських компаній, які здійснюють експорт товарів до ЄС. Якщо в 2016 році, коли розпочалося тимчасове застосування ПВЗВТ, експорт до ЄС здійснювали 10 002 компанії, то у 2017 році їх кількість склала 14 136 компаній, а за результатами 2018 року – 14 715 компаній.

Збільшується і кількість орієнтованих на Європу експортерів, які отримали статус уповноваженого експортера та можуть експортувати до ЄС без оформлення сертифікату EUR.1. На сьогодні таких підприємств вже 235.

Активно використовуються можливості безмитного експорту у рамках тарифних квот – у 2018 році вітчизняні експортери використовували можливості 32 з 40 тарифних квот (у 2017 році використовували 29 з 40 тарифних квот).

6. Стан справ у сфері технічного регулювання, стандартизації, метрології та метрологічної діяльності

Упродовж 2014-2019 років з метою усунення технічних бар'єрів у торгівлі, Мінекономрозвитку забезпечувало формування та реалізацію державної політики у сфері технічного регулювання, стандартизації, метрології та метрологічної діяльності, спрямовану на виконання зобов'язань Україна в СОТ, Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, заходів щодо укладання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (далі – Угода АСАА).

З метою створення сучасної системи технічного регулювання, визнаної на міжнародному рівні, здійснюється реалізація плану заходів Стратегії розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року, розробленої Мінекономрозвитку та схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 844.

Мінекономрозвитку вживає необхідних заходів щодо підготовки до підписання Угоди АСАА у пріоритетних секторах промислової продукції (низьковольтне обладнання, електромагнітна сумісність, машини): прийнято відповідні технічні регламенти, національні стандарти та затверджено їх переліки, необхідні для оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів, створено інфраструктуру призначених органів. Європейською стороною здійснено перевірку стану наближення українських законодавчих актів до відповідних актів європейського законодавства і надано в цілому позитивну оцінку.

За результатами засідання Робочої групи з технічних бар'єрів у торгівлі в рамках Діалогу високого рівня між Мінекономрозвитку та Європейською Комісією, Генеральним директором з питань внутрішнього ринку, промисловості, підприємництва та МСП, яке відбулось 27.02.2019 у м. Брюсселі (Королівство Бельгія), оновлено Дорожню карту заходів щодо оцінки готовності української інфраструктури якості та законодавства до підписання Угоди АСАА. Дорожньою картою визначено, що передумовою для укладання Угоди АСАА є внесення змін до всіх законів України, які не відповідають Закону України "Про стандартизацію" (прийняття законопроектів, які зареєстровані у Верховній Раді України: № 7123 від 19.09.2017 та № 9195 від 11.10.2018).

Стандартизація.

Відповідно до Закону України "Про стандартизацію" створено незалежний національний орган стандартизації, який не є органом державної влади. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 1163 з 03.01.2015 функції національного органу стандартизації передані від Мінекономрозвитку до державного підприємства "Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості" (ДП "УкрНДНЦ"), яке належить до сфери управління Мінекономрозвитку. Основним повноваженням ДП "УкрНДНЦ" є прийняття національних стандартів.

З метою реалізації Закону України "Про стандартизацію" Мінекономрозвитку розроблено дев'ять нормативно-правових актів, які спрощують та забезпечують діяльність у сфері стандартизації, а ДП "УкрНДНЦ" у 2015 році за погодженням з Мінекономрозвитку прийнято сім національних стандартів, які встановлюють нові правила та процедури робіт у сфері національної стандартизації.

03.07.2019 набрав чинності Закон України від 06.06.2019 № 2742-VIII "Про внесення змін до деяких законів України щодо військових стандартів", розроблений Мінекономрозвитку, відповідно до якого Міноборони наділено повноваженням щодо прийняття в Україні стандартів НАТО.

Україна з 1993 року є повноправним членом міжнародних організацій стандартизації ISO та ІЕС, представництво в яких з 2015 року забезпечує ДП "УкрНДНЦ". З 2017 року ДП "УкрНДНЦ" є організацією-компаньйоном зі стандартизації у європейських організаціях стандартизації CEN і CENELEC. У 2018 році ДП "УкрНДНЦ" підписано домовленості з Європейським інститутом стандартизації в галузі телекомунікацій (ETSI). Наразі ДП "УкрНДНЦ" здійснює заходи з виконання встановлених критеріїв з метою отримання повноправного членства в CEN і CENELEC. Повноправне членство надає можливість національним технічним комітетам стандартизації брати участь у роботі технічних органів міжнародних і європейських організацій стандартизації та отримувати сучасні міжнародні й європейські стандарти для використання їх суб'єктами господарювання у своєї діяльності.

На сьогодні Фонд національних стандартів становить 22 036 документів, з яких 14 358 гармонізовані з міжнародними та європейськими стандартами. Упродовж 2014-2019 років прийнято 9 727 нових національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими. В Україні прийнято як національні стандарти майже всі (близько 4 000 стандартів, окрім стандартів щодо будівельних виробів та радіобладнання) європейські стандарти для цілей європейського законодавства, визначеного у Додатку III Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, у тому числі 1 512 європейських стандартів для цілих технічних регламентів, які визначені як пріоритетні для підписання Угоди АСАА. Здійснюються заходи щодо підвищення темпів гармонізації, у зв'язку з чим у 2019 році заплановано прийняти 3 000 стандартів, у той час коли у попередні роки приймалося близько 2 000 національних стандартів на рік.

Розроблення проектів національних стандартів відбувається на плановій основі, у зв'язку з чим Мінекономрозвитку визначає пріоритетні напрями розвитку у сфері стандартизації, погоджує щорічну Програму робіт з національної стандартизації та в межах бюджетної програми забезпечує фінансування розроблення національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими стандартами.

З 2015 року скасовано 14475 застарілих ГОСТ, розроблених до 1992 року. Наразі чинними залишаються 1 157 ГОСТ, які ще необхідні виробникам до переходу та на нові національні стандарти та які передбачається скасувати не пізніше 2022 року.

У сферах технічного регулювання, за які є відповідальним Мінекономрозвитку, затверджені 8 переліків національних стандартів, відповідність яким надає презумпцію відповідності продукції вимогам технічних регламентів, у тому числі у пріоритетних для Угоди АСАА секторах. Зазначені переліки ідентичні європейським перелікам, у зв'язку з чим українські виробники та органи з оцінки відповідності забезпечуються єдиними з ЄС правилами під час оцінки відповідності продукції. Мінекономрозвитку на постійній основі здійснює моніторинг європейських переліків та забезпечує оновлення відповідних переліків національних стандартів.

Технічне регулювання (оцінка відповідності та акредитація).

Прийняття у 2015 році Закону України “Про технічні регламенти та оцінку відповідності” (далі – Закон про технічні регламенти), який набрав чинності 10.02.2016, дозволило гармонізувати національні правові та організаційні засади діяльності у сфері технічного регулювання з відповідними нормами Угоди про технічні бар'єри у торгівлі СОТ та законодавством ЄС, а також створило законодавче підґрунтя для адаптації українських технічних регламентів з відповідними актами законодавства ЄС, визначеними у Додатку III до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Починаючи з 01.01.2018 завершено перехід від застарілої системи обов'язкової сертифікації продукції в державній системі сертифікації “УкрСЕПРО” до системи оцінки відповідності згідно з технічними регламентами, що ідентичні європейським технічним регламентам.

В Україні наразі прийнято 74 технічних регламентів, з яких 68 розроблено на основі актів законодавства ЄС, 60 технічних регламентів вже є обов'язковими до застосування.

Із 27 технічних регламентів, визначених Додатком III до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, ухвалено 25 технічних регламентів.

Продовжується робота з перегляду прийнятих технічних регламентів та прийняття нових технічних регламентів, які відповідатимуть актам законодавства ЄС.

Інфраструктура призначених органів з оцінки відповідності продукції вимогам технічних регламентів складає 105 акредитованих органів.

З 2019 року було запроваджено процедуру моніторингу призначених органів з оцінки відповідності стосовно перевірки їх відповідності вимогам до таких органів і виконання ними своїх обов'язків, які є ідентичними вимогам та обов'язкам, що діють в ЄС до європейських органів з оцінки відповідності.

Відповідно до Закону України “Про акредитацію органів з оцінки відповідності” (далі – Закон про акредитацію) в Україні функціонує незалежний орган з акредитації, а саме Національне агентство з акредитації України, яке надає послуги з акредитації органам з сертифікації, органам з інспектування, випробувальним, калібрувальним та медичним лабораторіям.

Так, на сьогодні Національним агентством з акредитації України акредитовано 670 випробувальних та 28 калібрувальних лабораторій, 6 медичних лабораторій, 191 орган з сертифікації, 78 органів з інспектування та 2 провайдери міжлабораторних порівняльних випробувань.

Українську систему акредитації визнано на міжнародному на європейському рівні. Національним агентством з акредитації України укладено угоди про визнання результатів акредитації з Європейською кооперацією з акредитації (EA), Міжнародним форумом з акредитації (IAF) і Міжнародною кооперацією з акредитації лабораторій (ILAC).

Продовжується робота з удосконалення законодавчої бази у сфері оцінки відповідності, акредитації та технічних регламентів з метою її повного наближення до принципів і практик, що діють у ЄС та світі у цій сфері.

Так, у червні 2019 року Верховною Радою України було прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання”, яким внесено зміни до низки законодавчих актів, зокрема до законів України про технічні регламенти, про акредитацію, “Про метрологію та метрологічну діяльність”, “Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції” та інших. Для реалізації вказаного Закону до липня 2020 року необхідно прийняти близько 20 нормативно-правових актів.

Також продовжується робота з перегляду прийнятих технічних регламентів та прийняття нових технічних регламентів, які відповідатимуть актам законодавства ЄС. Так, до кінця поточного року планується прийняти 41 новий технічний регламент та переглянути 10 прийнятих технічних регламентів.

Вживаються заходи для розширення визнання національної системи акредитації за новими напрямками акредитації органів з оцінки відповідності, а також підтримання в актуальному стані чинних на сьогодні угод про визнання результатів акредитації з EA, IAF та ILAC.

Метрологія.

У 2014 році прийнято Закон України “Про метрологію та метрологічну діяльність” (далі - Закон про метрологію), який набрав чинності 01.01.2016, який створив законодавче підґрунтя для адаптації “вертикального (секторального) законодавства”, визначеного частиною другою Додатку III до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, оскільки на виконання статей 56 і 57 Глави 3 “Технічні бар'єри в торгівлі” Угоди про асоціацію між Україною та ЄС українська сторона вживає необхідних заходів щодо відповідності системи метрології України метрологічним системам країн ЄС.

Забезпечено ефективне функціонування нової метрологічної системи з 01.01.2016. З метою реалізації Закону про метрологію прийнято 41 нормативно-правовий акт, 5 із яких розроблено на основі Директив ЄС.

Визначено 4 наукові метрологічні центри, які створюють, удосконалюють, зберігають і застосовують національні еталони: ННЦ “Інститут метрології” (м. Харків), ДП “Укрметртестстандарт” (м. Київ), ДП НДІ “Система” (м. Львів), ДП “Івано-Франківськстандартметрологія” (м. Івано-Франківськ) (постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2015 № 330).

Продовжувався розвиток національної еталонної бази, яка є науково-технічною основою для забезпечення єдності вимірювань у державі, що сприяє розвитку наукової та виробничої сфери економіки, міжнародної торгівлі, захисту інтересів споживачів - прийнято Програму розвитку еталонної бази на 2018-2022 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1041).

Протягом 2014-2018 років науковими метрологічними центрами було створено 9 та удосконалено 9 державних первинних еталонів.

На сьогодні перелік національних еталонів України складає 73 державних первинних еталони одиниць вимірювань. У 2019 році будуть завершені роботи щодо створення 4 та удосконалення 3 державних первинних еталонів.

До бази даних Міжнародного бюро з мір та ваг (BIPM) внесено 275 СМС-рядків про вимірювальні та калібрувальні можливості національних еталонів.

Забезпечено перехід від застарілої системи державних випробувань засобів вимірювальної техніки до системи їх оцінки відповідності вимогам технічних регламентів (створено інфраструктуру призначених органів з оцінки відповідності та затверджено переліки стандартів, які є презумпцією відповідності вимогам технічних регламентів).

Призначено 10 органів з оцінки відповідності вимогам 3-х технічних регламентів щодо засобів вимірювальної техніки та уповноважена 61 повірочна лабораторія.

Прийнято Закон України від 23.05.2018 № 2445-VIII “Про приєднання України до Метричної конвенції”. 07.08.2018 Україна набула повноправного членства в Метричній конвенції та повноправного членства в Генеральній конференції з мір та ваг (CGPM).

7. Стан справ у сфері управління об’єктами державної власності, в тому числі корпоративними правами держави

За даними єдиного моніторингу ефективності управління об’єктами державної власності суб’єктів господарювання державного сектору економіки, який проводиться Мінекономрозвитку, та охоплює 90 суб’єктів управління (в тому числі Апарат Верховної Ради України, Кабінет Міністрів України, 17 міністерств, 39 державних агентств, служб та інших органів виконавчої влади, 23 місцевих органів виконавчої влади, 5 господарських структур, Національна академія наук та 3 галузеві академії наук) станом на 01.04.2019 в управлінні цих суб’єктів перебувало:

3 349 суб’єкта господарювання державного сектору економіки, в тому числі:

- 3 076 державних підприємств;

- 273 господарських товариства з державною часткою у статутному капіталі більше 50,0 %.

Із загальної кількості суб’єктів господарювання станом на 01.04.2019:

1428 - працюючих - здійснювали фінансово-господарську діяльність та надали інформацію про свою діяльність (1 351 державне підприємство та 77 господарських товариств);

1330 - не працювало (1 177 державних підприємств та 153 господарських товариства);

591 - інформація відсутня – суб’єкти управління не надали інформацію щодо стану суб’єкта господарювання (548 державних підприємств та 43 господарських товариства), в тому числі щодо 338 суб’єктів господарювання (242 державних підприємства та 96 господарських товариств), розташованих в зоні проведення операції об’єднаних сил (окремі території Донецької та Луганської областей).

Результати фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки

Показники	I кв. 2019 року	2018 рік	2017 рік
Чистий дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, робіт), млрд. грн.)	214,8	737,4	647,3
Чистий прибуток (збиток), млрд. грн.	25,8	31,2	46,1
Дебіторська заборгованість, млрд. грн.	220,3	200,7	211,0
Кредиторська заборгованість, млрд. грн.	428,8	449,9	532,4
Загальна вартість активів, млрд. грн.	1472,7	1 498,0	1 608,0
Власний капітал, млрд. грн.	900,1	892,4	944,8
Оборотні активи, млрд. грн.	432,5	448,6	515,2
Середньооблікова кількість штатних працівників, тис. осіб	739 259	779 372	809 398
Сума заборгованості із заробітної плати, млрд. грн.	0,7	0,9	0,6

За даними аналізу показників виконання фінансових планів щодо 1568 суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які увійшли до зведеного звіту про виконання фінансових планів підприємств державного сектору економіки за 2018 рік, і загальної кількості підприємств:

- прибутково працювали 1109 підприємств, або 70,7 %;
- збитково – 370 підприємств, або 23,6 %;
- на межі беззбитковості – 89 підприємств, або 5,7 %.

У результаті діяльності суб'єктів господарювання у 2018 році ними отримано чистого прибутку в сумі 27 558 млн. грн., на користь держави сплачено поточних податків, зборів та інших обов'язкових платежів у сумі 214 208 млн. грн., капітальних інвестицій здійснено на суму 72 153 млн. гривень.

Щодо реформи корпоративного управління.

Проведення реформи корпоративного управління державних підприємств до світового рівня є однією з найважливіших вимог для виходу на міжнародні ринки капіталу. Крім того, удосконалення корпоративного управління державних компаній позитивно вплине на національну економіку та бізнес-середовище і сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості України для міжнародних інвесторів.

У червні 2016 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 1405 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності”, яким внесено зміни до Закону України “Про управління об'єктами державної власності”, Господарського кодексу України, що дозволило впровадити міжнародні стандарти корпоративного управління в державному секторі економіки відповідно до рекомендацій ОЕСР.

Основні новації законодавства:

- створення наглядової ради на державному підприємстві;
- посилення ролі наглядових рад в державних господарських товариствах;
- включення незалежних членів до складу наглядових рад державних компаній та формування їх більшості в наглядових радах;
- обов'язковість проведення аудиту фінансово-господарської діяльності державної компанії;
- визначення інформації про діяльність суб'єкта господарювання, що підлягає обов'язковому оприлюдненню;

встановлення справедливої винагороди для керівників та членів наглядової ради державних компаній.

З метою впровадження реформи корпоративного управління Мінекономрозвитку розроблено та Урядом прийнято низку рішень, якими врегульовані питання:

критеріїв утворення наглядових рад, порядку проведення конкурсного відбору кандидатів на посаду незалежного члена наглядової ради та вимог до незалежного члена наглядової ради;

умови оплати послуг та компенсації витрат членам наглядових рад в державних компаніях;

встановлення чітких цілей державної компанії;

порядку оприлюднення інформації про діяльність суб'єктів господарювання держсектору;

формування та ведення реєстру контрактів, укладених з керівниками суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

На сьогодні суб'єктами управління об'єктами державної власності прийнято рішення про утворення наглядових рад на 51 підприємстві, та вже утворено наглядові ради у 10 державних компаніях: АТ “НАК “Нафтогаз України”, АТ “Укрзалізниця” (*Кабінет Міністрів України*), ПАТ “Магістральні газопроводи України” та ПрАТ “Укргідроенерго” (*Мінекономрозвитку*), АТ “НЕК “Укренерго” (*Мінфін*), ДП “Поліграфічний комбінат “Україна” по виготовленню цінних паперів” та ДП “ПРОЗОРРО.Продажі” (*Мінекономрозвитку*), ПАТ “Укрпошта”, ДП “Адміністрація морських портів України” та ДП “Міжнародний аеропорт Бориспіль” (*Мінінфраструктури*).

На інших суб'єктах господарювання формування складу наглядових рад знаходиться на різних етапах її створення, затвердження принципів формування наглядових рад; внесення змін до установчих документів тощо.

З метою удосконалення оплати праці керівників суб'єктів господарювання державного сектору Мінекономрозвитку розроблено та Урядом прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 1034 “Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1995 р. № 597 і від 19 травня 1999 р. № 859”, якою підвищено розмір посадового окладу для керівників державних підприємств, запроваджено квартальну та річну премії тощо.

Водночас, обмежено розмір винагороди (премії) керівникам суб'єктів господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) в установленому законодавством порядку річного фінансового плану (*постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2018 № 718*).

Удосконалено процедури конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки в частині роботи Комітету з призначення керівників особливо важливих для економіки підприємств (спрощено механізм відбору керівників та членів наглядової ради, зменшено кількість членів Номінаційного комітету, удосконалено процедуру пошуку топ-менеджерів тощо) та визначення Секретаріату Кабінету Міністрів України відповідальним за організаційне, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Комітету керівників особливо важливих для економіки підприємств (постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2018 № 190).

Щодо реформи в приватизації державного майна.

На виконання Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна”, Мінекономрозвитку розроблено та Урядом прийнято всі передбачені зазначеним законом нормативно-правові акти, в тому числі:

Порядок проведення електронних аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації якою передбачається визначення загальних умов організації та проведення електронних аукціонів з використанням електронної торгової системи під час продажу об'єктів малої приватизації;

Порядок відбору операторів електронних майданчиків.

Таким чином, законодавством з питань приватизації створено всі умови для здійснення в Україні прозорої приватизації.

На сьогодні Мінекономрозвитку створено підприємство - адміністратора електронної торгової системи, здійснюються заходи щодо відбору операторів електронних майданчиків для організації проведення електронних аукціонів з продажу об'єктів малої приватизації.

Станом на сьогодні було виставлено на продаж через електронні аукціони 1021 об'єкт малої приватизації, з яких продано 273 об'єкти продано на загальну суму 314 млн. гривень.

В середньому ціна продажу зростає в 3 рази в порівнянні з початковою ціною.

Також з метою оптимізації державного сектору економіки шляхом реформування системи управління об'єктами державної власності Урядом було підтримано ініціативу Мінекономрозвитку щодо групування об'єктів державної власності за переліками:

- тих що підлягають приватизації;
- тих, які рекомендовано до передачі в концесію;
- об'єктів державної власності, які рекомендовано залишити у державній власності, та казенних підприємств.
- об'єктів державної власності, які рекомендовано припинити шляхом реорганізації або ліквідації.

Відповідні переліки розміщені на офіційному веб-сайті Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Крім того, упорядковано перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, з метою здійснення контролю за ефективним використанням і збереженням майна таких підприємств та застосування індивідуального підходу до їх приватизації (постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 83 "Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави" із змінами).

Щодо основних засад впровадження політики власності.

Мінекономрозвитку розроблено та протокольним рішенням № 41 засідання Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 підтримано розроблені Мінекономрозвитку пропозиції стосовно Основних засад впровадження політики власності щодо суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Реалізація цих Основних засад забезпечить умови для ефективного володіння суб'єктами господарювання державного сектору економіки, підвищення ефективності діяльності зазначених суб'єктів, що позитивно вплине на національну економіку та бізнес-середовище, а також сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості України для міжнародних інвесторів, а також дозволить збільшити обсяг надходжень до державного бюджету у вигляді виплачених дивідендів та податків.

Щодо прозорості в державному секторі економіки.

Кабінетом Міністрів України підтримано ініціативу Мінекономрозвитку щодо впровадження в Україні єдиної бази фінансових звітів суб'єктів господарювання державного сектору економіки та автоматизації процесу збору, аналізу та зведення таких звітів в електронному вигляді.

Втілення цієї системи значно спростить для органів управління об'єктами державною власністю процедуру збору та аналізу звітності, що надходить від підпорядкованих їм суб'єктів господарювання, її узагальнення, а також дасть можливість використання даних єдиної бази електронної звітності усіма зацікавленими органами та громадянами, зменшить витрати часу на обробку та верифікацію звітів, запровадить систему превентивного контролю при подачі фінансових звітів. Та в загальному створить прозору та доступну для аналізу систему обробки фінансових звітів.

8. Стан справ у сфері туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів)

В'їзний туризм.

За даними Адміністрації Держприкордонслужби, упродовж 2018 року до України в'їхало 14,2 млн. туристів, що на 1,5 % менше, ніж у 2017 році.

Прикордонні країни традиційно є лідерами за кількістю відвідувань України і складають 82,3 % загального в'їзного туристичного потоку у 2018 році.

Кількість відвідувань України громадянами прикордонних країн зменшилося, в той час як неприкордонних зросло: Великобританії на 47,3 %, Китаю на 38,8 %, Литви на 23,4 %, Ізраїлю на 21,7 %, США на 19,7 %, Чехії на 16,0 %, Італії на 15,4 %, Німеччини на 13,3 %, Франції на 9,2 %, Болгарії на 7,9 %.

За даними Адміністрації Держприкордонслужби, упродовж I півріччя 2019 року до України в'їхало 5,9 млн. туристів, що на 5,6 % менше, ніж за аналогічний період 2018 року.

Найбільше іноземних громадян прибули до України з Молдови, Білорусі, Росії, Польщі, Угорщини, Румунії, Словаччини, Туреччини, Ізраїлю та Німеччини. У порівнянні з I півріччям 2018 року, значно збільшилась кількість іноземних туристів з неприкордонних країн: Австрії (+32,8 %), Литви (+32,0 %), Узбекистану (+25,6 %), Швеції (+24,6 %), Латвії (+18,1 %), Німеччини (+17,5 %), Сербії (+13,7 %), Канади (+11,4 %) та Китаю (+11,1 %).

Виїзний туризм. За даними Адміністрації Держприкордонслужби, у 2018 році виїхало за кордон 27,8 млн. громадян України, що на 5,2 % більше, ніж у 2017 році.

Найбільш популярними країнами для відвідування громадяни України у 2018 році стали: Польща (36,0 % від загальної кількості виїздів з України), Угорщина (11,6 %), Молдова (6,0 %), Білорусь (5,0 %), Румунія (4,4 %), Туреччина (4,3 %) та Єгипет (4,1 %). При цьому найвищі темпи зростання турпотоків спостерігалися до Італії (+65,5 %), Німеччини (+55,1 %), Єгипту (+54,3 %), Кіпру (+43,2 %), Іспанії (+29,4 %), Греції (+28,6 %), Білорусі (+18 %) та Румунії (+18,3 %).

За I півріччя 2019 року виїхало за кордон 13,6 млн. громадян України, що на 5,6 % більше, ніж у I півріччі 2018 році.

Громадяни України найбільше відвідували Польщу, Росію, Угорщину, Єгипет, Молдову, Туреччину, Білорусь, Румунію, Словаччину та Німеччину. При цьому значно зросли турпотоки до Австрії (у 2,6 рази), Латвії (у 1,7 рази), Німеччини (у 1,6 рази), що пов'язано із відкриттям прямих авіарейсів до цих країн, переважно лоукостів. Крім того, зросла кількість українських громадян, подорожуючих до Литви (+58,2 %), Іспанії (+50,1 %), Єгипту (+40,0 %), Греції (+43,8 %) та Великобританії (+43,3 %).

Фінансово-економічні показники розвитку сфери туризму. Обсяг надходжень від сплати туристичного збору до місцевих бюджетів за підсумками 2018 року склав 90,7 млн. грн., що на 29,2 % більше ніж у 2017 році. У I півріччі 2019 року обсяг надходжень від сплати туристичного збору склав 57,9 млн. грн. (на 71,2 % більше, ніж у I півріччі 2018 року).

Сума податкових платежів до зведеного бюджету від туристичної діяльності у 2018 році склала 4,2 млрд. грн. і зросла на 20,7 % у порівнянні з попереднім роком. У I півріччі 2019 року сума податкових платежів склала 2,2 млрд. грн., що на 15,4 % більше, ніж у I півріччі 2018 року.

Встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання).

На підставі наказу Мінекономрозвитку від 19.02.2016 № 267 при Мінекономрозвитку діє комісія із встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) (далі – Комісія). Основними завданнями Комісії є надання пропозицій щодо встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), видачі свідоцтв про встановлення категорій готелям або відмови в установленні категорій.

У 2019 році Комісією проведено 6 засідань, під час яких розглянуто 75 пакетів документів про результати оцінювання готелів, надісланих органами із сертифікації. За результатами роботи Комісією прийнято наступні рішення:

встановлено відповідні категорії 66 готелям, з яких:

“п'ять зірок” - 8 готелів, “чотири зірки” - 34 готелів, “три зірки” - 13 готелів, “дві зірки” - 4 готелів, “одна зірка” - 7 готелі;

відмовлено 9 готелям у встановленні відповідної категорії у зв'язку з низькою якістю підготовки документів про результати їх оцінювання.

Загалом за даними Реєстру свідоцтв про встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури, в Україні функціонує 269 готелів, які мають діюче Свідоцтво про встановлення категорії: “п'ять зірок” - 31 готелів, “чотири зірки” - 91 готелі, “три зірки” - 101 готелів, “дві зірки” - 27 готелів, “одна зірка” - 19 готелів.

Ліцензування туроператорської діяльності по Україні.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609 “Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України” Мінекономрозвитку визначено органом ліцензування туроператорської діяльності.

Станом на 01.07.2019, за даними Ліцензійного реєстру суб'єктів туроператорської діяльності Мінекономрозвитку 2 766 суб'єктів господарювання мали ліцензії на право провадження туроператорської діяльності (з яких: 396 – внутрішній та в'їзний туризм, 65 – виїзний туризм, 5 – внутрішній туризм, 8 – в'їзний туризм, 9 – в'їзний та виїзний туризм, 8 – внутрішній та виїзний туризм, 2275 – внутрішній, в'їзний та виїзний туризм).

Станом на 01.08.2019 за видачу ліцензій на право провадження туроператорської діяльності до зведеного бюджету надійшло 96,9 тис. грн.

Акти, які визначають напрями реалізації державної політики у сфері туризму та курортів:

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168 “Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року”;

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275 “Про затвердження Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року”;

- Стратегічний план діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України на 2017-2024 роки, затверджений 10.07.2019 Першим віце-прем'єр-міністром України – Міністром економічного розвитку і торгівлі України Кубівим С.І.

9. Стан справ у сфері державних та публічних закупівель

Реформа публічних закупівель одна з небагатьох успішних реформ в Україні. Вона розпочалась 2014 року з прийняттям Закону України “Про здійснення державних закупівель”, яким було розширено перелік інформації, що підлягала оприлюдненню, скорочено перелік виключень з-під дії Закону, надано додаткових повноважень громадськості для контролю за процедурами закупівель тощо. Водночас в цей період розпочалась робота над впровадженням електронних закупівель.

У лютому 2015 року в пілотному режимі почала працювати електронна система закупівель ProZorro, яка була створена громадськими активістами разом із бізнесом, представниками органів влади, світовими експертами та громадськими організаціями. Ця система вперше в Україні дозволила постачальникам подавати свої пропозиції в електронному вигляді і зробила весь процес здійснення закупівель прозорим.

Основною метою реформи публічних закупівель є підвищення прозорості, конкурентності та професійності закупівель, а також поетапне приведення системи публічних закупівель України у відповідність із стандартами Європейського Союзу відповідно до часових графіків, визначених Угодою про асоціацію з ЄС, Стратегією реформування системи публічних закупівель (“дорожньою картою”) та планом заходів щодо її реалізації, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175. В рамках виконання Угоди про асоціацію представниками ЄС підтверджено успішність виконання Україною першого етапу адаптації законодавства у сфері державних закупівель до acquis ЄС, як це передбачено статтею 153 Угоди.

З 01.04.2016 набрав чинності Закон України “Про публічні закупівлі”, який забезпечив початок переведення всіх закупівель в Україні в електронний формат. Перехід відбувся у два етапи: з 01.04.2016 всі закупівлі через електронну систему закупівель ProZorro проводять центральні органи виконавчої влади і підприємства, що діють в окремих сферах господарювання (так звані “природні монополії”), з 01.08.2016 використання електронної системи публічних закупівель стало обов’язковим для решти замовників. Це дало змогу як контролюючим органам, так і громадськості в онлайн режимі спостерігати за процесом здійснення закупівель. Завдяки наявності в системі великого обсягу машиночитних відкритих даних забезпечено можливість швидко знаходити та аналізувати інформацію про закупівлі, а також проводити різні дослідження. Зокрема разом з громадськими організаціями та бізнесом було запущено в публічний доступ модуль бізнес-аналітики, який в інтерактивному режимі реального часу надає громадянам доступ до інформації про закупівлі (bi.prozorro.org).

Мінекономрозвитку створено Інформаційний ресурс Уповноваженого органу (за посиланням: bit.ly/2vHDm59), який направлений на поширення інформації щодо застосування законодавства про публічні закупівлі, надання узагальнених відповідей та безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель.

У 2018 році з метою дотримання вимог законодавства щодо захисту інформації в державних інформаційних системах та створення комплексної системи захисту інформації електронної системи публічних закупівель було здійснено унікальний ІТ проект, аналогів якого немає в світі, щодо міграції всіх сервісів електронної системи закупівель Prozorro з Amazon Web Services до українського дата-центру – захищеної хмари De Novo G-Cloud.

Поряд з цим, у 2018 році в електронній системі закупівель ProZorro було впроваджено онлайн моніторинг закупівель Держаудитслужбою, у тому числі на основі автоматичних індикаторів ризику, спрямований на запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель.

З метою розвитку електронної системи закупівель та її інтеграції з іншими державними реєстрами протягом 2017-2019 років забезпечено автоматичний обмін інформацією з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань та Державним реєстром лікарських засобів. В процесі технічної реалізації перебуває обмін інформацією з ДФС про відсутність або наявність заборгованості (податкового боргу) зі сплати податків, зборів, платежів, а також з Державною казначейською службою інформацією про здійснення оплати за договорами про закупівлю. Водночас поступово здійснюється розширення інформації про закупівлю, що заповнюється в машиночитному вигляді.

Поряд з цим наразі ДП “Прозорро” проводиться пілотний проект щодо запровадження електронних каталогів для придбання товарів, вартість яких не перевищує пороги встановлені Законом.

Крім того, Міністерством для професіоналізації сфери закупівель протягом 2016-2019 років було здійснено наступні заходи:

1. Успішно реалізовано пілотний проект з організації діяльності централізованої закупівельної організації та за його результатами розроблено та прийнято нормативно-правовий акт, який регулює особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій. Це дає можливість за потреби створювати централізовані закупівельні організації як на центральному, так і на регіональних рівнях.
2. З метою підвищення рівня професіоналізації суб'єктів сфери публічних закупівель розроблено професійний стандарт для професії “Фахівець з публічних закупівель”, який сприятиме узгодженому розумінню кваліфікаційних вимог та функцій особи, яка здійснюватиме закупівельну діяльність, та дозволить роз'яснити сферу її обов'язків, а також слугуватиме рекомендаціями організаціям-замовникам у процесі підбору та найму персоналу.
3. Налагоджено співпрацю з вищими навчальними закладами щодо впровадження дисципліни “Публічні закупівлі”. Станом на 31.07.2019 Мінекономрозвитку співпрацює з 43 вищими навчальними закладами, з яких у 3-х запроваджено спеціалізацію, а у 40 навчальних закладах - навчальну дисципліну або модулі для першого та другого освітніх рівнів.
4. За підтримки донорських організацій створені безкоштовні онлайн-курси, спільно з Київської Школою Економіки реалізовано програму “Професіоналізація закупівель”. Крім того, з метою підвищення рівня обізнаності фахівців сфери публічних закупівель постійно проводяться семінари та тренінги як на центральному, так і на регіональних рівнях.

В рамках міжнародної діяльності в сфері публічних закупівель слід відмітити наступні досягнення:

1. 18 травня 2016 року Україна стала повноправною стороною Угоди СОТ про державні закупівлі, що забезпечило доступ українським компаніям до міжнародних ринків державних закупівель 45 країн, річний обсяг яких складає близько 1,7 трлн. дол. США.
2. В рамках роботи в Комітеті СОТ з державних закупівель у лютому 2019 р. Україну визначено головною країною Робочої програми зі збору та звітності статистичних даних (Work Programme on collection and reporting of statistical data). Слід зазначити, що Україна вперше очолила Робочу програму СОТ. Країною-попередником, що головувала цією Програмою, виступали США. Робота цієї Програми направлена на формування пропозицій щодо певної уніфікації форми подання щорічної статистичної звітності країнами-членами Угоди про державні закупівлі, для подальшого опрацювання інформації профільним Комітетом СОТ.

Міжнародне визнання та нагороди, отримані за розвиток електронної системи публічних закупівель України ProZorro: World Procurement Awards 2016 у номінації “Громадський сектор”, Open Government Awards 2016, ProZorro включено в рекомендовані моделі електронних закупівель ЄБРР, ProZorro визначено showcase & learning project світової ініціативи Open Contracting Partnership Davos Awards 2017 у номінації “Довіра майбутнього”, - Fair Sourcing Awards (FSA) 2017 у номінації “Майстер”, Світовий банк за результатами оцінки функціонування електронної системи публічних закупівель ProZorro у 2017 році визнав, що може використовувати цю платформу для проведення закупівель товарів, послуг та робіт в Україні.

За даними електронної системи закупівель:

За період з 01.04.2016 по 06.08.2019 в електронній системі закупівель було успішно проведено понад 2,9 млн. закупівель загальною очікуваною вартістю 1,65 трлн. грн. При цьому успішно завершилися 355 тис. процедур закупівель, на які поширюється дія Закону України

“Про публічні закупівлі”, з очікуваною вартістю понад 1,2 трлн. грн., 591,3 тис. допорогових закупівель з очікуваною вартістю понад 168 млрд. грн. та опубліковано понад 2 млн. звітів про укладені договори з загальною очікуваною вартістю 279,4 млрд. грн.

Створення можливості використання електронного аукціону вперше надало змогу побачити реальну економію коштів у результаті проведення закупівлі. Економія, яка розраховується як різниця між очікуваною вартістю закупівлі та сумою переможної пропозиції, в конкурентних закупівлях становила: у 2016 році - понад 12 млрд. грн., у 2017 році - понад 27,5 млрд. грн., у 2018 році - понад 30,9 млрд. грн. Станом на 06.08.2019 року економія сягнула 83,89 млрд. грн. в завершених закупівлях.

За період функціонування електронної системи закупівель значно збільшилась кількість постачальників, які бажають співпрацювати з державою. Так, кількість учасників зареєстрованих в електронній системі закупівель за період її роботи зросла втричі та продовжує збільшуватися: у 2016 році – 65 тис., у 2017 році – 124 тис., у 2018 році – активних учасників близько 148 тис. Наразі в електронній системі закупівель зареєстровано 238,5 тис. учасників закупівель. Водночас середня кількість учасників на торгах в конкурентних процедурах закупівель становить 2,7 учасника.

Крім того, у сфері публічних закупівель спостерігається зростання кількості організаторів, які використовують електронну систему закупівель. Завдяки довірі, зручності, відкритості та швидкості проведення закупівель, систему використовують не лише замовники, а й за власною ініціативою численна кількість державних підприємств та товариств з державною часткою власності. Так, для оголошення закупівель системою скористались у: 2016 році – понад 20 тис., 2017 році – понад 27 тис., 2018 році – понад 28 тис. організаторів. Наразі в системі зареєстровано 37,2 тис. організаторів, що на 89 % більше ніж у 2016 році.

Найбільше коштів організаторами закупівель було витрачено при закупівлі будівельних робіт, послуг з поточного ремонту, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, а також транспортного обладнання та допоміжного приладдя до нього.

10. Стан справ у сфері державної політики з питань формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних і робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів та соціального розвитку

Відповідно до Закону України “Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів” та Порядку формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2013 № 306, державне замовлення формується Мінекономрозвитку за поданням МОН та інших державних замовників з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці та обсягів видатків Державного бюджету України на зазначені цілі.

Мінекономрозвитку листом від 30.10.2018 № 3641-07/47283-03 направило державним замовникам середньостроковий прогноз потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці на 2019-2022 роки.

Уряд затвердив обсяги державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2019 році, а також проектні обсяги державного замовлення на 2020 та 2021 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 615).

11. Стан справ у сфері державної статистики

Мінекономрозвитку (органом, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державної статистики) разом з Держстатом було підготовлено Програму розвитку державної статистики на період до 2023 року (затверджена постановою Кабінету Міністрів

України від 27.02.2019 № 222). Ця програма визначає стратегічні напрями та перспективні завдання, спрямовані на забезпечення постійного підвищення якості статистичної інформації і містить очікувані результати їх реалізації.

Відповідно до плану державних статистичних спостережень (далі – ПДСС), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 283, у 2019 році Держстат проводить 98 державних статистичних спостережень (у 2018 році – 106). Інформація збирається за 109 формами (у 2018 році – за 116).

Держстат здійснює заходи з подальшого вдосконалення методології збирання та оброблення статистичної інформації, адаптації національних методологічних засад статистики до вимог міжнародних та європейських стандартів, покращення організації державних статистичних спостережень, оптимізації їх кількості та поліпшення змістовності. Протягом 2018 року розроблено 59 методологічних документів за різною статистичною тематикою.

Водночас, відповідно до статті 16 Закону України “Про державну статистику”, Держстат здійснює погодження методології та звітної документації, пов’язаних зі збиранням та використанням адміністративних даних. Упродовж 2018 року погоджено методологічну та звітну документацію 9 державних органів, установ, організацій.

Здійснено перехід на нову версію системи електронного документообігу на базі програмного продукту “Система електронного документообігу та автоматизації бізнес-процесів “Megapolis.DocNet” комплектації Optimum, що дозволило впровадити безпаперовий документообіг з використанням кваліфікованого електронного підпису в центральному апараті Держстату та 26 його територіальних органах.

Продовжується промислова експлуатація Інтегрованої системи статистичної інформації (далі – ІССІ) та створення метаданих.

Розроблено та впроваджено в апараті Держстату та його територіальних органах Єдину інформаційно-аналітичну систему фінансово-господарської діяльності органів державної статистики на базі Комп’ютерної програми “Комплексна система автоматизації підприємства “IS pro”.

Здійснено закупівлю та проведено налаштування програмно-апаратних засобів для впровадження комплексної системи захисту інформації інтегрованої інформаційно-аналітичної системи органів державної статистики (далі – КСЗІ ІТС ОДС) на центральному рівні. Забезпечено реалізацію організаційно-технічних рішень на розгортання типової складової компоненти КСЗІ в ІТС ОДС центрального рівня. Організовано проведення експертизи КСЗІ ІТС ОДС центрального рівня.

Держстат спільно зі Стороною ЄС завершив роботи з підготовки та узгодження технічних специфікацій для розробки Єдиного веб-порталу. У рамках проекту ЄС “Поставка програмного забезпечення та ІТ-обладнання для створення статистичного веб-порталу для Державної служби статистики України” було проведено торги на закупівлю, в результаті яких підписано відповідний контракт на виконання робіт.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.04.2008 № 581 “Про проведення у 2020 році Всеукраїнського перепису населення” (зі змінами) роком проведення основного перепису населення визначено 2020 рік. З метою розробки оптимальної організаційно-технологічної схеми проведення Всеукраїнського перепису населення та визначення шляхів мінімізації витрат з державного бюджету згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.07.2018 № 504 “Про проведення пробного перепису населення” пробний перепис населення заплановано провести у грудні 2019 року в Оболонському районі м. Києва та Бородянському районі Київської області.

Держстат здійснює взаємообмін інформаційними ресурсами із іншими державними органами, установами, організаціями за 69 угодами. Адміністративні дані як альтернативне джерело інформації використовуються для проведення 36 % державних статистичних спостережень.

За останні три роки звітне навантаження на респондентів зменшилося на 25,35 %. У 2018 році органи державної статистики отримали від респондентів 10,1 млн. первинних звітів.

Розроблено та впроваджено у промислову експлуатацію програмне забезпечення приймального шлюзу системи електронної звітності органів державної статистики з веб-інтерфейсом для моніторингу. Також у зв'язку зі збільшенням кількості респондентів, що звітують в електронному вигляді, та відповідним ростом навантаження на серверне обладнання були придбані та встановлені нові потужні сервери та сховища для зберігання електронних звітів.

Загальна кількість респондентів, які звітували у 2018 році до органів державної статистики в електронному вигляді за формами статистичної звітності та подавали фінансову звітність в електронному вигляді, становила близько 301 тис. підприємств. Частка статистичних звітів, поданих респондентами в електронному вигляді у 2018 році, становила 69,3 % від загальної кількості статистичних звітів, що були подані до органів державної статистики.

Разом з тим приймання фінансової звітності в електронному вигляді здійснювалось органами державної статистики за допомогою автоматизованої системи “Єдине вікно подання електронної звітності”, яка надає можливість респондентам одночасно звітувати до органів державної статистики та ДФС.

Здійснюються заходи з модернізації програмного забезпечення “Кабінет респондента”, яке сприятиме спрощенню процедури подання електронної статистичної звітності та дозволить респондентам безоплатно звітувати в он-лайн режимі до органів державної статистики. Наразі цей сервіс впроваджено у досліdну експлуатацію.

Основним джерелом поширення інформації є веб-сайти Держстату та його територіальних органів, на яких у вільному доступі розміщується вся статистична інформація та публікації, які готуються відповідно до ПДСС. Протягом 2018 року на офіційному веб-сайті Держстату було зафіксовано 2,13 млн. відвідувань.

Для інформування суспільства щодо соціально-економічної ситуації в країні органами державної статистики у 2018 році підготовлено: статистичні збірники – 510 (з них ТОД – 446); статистичні бюлетені – 5412 (з них ТОД – 5352); доповіді – 1115 (з них ТОД – 1092); експрес-випуски – 7527 (з них ТОД – 7312). У січні–червні 2019 року апаратом Держстату підготовлено і оприлюднено 91 експрес-випуск, 12 доповідей, 30 бюлетенів, 16 збірників та територіальними органами Держстату – 84 експрес-випуски.

12. Стан справ у сфері державного матеріального резерву

В цілому наявний стан запасів матеріально-технічних, продовольчих та сировинних ресурсів в державному резерві забезпечує не в повному обсязі можливість ефективного реагування на кризові ситуації в державі у разі їх виникнення (ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, надання державної підтримки окремим галузям економіки, подання гуманітарної допомоги та в особливий період).

На сьогодні у державному резерві відповідно до затвердженої Кабінетом Міністрів України номенклатури до рівнів накопичення створено запаси лише за 7 найменуваннями (21,2 %), за 16 найменуваннями (48,5 %) запаси знаходяться нижче рівнів накопичення, з яких за 5 найменуваннями запаси на критичному рівні (бензин, зерно, м'ясо, цукор, вугілля). За 10 найменуваннями (30,3 %) запаси не створені зовсім.

Впродовж останніх 10 років спостерігається стала тенденція до зменшення запасів матеріальних цінностей державного резерву, що обумовлено системним недофінансуванням державного матеріального резерву. За орієнтовними розрахунками, для створення запасів відповідно до затверджених Кабінетом Міністрів України рівнів накопичення необхідні додаткові видатки з державного бюджету у сумі 69 млрд. гривень.

Внаслідок, незабезпечення Держрезервом своєчасно проведення освіження матеріальних цінностей у попередні роки, на сьогодні в державному резерві зберігається значна кількість протермінованої продукції (олія соняшникова, консерви рибні, консерви м'ясні, консерви молочні), яка не може бути використана за прямим призначенням.

13. Стан справ у сфері державного експортного контролю

Одним із основних завдань Мінекономрозвитку є забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері державного експортного контролю. З цією метою в рамках гармонізації з нормами ЄС Урядом прийнято постанову від 11.01.2018 № 1 “Про внесення змін до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання”, якою затверджено єдиний список товарів, що підлягають державному експортному контролю. Даний крок надав можливість покращити позиції України на світовому ринку та усунути бар'єри для українського експорту товарів подвійного використання на внутрішній ринок ЄС за рахунок єдиного нормативного поля у сфері експортного контролю.

З метою надання можливості безпосереднього виходу на зовнішні ринки, розширення власних виробничих потужностей та експортного потенціалу вітчизняних підприємств оборонно-промислового комплексу Мінекономрозвитку спільно з Держекспортконтролем опрацьовуються заявки суб'єктів господарювання на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та вносяться пропозиції Уряду щодо змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12.07.1999 № 1228 “Про надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю”.

З метою захисту національних інтересів та зміцнення міжнародного іміджу України в ході здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів, виконання міжнародних зобов'язань України, пов'язаних із нерозповсюдженням зброї масового знищення, засобів її доставки та обмеженням передач звичайних видів озброєння для недопущення їх застосування у терористичних та інших протиправних цілях, а також сприяння розвитку міжнародного співробітництва та взаємодії з іноземними державами і міжнародними організаціями забезпечується участь у роботі міжнародних режимів з експортного контролю та інших міжнародних заходах з питань експортного контролю і нерозповсюдження зброї масового знищення та засобів її доставки.

14. Стан справ у сфері розвитку підприємництва

Основними стратегічними документами у цій сфері є Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, розроблена Мінекономрозвитку та схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 504, та План заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 292.

Мінекономрозвитку здійснює координацію інших органів державної влади у сфері розвитку підприємництва та контролює план заходів щодо реалізації Стратегії, реалізуючи виважену та всеохоплюючу політику в цій сфері.

Планом заходів з реалізації Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року передбачено 63 заходи, з яких у 2018 році було виконано 37.

Для забезпечення реалізації цієї Стратегії наказом Мінекономрозвитку від 16.10.2018 № 1500 утворено Офіс розвитку малого і середнього підприємництва при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Мінекономрозвитку також забезпечує участь України в європейській Програмі COSME для розвитку конкурентоспроможності малих та середніх підприємств. Підприємці у рамках цієї Програми можуть: експортувати товари та послуги за кордон за допомогою спеціальної онлайн-системи – “Європейська мережа підприємств”, пройти бізнес-стажування за кордоном на діючому підприємстві для обміну досвідом, – отримати доступ до інформації про ведення бізнесу в ЄС.

Органи влади та асоціації також можуть взяти участь у спеціальних конкурсах для створення нових можливостей для МСП.

З 2016 до 2018 року українські об'єднання організацій (консорціуми) виграли грантові конкурси в рамках Програми ЄС COSME на загальну суму 1 329 354 євро.

Мінекономрозвитку співпрацює з ОЕСР щодо визначення рейтингу оцінки Індексу економічної політики у сфері малого і середнього підприємництва, з метою проведення аналізу наближення України до 10 принципів Акту з питань малого бізнесу для Європи, оцінки прогресу в порівнянні з іншими країнами, членами Східного партнерства, та отримання рекомендацій у впровадженні реформ щодо політики малого і середнього підприємництва для України.

Також у рамках проекту Табло ОЕСР (OECD Scoreboard) Мінекономрозвитку долучається до міжнародної публікації, що відображає інформацію щодо доступу малого і середнього підприємництва до фінансування, включає низку показників, яку можуть бути використані органами виконавчої влади, банківські установи та інші зацікавлені сторони з метою оцінки та розуміння потреб підприємців у фінансуванні та визначення шляхів задоволення цих потреб.

15. Стан справ у сфері надання адміністративних послуг

В рамках реформування системи надання адміністративних послуг створено мережу центрів надання адміністративних послуг (далі - ЦНАП), а також необхідну нормативно-правову базу для їх функціонування. Діяльність органів влади та органів місцевого самоврядування направлена на забезпечення комплексного підходу до надання адміністративних послуг через такі центри.

На сьогодні в Україні функціонує 796 ЦНАП, а саме: 345 – створено органами місцевого самоврядування (у тому числі 42 територіальних підрозділів), з яких 168 центрів утворено в об'єднаних територіальних громадах, 451 – створено місцевими державними адміністраціями (у тому числі 10 районних у місті Києві та 4 територіальних підрозділів). Крім того органами місцевого самоврядування створено 101 віддалене місце для роботи адміністраторів центрів, у тому числі 76 - в об'єднаних територіальних громадах, а також 3 мобільних центри.

Децентралізовано повноваження з надання адміністративних послуг у сферах державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань; державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень; надання відомостей з Державного земельного кадастру та реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання фізичних осіб (шляхом передачі повноважень з надання адміністративних послуг у відповідних сферах місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування).

Створено умови для підсилення фінансової спроможності ЦНАП, утворених органами місцевого самоврядування, в частині спрямування коштів за надання адміністративних послуг у вищезазначених сферах до відповідних місцевих бюджетів (врегульовано Бюджетним кодексом України).

Підсилено вимоги до ЦНАП (шляхом внесення змін до Примірних положення та регламенту центру надання адміністративних послуг), зокрема, щодо облаштування центрів з урахуванням потреб осіб з інвалідністю.

Розширено перелік адміністративних послуг для їх надання через ЦНАП, та забезпечено підключення таких центрів до державних реєстрів, пов'язаних з наданням адміністративних послуг (єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та

громадських формувань; державного реєстру речових прав на нерухоме майно; єдиного державного демографічного реєстру; державного земельного кадастру) шляхом внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523 та інших нормативно-правових актів, якими регулюються питання надання адміністративних послуг.

Так, за I квартал 2019 року через ЦНАП надано понад 4,4 млн. послуг. В середньому щомісяця через ЦНАП надається майже 1,4 млн. послуг.

На сьогодні через ЦНАП запроваджено надання адміністративних послуг органів виконавчої влади, визначених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523, зокрема, у сферах земельних відносин, охорони праці, пожежної безпеки, державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Продовжується робота щодо запровадження надання через ЦНАП адміністративних послуг ДМС (видача паспортних документів у формі карток), МВС (реєстрація транспортних засобів, видача посвідчень водія), також вживаються заходи щодо запровадження через ЦНАП послуг Мін'юсту (реєстрація актів цивільного стану) та Мінсоцполітики (послуги у сфері соціального захисту).

Крім того, з метою наближення адміністративних послуг до громадян та бізнесу, покращення якості надання адміністративних послуг, в рамках виконання пунктів 61 та 62 плану заходів з реалізації Стратегії реформування державного управління України на 2019-2021 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 474, Мінекономрозвитку, за рахунок бюджетних коштів, проводиться робота щодо забезпечення центрів надання адміністративних послуг обладнанням для видачі паспортних документів (паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон), посвідчення водія та реєстрації транспортних засобів (на суму 70 млн. грн), а також проведення дослідження рівня задоволеності користувачів якістю надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг.

Реалізація заходів сприятиме створення умов, за яких громадяни та суб'єкти господарювання отримуватимуть якісні та доступні адміністративні послуги за зручними процедурами, у тому числі через центри надання адміністративних послуг, децентралізація адміністративних послуг.

Мінекономрозвитку на виконання Закону України “Про адміністративні послуги” та інших нормативно-правових актів здійснює на постійній основі забезпечення функціонування та розвиток Єдиного державного порталу адміністративних послуг (далі – Портал) для доступу суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням мережі Інтернет та надання адміністративних послуг в електронній формі (www.myu.gov.ua).

На Порталі розміщено інформацію щодо:

більше 1100 адміністративних послуг (нормативно-правові акти, якими регулюється надання зазначених послуг, електронні форми заяв (у форматі doc та pdf) та інші документи, необхідні для їх отримання, місце та способи отримання тощо);

43 центральних органів влади, 504 державні адміністрації та понад 787 центрів надання адміністративних послуг, їх адреси, порядок роботи та посилання на веб-сайти (у разі їх існування).

Користувач має можливість:

створити персональний кабінет за допомогою логіну та паролю, електронного цифрового підпису або системи ідентифікації Національного банку України Bank ID;

замовити та отримати в електронному вигляді 101 адміністративні послуги, а саме: 14 послуг Мінекономрозвитку, 72 – НКРЕКП, 4 – МВС, 2 – Держкомтелерадіо, 2 – Держпраці, по 1 послугі Держгеокадастру, Мінприроди, Мінсоцполітики, Державіаслужби, 3 послуги Нацкомфінпослуг (з них 2 послуги є комплексні в 11 сферах діяльності та 64 підсферах);

записатись за допомогою електронної черги на прийом для отримання паспорта громадянина України та паспорта для виїзду за кордон (більше 11 послуг);

подати звітність суб'єктів господарювання у сферах постачання електроенергії, теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення до НКРЕКП (43 звіти);

перейти за посиланням та отримати 90 послуг в електронному вигляді на інших інформаційних ресурсах;

оплатити адміністративні послуги за допомогою платіжних систем EasyPay, Портмоне, iPay та PayMaster.

Портал інтегровано до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади та реалізовано кабінет суб'єктів надання послуг, що дає змогу подавати заяву та відповідні документи, необхідні для отримання послуги, до органів влади (міністерств, інших центральних органів влади та обласних державних адміністрацій) в електронному вигляді. На Порталі реалізовано Конструктор форм, який дозволяє автоматизувати процес подання заяв на отримання послуг.

З Порталу також можна замовити окремі послуги у регіональних надавачів, а саме: у 19 обласних державних адміністрацій та Київській міській державній адміністрації – по 3 електронні послуги у сфері зовнішньоекономічної діяльності; у Головних управліннях Держпраці у Львівській та Сумській областях – по 1 електронній послугі.

На даний час запущено пілотний проект з впровадження надання адміністративної послуги “Видача довідки про реєстрацію місця проживання” на регіональному рівні через ЦНАПи, участь у якому погодилися прийняти окремі місцеві управління адміністративних послуг.

На Порталі забезпечені додаткові можливості та сервіси для користувачів:

забезпечено доступ до інформації про послуги та замовлення їх для людей з порушеннями зору;

відкрито клієнт-орієнтований сервіс “За життєвими ситуаціями”, який сприяє більшій поінформованості громадян та бізнесу щодо кроків та процедур, які необхідно виконати для вирішення конкретної ситуації, зокрема представлено життєві ситуації щодо відкриття бізнесу (114 ситуацій у різних сферах);

працює зворотній зв'язок, через який користувачі Порталу можуть звернутись з питаннями щодо роботи Порталу та надання послуг (з 28.03.2016 надано відповіді на 3 250 звернень);

забезпечено анкетування та оцінювання користувачами процесів надання послуг, що дає можливість оцінити якість надання послуг та здійснити більш докладне опитування громадян стосовно задоволення процесами надання послуг та інших питань.

Крім того побудовано комплексну систему захисту інформації на Порталі та отримано атестат відповідності, який зареєстровано в Адміністрації Держспеззв'язку від 06.02.2018 за № 16228.

Портал зареєстровано в Національному реєстрі електронних інформаційних ресурсів (Угода від 24.07.2019 № 25 “Про підключення до системи електронної взаємодії державних електронних ресурсів”).

На даний час планується підключення Порталу до інтегрованої системи електронної ідентифікації (id.gov.ua) та до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів “Трембіта”.

Наповнення Порталу відповідно до Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.01.2013 № 13, має здійснюватися суб'єктами надання адміністративних послуг. Із зазначеною метою Мінекономрозвитку укладено Угоди із 18 суб'єктами надання адміністративних послуг про взаємодію з питань забезпечення функціонування Порталу та проведено навчання працівників щодо наповнення та актуалізації інформації на Порталі.

Кількісні показники роботи Порталу:

З моменту запуску Порталу (2016 рік) загальна кількість відвідувачів склала 1,5 млн. (з них за 7 місяців 2019 року – 427 тис.).

Станом на 01.08.2019 року зареєстровано майже 14 тисяч персональних кабінетів на Порталі.

Загальна кількість замовлених електронних послуг через доступні сервіси Порталу склала 400 послуг, з них:

за 7 місяців 2019 року – 155 послуг;

у 2018 році – 144 послуги;

у 2017 році – 85 послуг;

у 2016 році – 16 послуг.

Використовуючи сервіси Порталу суб'єктами господарювання було подано за 7 місяців 2019 року 768 електронних звітів, а у 2018 році – 78 звітів.

16. Стан справ у сфері захисту прав споживачів

Підписавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифіковану Верховною Радою України у вересні 2014 року, Україна взяла на себе зобов'язання забезпечити високий рівень захисту прав споживачів та досягти сумісності між системами захисту прав споживачів України та Європейського Союзу.

Урядом схвалено Концепцію державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року, метою якої є створення та впровадження ефективної системи захисту прав споживачів в Україні на засадах ЄС з урахуванням кращих практик країн Європейського Союзу (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 217). Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 983 затверджено план заходів з реалізації Концепції.

На сьогодні у національне законодавство імплементовано:

Директиву Ради ЄС 87/357/ЄЕС від 25 червня 1987 року про зближення законодавств держав-членів стосовно товарів, що не відповідають їх зовнішньому вигляду та становлять загрозу для здоров'я та безпеки споживачів (постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 136 внесено зміни до Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, зокрема в частині заборони продажу товарів, які імітують продовольчі товари та становлять загрозу для здоров'я та безпеки споживачів, особливо дітей).

Рішення Комісії 2006/502/ЄС від 11.05.2006, що вимагає від держав-членів вжиття заходів для забезпечення того, щоб на ринку були розміщені лише запальнички, захищені від можливого використання дітьми, та заборони розміщення на ринку нестандартних запальничок (наказом Мінекономрозвитку від 23.01.2018 № 80 “Про затвердження Змін до Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами”, який зареєстровано в Мін'юсті від 15.02.2018 за № 181/31633, доповнено розділ II Правил новою главою 12 “Запальнички”, якою визначаються

вимоги, обмеження та особливості продажу запальничок в Україні, які поширюються на всі запальнички, що реалізуються суб'єктами господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності у торговельних об'єктах).

З метою врегулювання відносин по придбанню товарів, робіт чи послуг в мережі Інтернет у вересні 2015 року Верховною Радою України прийнято Закон України “Про електронну комерцію”, який враховує низку положень Директиви 2000/31/ЄС Європейського парламенту і Ради від 08.06.2000 про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку (Директива про електронну торгівлю).

Для приведення у відповідність до Закону власних нормативно-правових актів, які регулюють сферу електронної торгівлі, Мінекономрозвитку видано наказ від 28.12.2016 № 2149 “Про внесення змін до Правил продажу товарів на замовлення та поза торговельними або офісними приміщеннями”, який зареєстровано в Мін'юсті від 20.01.2017 за № 93/29961.

З метою застосування європейської практики розгляду скарг споживачів постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 168 “Про внесення змін до Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів” скасовано обов'язкове застосування книги відгуків та пропозицій суб'єктами господарювання сфери торгівлі.

Життя та здоров'я є основною цінністю людини і держава має зосередитись на тих питаннях, які споживач не може вирішити самотужки.

Законом України від 28.12.2014 № 76-VIII “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України” встановлено, що перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб-підприємців контролюючими органами (крім Державної фіскальної служби України та Державної фінансової інспекції України) здійснюються протягом січня-червня 2015 року виключно з дозволу Кабінету Міністрів України або за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки.

Дія зазначеного мораторію закінчилась 01.07.2015. Тобто, з 28.12.2014 до 01.07.2015 заходи державного нагляду (контролю) у сфері захисту споживачів не здійснювались, що похитнуло довіру споживачів у захист їх державою.

На сьогодні відповідно до Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” до Мінекономрозвитку погоджує проведення позапланових перевірок суб'єктів господарювання, що порушують законодавство у сфері захисту прав споживачів.

З метою забезпечення об'єктивності, прозорості та неупередженості здійснення Держпродспоживслужбою та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері захисту прав споживачів наказом Мінекономрозвитку, Мінагрополітики від 11.01.2018 № 18/14, який зареєстровано в Мін'юсті від 05.02.2018 за № 142/31594, затверджено форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів.

Споживачі скаржаться на неналежну якість телефонів, побутової та комп'ютерної техніки, надання неякісних житлово-побутових послуг, порушення умов договору, гарантійних зобов'язань.

Так, у 2017 році погоджено проведення позапланових перевірок у кількості 4809, у 2018 році – 5820, за I квартал 2019 – 3151.

Спостерігається зростання звернень споживачів до державних органів, що свідчить про підвищення довіри споживачів у захист їх державою.

Дерегуляція бізнесу має полегшити адміністративний тиск та, водночас, гарантувати споживачам дотримання їхньої безпеки, захист прав та інтересів.

Протягом звітнього періоду з метою дерегуляції сфери застосування реєстраторів розрахункових операцій, спрощення ведення бізнесу за рахунок відсутності у правовому полі неактуальних нормативно-правових актів та актів, що мають характер невинного обтяження скасовано 13 нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та 5 відомчих нормативно-правових актів.

Також з метою спрощення умов ведення бізнесу прийнято 2 постанови Уряду: від 18.12.2017 № 984 щодо спрощення проведення розрахункових операцій та зменшено витрати суб'єктів господарювання при продажу товарів та наданні послуг в незначних обсягах та від 28.02.2018 № 130 щодо впорядкування роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення і наказ Мінекономрозвитку від 20.12.2017 № 1850 щодо впорядкування комісійної торгівлі непродовольчими товарами.

Для реалізації прав споживачів щодо повернення та/або обміну товару, а також запобігання тінізації малого бізнесу за рахунок визначення реального обсягу розрахункових операцій суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, продажу необлікованого та контрабандного товару Урядом прийнято постанову від 16.03.2017 № 231 “Про затвердження переліку груп технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні, в цілях застосування реєстраторів розрахункових операцій” (Перелік дозволяє визначати товари для обов'язкового продажу через РРО по коду та назві товарної підгрупи).

17. Стан справ у сфері державної цінової політики (забезпечення формування та реалізація державної цінової політики; забезпечення формування державної політики з контролю за цінами)

Проведена в Україні на початку 90-х років лібералізація цін значно скоротила вплив держави на процес ціноутворення, але діюча система ціноутворення в Україні і досі характеризується надмірним та неефективним адміністративним навантаженням. На сьогодні в Україні пряме державне регулювання охоплює більше 20 % цін. Державне цінове регулювання здійснюється Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування (далі – регулятори) відповідно до їх повноважень визначених законом.

18. Стан справ державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності

Правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) встановлено Законом України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” (від 05.04.2007 № 877).

Реформу системи державного нагляду (контролю) розпочато Кабінетом Міністрів України шляхом прийняття постанови від 10.09.2014 № 442 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади”, якою зменшено кількість органів державного нагляду (контролю).

З 2014 року запроваджено норму щодо зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктами господарювання виключно за рішенням суду.

Запроваджено комплексне проведення планових заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю).

Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” щодо лібералізації системи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”, який набрав чинності з 01.01.2017, зокрема, зменшено періодичність та тривалість заходів державного нагляду (контролю), розширено права суб'єктів господарювання, започатковано переорієнтацію державного нагляду (контролю) на запобігання порушенням вимог законодавства у сфері господарської діяльності.

На виконання зазначеного Закону України Мінекономрозвитку розроблено та Урядом прийнято п'ять постанов Кабінету Міністрів України.

Затверджено новий підхід до розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів з переліком питань (постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 342).

Станом на 01.08.2019 Урядом прийнято 66 постанов, якими затверджено критерії ризику у відповідних сферах. Введено в дію пілотний модуль інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю), яка забезпечує збирання, накопичення та систематизацію відомостей про перевірки, робить контроль та нагляд більш прозорими.

Разом з тим, протягом 2014-2018 років на законодавчому рівні було встановлено обмеження на здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю).

19. Стан справ у сфері державного ринкового нагляду

З метою забезпечення обігу на ринку України безпечної продукції, сприяння добросовісній конкуренції та виконання зобов'язань, взятих Україною, підписавши Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема, щодо співробітництва, вжиття необхідних заходів з метою поступового досягнення відповідності з ринкового нагляду ЄС та дотримання принципів та практик, викладених в актуальних рішеннях та регламентах ЄС у тому числі шляхом імплементації відповідних положень *acquis* ЄС до національного законодавства, прийнято відповідні законодавчі акти (додаються).

Створені відповідні органи, які здійснюють державний ринковий нагляд в межах сфери їх відповідальності.

Сферою відповідальності органів ринкового нагляду є визначений, згідно їх компетенції, перелік видів продукції щодо яких відповідний орган ринкового нагляду здійснює ринковий нагляд.

На сьогодні визначено 8 органів ринкового нагляду (Держпродспоживслужба, Держпраці, Держлікслужба, Держархбудінспекція, Укртрансбезпеки, ДСНС, Держекоінспекція, Морська адміністрація).

Протягом 2015-2017 років ринковий нагляд здійснювали 4 органи ринкового нагляду з 9 (*Держпродспоживслужба, Держпраці, Держлікслужба, Держархбудінспекція*), а у 2018 році - 6 з 8 (*Держпродспоживслужбою, Держпрацею, Держлікслужбою, Укранбезпекою, Держекоінспекцією, ДСНС. Держархбудінспекцією в повному обсязі не здійснювалися заходи державного ринкового нагляду в зв'язку з тим, що планом впровадження Технічного регламенту будівельних виробів, будівель і споруд, передбачено строк його обов'язкового застосування з 01.01.2020*).

Заходи державного ринкового нагляду здійснювалися не усіма органами ринкового нагляду, що пов'язано з реорганізацією органів виконавчої влади, перерозподілом функцій та визначенням нових повноважень. Крім того, негативний вплив на здійснення ринкового нагляду мав мораторій на проведення перевірок суб'єктів господарювання, що пов'язано з ототожненням двох видів нагляду (контролю), а саме на господарською діяльністю та нехарчовою продукцією. Як наслідок протягом зазначених вище періодів заходи ринкового нагляду проводилися органами ринкового нагляду не в достатній кількості та не охопили всі сфери відповідальності, визначені законодавством. Зазначена ситуація призвела до відтоку професійних кадрів, недостатністю фінансування заходів ринкового нагляду, необхідністю формування нового кадрового складу та визначення посадових осіб для виконання повноважень, визначених законодавством в сфері державного ринкового нагляду.

Довідково: Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 573 було затверджено 9 органів ринкового нагляду (Укрморрчініспекція, НКРЗІ, Держпродспоживслужба, Держпраці, Держспоживінспекція, Держлікслужба, Держархбудінспекція, Держатомрегулювання, Держсільгоспінспекція).

У зв'язку із проведеною оптимізацією системи центральних органів виконавчої влади (постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 “Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади”) та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1069 “Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд” (далі – постанова № 1069) на сьогодні постановою № 1069 визначено 8 органів ринкового нагляду, (Держпродспоживслужба, Держпраці, Держлікслужба, Держархбудінспекція, Укртрансбезпеки, ДСНС, Держекоінспекція, Морська адміністрація).

Протягом серпня 2014 року – червня 2015 року було законодавчо обмежено проведення перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб - підприємців контролюючими органами та встановлено, що перевірки в цей період здійснюються виключно з дозволу Кабінету Міністрів України або за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки (стаття 31 Закону України “Про Державний бюджет України на 2014 рік”, пункт 8 розділу III “Прикінцеві положення” Закону України № 76-VIII “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України”). Отже протягом зазначеного періоду заходи ринкового нагляду органами ринкового нагляду не здійснювалися.

Зазначені фактори суттєво вплинули на реалізацію державної політики в сфері ринкового нагляду.

З метою забезпечення роботи системи ринкового нагляду та вирішення поточних питань:

- створено Координаційну раду з питань державного ринкового нагляду, яка забезпечує взаємодію між органами ринкового нагляду щодо підготовки узгоджених пропозицій з удосконалення державного ринкового нагляду;
- здійснюється проведення навчальних семінарів та тренінгів з метою підвищення рівня професійної компетентності спеціалістів у сфері ринкового нагляду та його інформаційного забезпечення.

Законодавством на Мінекономрозвитку покладено завдання щодо забезпечення функціонування системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, та національної інформаційної системи державного ринкового нагляду (далі – інформаційні системи ринкового нагляду).

На сьогодні забезпечено функціонування та технічне супроводження національної інформаційної системи державного ринкового нагляду, а також оновлення та розширення функціональних можливостей системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик.

Наразі до інформаційних систем ринкового нагляду підключено Держпродспоживслужбу, Держпраці та Держлікслужбу, проведено навчання адміністраторів та користувачів систем цих органів.

На даний час проводиться тестування та попередні випробування інформаційних систем ринкового нагляду для введення їх в промислову експлуатацію.

Крім того, модернізовано, розширено функціональні можливості та забезпечено публічний доступ відкритого інформаційного ресурсу системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик (публічний інтернет-сайт СОВС) (www.uvaga.gov.ua). Наразі, публічний інтернет-сайт СОВС працює у тестовому режимі.

Наступним кроком України є підключення системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, до європейської інформаційної системи про небезпечну продукцію RAPEX (відповідно до пунктів 49, 50 Плану заходів щодо реалізації Стратегії розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року, схваленої затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 844) з метою обміну інформацією.

З цією метою Україною у листопаді 2018 року ініційовано розгляд цього питання на засіданні Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі. У разі отримання згоди керівництва Генеральний директорат Європейської комісії розпочне виконання всіх необхідних внутрішніх процедур для укладення відповідного договору.

Станом на сьогодні відповідно до отриманої інформації порушене питання вивчається європейською стороною.

Протягом 2015-2016 років органами ринкового нагляду проведено 4695 перевірок характеристик продукції. За результатами проведених перевірок характеристик продукції органами ринкового нагляду прийнято 6736 рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, з яких:

- 6569 рішень про обмеження надання продукції на ринку;
- 123 рішення про заборону надання продукції на ринку;
- 44 рішення про вилучення продукції з обігу.

Упродовж 2018 року органами ринкового нагляду проведено загалом 4334 перевірки характеристик продукції. За результатами проведених перевірок характеристик продукції органами ринкового нагляду прийнято 6889 рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, з яких:

- 5952 рішень про обмеження надання продукції на ринку;
- 900 рішень про заборону надання продукції на ринку;
- 35 рішення про вилучення продукції з обігу;
- 2 рішення про відкликання продукції з ринку.

Аналіз роботи системи ринкового нагляду у період 2015-2018 років свідчить про необхідність її вдосконалення.

20. Стан справ у сфері державної регуляторної політики

Мінекономрозвитку здійснює аналіз умов ведення бізнесу в Україні, виявляє проблеми бізнесу, готує пропозиції щодо їх вирішення (проекти законів, постанов Уряду), аналізує позиції України в міжнародних рейтингах умов ведення бізнесу, забезпечує міжгалузеву координацію з питань покращення умов ведення бізнесу.

Крім того Міністерство забезпечує підготовку річних планів з підготовки проектів регуляторних актів та звітів про відстеження результативності регуляторних актів.

Мінекономрозвитку розроблено постанову Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151, якою запроваджено обов'язкове проведення аналізу "витрати-ефективність" - cost benefit analysis та проведення на його основі тесту малих і середніх підприємств - SME-test у аналізі регуляторного впливу проекту будь-якого регуляторного акта. При цьому на ДРС покладено перевірку правильності застосованих розрахунків та аналізу.

Мінекономрозвитку ініційовано розробку Плану заходів з дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 615, що є дорожньою картою вирішення проблем у сферах надання адміністративних послуг,

державного нагляду, телекомунікація ІТ, аграрній, харчовій, будівельній, транспортній, сферах, а також з питань митного, валютного та податкового регулювання.

Станом на серпень 2019 року виконано 53 пункти Плану заходів (прийнято – 19 законів, 15 актів Уряду та 19 актів центральних органів виконавчої влади), що становить більше 50% від загальної кількості заходів плану.

Мінекономрозвитку ініційовано системний перегляд регуляторних актів (своєрідну “гільотину”) – очищення регуляторного поля від застарілих, надлишкових і неактуальних нормативно-правових актів у 5-ти ключових сферах економіки (сільське господарство та безпека харчових продуктів, будівництво, енергетика, транспорт та інфраструктура, інформаційні технології та телекомунікації). За результатами системного перегляду проведено 8 тематичних “дерегуляційних” засідань Уряду, за результатами яких прийнято 74 актів.

Мінекономрозвитку розроблено План дій щодо імплементації кращих практик якісного та ефективного регулювання, відображених Групою Світового банку у методології рейтингу “Ведення бізнесу”, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1406, що є дорожньою картою для підвищення позиції України в рейтингу “Doing Business”.

Станом на 01.06.2019 виконано 25 пунктів Плану дій, або 54 %. При цьому, на розгляді Парламенту знаходяться законопроекти, прийняття яких дозволить виконати ще 12 пунктів, що складає 26 %. Інші завдання знаходяться на різних стадіях виконання.

21. Стан справ у сфері державної політики з питань ліцензування та дозвільної системи

Державна політика у сфері ліцензування спрямована на захист прав, законних інтересів, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, захист обмежених ресурсів держави та забезпечення безпеки держави.

28.06.2015 набрав чинності Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII “Про ліцензування видів господарської діяльності” (далі – Закон), положення якого спрямовані на удосконалення державного регулювання у сфері ліцензування видів господарської діяльності, зокрема шляхом системної оптимізації усіх процедур ліцензування, а також імплементації європейських принципів ліцензування, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Крім того, Законом майже вдвічі скорочено перелік видів господарської діяльності, що підлягали ліцензуванню.

На виконання вимог Закону:

Кабінетом Міністрів України прийнято 39 постанов, у тому числі 24 Ліцензійні умови провадження видів господарської діяльності та постанови, якими, зокрема, запроваджено безстроковість ліцензії на будівництво; затверджено порядок електронного ліцензування; скасовано ліцензування телекомунікаційних послуг.

НКРЕКП прийнято 13 постанов, якими затверджено Ліцензійні умови у сфері природних монополій.

Також, прийнято 3 спільні накази Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Державної регуляторної служби України, якими затверджено Регламент Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, зміст та форму ліцензії та ліцензійного звіту та 1 наказ ДРС про затвердження складу Експертно-апеляційної ради.

Стан справ у сфері державної політики з питань дозвільної системи.

Правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності і встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, та адміністраторів, визначається Законом України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”. Перелік документів дозвільного характеру затверджено Законом України від 19.05.2011 № 3392.

На даний час Перелік налічує 85 документів дозвільного характеру.

Діє декларативний принцип, згідно з яким суб'єкт господарювання набуває права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання документа дозвільного характеру на підставі подання декларації.

Розпочато створення нормативної та організаційної основи для розвитку саморегулювання в різних сферах господарської та професійної діяльності.

Завдяки виконанню Плану заходів з дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 357, було скорочено більш ніж 40 % кількість документів дозвільного характеру (зі 143 до 84).

Урядом прийнято постанову від 07.12.2016 № 922 “Деякі питання набуття права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності за декларативним принципом”, яким запроваджено подачу декларації про відповідність матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства в електронному вигляді за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку, з урахуванням норм чинного законодавства, а також завдань, визначених Програмою діяльності Уряду, щодо запровадження електронних технологій при наданні адміністративних послуг.

Урядом прийнято розпорядження від 18.07.2018 № 505 “Про скасування деяких актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади”, яким скасовано та переглянуто акти на їх відповідність законодавству, яким регулюється започаткування окремих видів господарської діяльності. Також встановлено завдання міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади подати Кабінетові Міністрів України на затвердження проекти порядків проведення дозвільних (погоджувальних) процедур, переоформлення та анулювання документів дозвільного характеру.

Урядом прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 308, яким створено нормативну та організаційну основу для розвитку саморегулювання в різних сферах господарської та професійної діяльності. Реалізація Концепції дозволить: досягти якісно нового рівня взаємодії держави з бізнесом, зокрема шляхом делегування саморегулювним організаціям частини функцій з регулювання господарської діяльності, зменшити адміністративний тиск на бізнес, підвищити відповідальність перед споживачем виробників товарів (робіт, послуг) на ринках, де буде впроваджено саморегулювання, покращити інвестиційну привабливість, діловий клімат та конкурентоспроможність держави, сприяти інтеграції українських виробників товарів (робіт, послуг) у міжнародні процеси саморегулювання.

22.1. Стан справ у сфері державного оборонного замовлення

З метою запровадження стратегічного планування в оборонній сфері, за ініціативою Мінекономрозвитку, вперше в історії України в 2017 році державне оборонне замовлення було сформовано на трирічний період і наразі довело свою ефективність.

З метою встановлення єдиних правил та принципів механізму формування ціни і собівартості на продукцію, роботи, послуги оборонного призначення, які закуповуються державними замовниками у разі, якщо відбір виконавців з постачання (закупівлі) такої продукції, робіт, послуг здійснюється без застосування конкурентних процедур, Мінекономрозвитку розроблено, а Урядом прийнято Порядок формування ціни, яким визначено перелік та класифікація витрат, їх визнання щодо включення до статей калькуляції, а також наведено формули обчислення ціни реалізації продукції, робіт і послуг оборонного призначення та обчислення рентабельності виробництва. Реалізація на практиці норм та нормативів встановлених Порядком дозволяє усім державним замовникам та суб'єктам господарської діяльності застосовувати гнучкі механізми переговорного процесу під час визначення ціни на продукцію оборонного призначення з урахуванням як фінансових можливостей

державного замовника так і ефективності діяльності суб'єктів господарювання, що сприяє здійсненню самоінвестування в розвиток виробничих потужностей підприємств відповідно до сучасних вимог та стандартів.

Реформи, які запроваджуються Мінекономрозвитку спрямовуються на досягнення максимальної прозорості в оборонній сфері без втрати її контрольованості та захисту відповідно до національних інтересів, реалізації ключових цілей, завдань та заходів стратегічних напрямків розвитку сектору оборони та безпеки України, визначених положеннями Воєнної доктрини України, Концепції розвитку сектору оборони та безпеки України та Стратегічного оборонного бюлетеня, а також удосконалення та спрощення механізму закупівлі продукції оборонного замовлення.

Однак у процесі виконання оборонного замовлення виникають проблемні питання, що потребують нагального вирішення. Так, з метою розгляду та вирішення проблемних питань, наказом Мінекономрозвитку № 1039 утворено Міжвідомчу робочу групу з питань ціноутворення на оборонну продукцію, роботи і послуги оборонного призначення до складу якої увійшли народні депутати України, представники Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони, РНБО України, ДК “Укроборонпром”, Міноборони, Служби зовнішньої розвідки та інші уповноважені особи.

За результатами роботи Міжвідомчої робочої групи, за поданням Мінекономрозвитку, Урядом прийнято низку постанов Кабінету Міністрів України, якими передбачено удосконалення поточної моделі ціноутворення на продукцію оборонного призначення та уникнення розбалансованості прийняття узгоджених рішень при укладанні державних контрактів; а саме:

- для зниження навантаження на підприємства здійснена оптимізація переліку документів, які за результатами розрахунків ціни готуються та подаються суб'єктом господарювання на розгляд державному замовнику з оборонного замовлення;
- для ефективного забезпечення нагальних потреб Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів необхідною продукцією оборонного призначення - прискорення процедури внесення змін до основних показників оборонного замовлення; для скорочення термінів укладення державних контрактів – застосовувати за результатами виконання аналогічного контракту коригування ціни продукції на індекс інфляції без складання розрахунково-калькуляційних матеріалів;
- знято обмеження на перегляд ціни продукції у разі якщо держзамовником було здійснено авансування, що дозволяє перегляд ціни на продукцію оборонного призначення та уникнення збитковості підприємств за довгостроковими контрактами тощо.

22.2. Стан справ у сфері мобілізаційної підготовки національної економіки

Функції щодо координації планування, методологічного, методичного, наукового забезпечення мобілізаційної підготовки та мобілізації в органах виконавчої влади, інших державних органах, національній економіці здійснюються Мінекономрозвитку відповідно до частини дванадцятої статті 4 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”.

Стан справ у сфері мобілізаційної підготовки національної економіки, динаміка змін, що характеризує тенденції, а також проблемні питання та пропозиції щодо їх вирішення наведено у щорічній доповіді про стан мобілізаційної готовності національної економіки України, яка подається до Кабінету Міністрів України (цілком таємно, доповідь за 2018 рік від 30.07.2019 № М-516цт). З метою забезпечення мобілізаційної готовності національної економіки: Урядом затверджено основні показники мобілізаційного плану України на особливий період та мобілізаційні завдання (замовлення) державним органам; державними органами здійснюються заходи з доведення мобілізаційних завдань (замовлень) до підприємств-виконавців та укладення з ними договорів (контрактів) на виконання мобілізаційних завдань (замовлень), розроблення мобілізаційних планів у відповідних сферах управління, галузях національної економіки.